

A-948c2.3

CENTRALNY PROGRAM BADAŃ

PODSTAWOWYCH CPBP II 5.5

A-348 cz.3

ROLA TURYSTYKI W PROCESACH KSZTAŁCENIA I WYCHOWANIA

DZIECI I MŁODZIEŻ SZKOLNEJ NA POMORZU

AUTORZY:

ALEKSANDRA KOWALCZYK

MARIA DOMBROWICZ

EMILIA FRĄTCZAK

KIEROWNIK ZESPOŁU: ALEKSANDRA KOWALCZYK

CENTRALNY INSTYTUT
PODSZCZEPKOWY 11 5.2

A-948

WYSTAWA I KOLEKCJA WYSTAWY W INSTYTUTACH

BIBLIOTEKA IT
Archiwum Prac
Naukowo-Badawczych

A-948

WYSTAWA

WYSTAWA KOLEKCJI

WYSTAWA KOLEKCJI

WYSTAWA KOLEKCJI

WYSTAWA KOLEKCJI: WYSTAWA KOLEKCJI

WYSTAWA KOLEKCJI: WYSTAWA KOLEKCJI

SPIS TREŚCI

1. Cel badań i problem badawczy	str.1-2
2. Metody badań i narzędzia badawcze	str.2
3. Przebieg realizacji pracy	str. 2-3
4. Metody obliczania aktywności turystycznej	str.3-7
5. Rola działalności turystyczno-krajoznawczej szkoły i domu w edukacji uczniów klasy IV i V z jednostek osadniczych o zróż- nicowanej liczbie mieszkańców, strukturze terenowej i ekolo- gicznej	str.8-15
6. Współzależność wyników wychowania instrumentalnego i kierunko- wego od szkolnej i domowej aktywności turystycznej uczniów z badanych województw	str.15-29
7. Dane liczbowe i ich omówienie dotyczące współzależności wyb- ranych par badanych zmiennych uczniów zamieszkujących różne jednostki osadnicze	str.19-25
8. Dane liczbowe i ich omówienie dotyczące wybranych badanych zmiennych uczniów zamieszkujących różne jednostki osadnicze ..	str.26-29
9. Dane liczbowe i ich omówienie	str.30-61
10.1. Aktywność turystyczna szkolna i domowa uczniów klas VI,VII i VIII	str.61-68
10.2. Zmienne zależne i odpowiadające im numery pytań w ankie- tach	str.69-76
10.3. Analiza wyników badań zmiennych wg. wielkości miejsca za- mieszkania uczniów	str.77-83
10.4. Wpływ turystyki organizowanej przez szkołę na poziom bada- nych zmiennych	str. 84
10.5. Wpływ turystyki uczniów z rodzicami na poziom badanych zmiennych	str.84-85
10.6. Kształcąca i wychowawcza rola turystyki. Wnioski.....	str.85-86
11. Szkoły ponadpodstawowe: licea ogólnokształcące, technika zawodowe, zasadnicze szkoły zawodowe	str. 87
11.1. Aktywność turystyczna	str. 87
11.2. Zmienne zależne i odpowiadające im numery pytań	str. 87-9
11.3. Analiza wyników zmiennych zależnych wg. wielkości miejsca zamieszkania uczniów	str. 95
11.4. Wnioski	str. 121

Rola turystyki w procesach kształcenia i wychowania dzieci i młodzieży na Pomorzu

1. Cel badań i problem badawczy

Od zarania myśli ludzkiej wiadano, że podróże kształcą. Wszyscy badacze zajmujący się problemami turystyki i krajoznawstwa zgodnie stwierdzają, że turystyka spełnia przynajmniej trzy funkcje kształcącą, wychowawczą i zdrowotną.

W niniejszych badaniach przyjęto temat roli turystyki i krajoznawstwa w kształceniu i wychowaniu dzieci i młodzieży szkolnej, a szczególnie kształtowanie takich wartości jak:

- ogólnoludzkich norm moralnych,
- rozwijanie uczuć patriotyzmu - przywiązania do własnej Ojczyzny i odpowiedzialności za jej losy,
- umiejętność korzystania z dóbr kultury narodowej i rozwijanie wrażliwości estetycznej,
- dbałość o rozwój własnej osobowości zarówno w sensie intelektualnym, psychicznym, jak i społecznym,
- pozytywne aspiracje życiowe.

Badania podjęto w celu:

- poznania jak często uczniowie uczestniczą w różnych formach turystyki,
- jaki jest stosunek i zaangażowanie szkoły w rozwijanie turystyki i krajoznawstwa,
- czy turystyka rzeczywiście spełnia przypisywane jej funkcje,
- jaki jest poziom wiedzy krajoznawczej wśród dzieci i młodzieży,
- jakie są cele uprawiania turystyki przez dzieci i młodzież,
- wskazanie możliwości i kierunków rozwoju turystyki i krajoznawstwa w szkole.

Innymi słowy, najpierw diagnoza dotycząca poziomu realizacji funkcji kształcącej i wychowawczej turystyki a następnie prognoza rozwoju i zasad organizacji turystyki i krajoznawstwa w szkole jako ważnych form pracy dydaktycznej szkoły.

Problemem badawczym jest pytanie w jakim stopniu w obecnych warunkach pracy szkoły turystyka, w połączeniu z krajoznawstwem, kształcą i wychowują.

Badania prowadziły do uchwycenia zależności między częstotliwością uczestniczenia w różnych formach turystyki a przyjętymi w badaniach zmiennymi zależnymi; do których należą

- stosunek szkoły do turystyki,
- wiadomości o własnym regionie,
- wiadomości o kraju,
- aspiracje życiowe,
- stosunek do przyrody i dóbr kultury materialnej,
- poczucie patriotyzmu,
- ukształtowana wrażliwość estetyczna,
- postawy interpersonalne,
- postawy intrapersonalne,
- umiejętności praktyczne zdobyte w czasie uprawiania turystyki.

2. Metody badań i narzędzia badawcze

Pomiaru zmiennych dokonano metodą pośrednią, przy pomocy pytań zawartych w kwestionariuszu. Przygotowano ankiety dla klas: III, IV-V-VI VII-VIII, oraz młodzieży szkół ponadpodstawowych (klas licealnych, techników zawodowych, zasadniczych szkół zawodowych). Pytania dotyczące sfery wychowawczej i aspiracji życiowych były takie same we wszystkich ankietach, natomiast pytania dotyczące sfery poznawczo-informacyjnej były odmienne, ponieważ dostosowano je do poziomu wiedzy. Dlatego pytania te formuowano w oparciu o analizę programów nauczania i programów działania SKKT, jednak w ten sposób, aby odpowiedzieć na nie można było tylko wtedy, kiedy uczestniczyło się w jakiejś formie turystyki.

3. Przebieg realizacji pracy

- W roku 1986 opracowano koncepcje pracy i narzędzia badawcze,
- W roku 1987 przeprowadzono badania pilotażowe, weryfikacje ankiet,

oraz właściwe badania w województwach: bydgoskim, pilskim, koszalińskim i słupskim, Ogółem przebadano ponad 2200 uczniów i 60 nauczycieli oraz dokonano wstępnych obliczeń na komputerze i przedstawiono wyniki w formie opisowej,

- W 1988 roku przystąpiono do dalszych badań statystycznych: a) dokonano ponownie obliczeń aktywności turystycznej i wzajemnych zależności z badanymi zmiennymi zależnymi, b) dokonano obliczeń aktywności turystycznej dzieci i młodzieży wraz z rodzicami i jej współzależności z badanymi zmiennymi, c) dokonano diagnozy poziomu realizacji funkcji kształcącej i wychowawczej turystyki.

4. Metody obliczania aktywności turystycznej

Najistotniejszym problemem w dyskusji o współzależności "procentu pozytywnych odpowiedzi" na temat badanych zmiennych a aktywnością turystyczną jest precyzyjne wyznaczenie właśnie tej ostatniej wielkości. Pojęcie aktywności turystycznej może być rozumiane jako częstotliwość wyjazdów w celach turystycznych uczniów bez względu na formę imprezy turystycznej albo jako częstotliwość wyjazdu z uwzględnieniem form turystyki. Wartość liczbowa aktywności turystycznej uzyskano na podstawie odpowiedzi respondentów - na pytanie - w jakich formach ruchu turystycznego uczestniczyłeś?

- a) wycieczki przedmiotowe,
- b) wycieczki krajoznawcze,
- c) kolonie,
- d) obozy stałe,
- e) obozy wędrowne,
- f) inne (rajdy, zloty itp.)

W celu obliczenia dla danej klasy wartości aktywności turystycznej zsumowano liczbę uczniów, którzy pozytywnie odpowiedzieli na każdy punkt (a-f). Przyjmując jako wagę pewne wartości dla każdej z wymienionych form turystyki, wyznaczono aktywność turystyczną klasy jako średnią ważoną. Z tym, że aktywność turystyczną klasy obliczano dwukrotnie przy

dwóch różnych zasadach wartościowania form turystyki. W pierwszym wypadku przypisywano wartości form turystyki kierując się zasadą, że im dłużej uczeń przebywa poza miejscem zamieszkania, tym silniejsze oddziaływanie turystyki na sferę poznawczą i wychowawczą ucznia, tym większa wartość punktowa. Wyniki, korelacji między aktywnością turystyczną i badanymi zmiennymi były zaskakujące, ogólnie współzależność była słaba lub żadna. Z tego powodu dokonano "nowego" obliczenia aktywności turystycznej - przyjęto inne kryterium wartościowania formy turystyki, a mianowicie uznano, że największe wartości należy przypisać tym formom turystyki, które wymagają największego przygotowania. Poniższa tabela przedstawia sposób wartościowania.

Liczba uczniów		Waga A	Liczba punktów	Waga B	Liczba punktów
a)	0	2	0	4	0
b)	3	4	12	6	18
c)	20	6	120	2	40
d)	0	10	0	10	0
e)	6	8	48	4	24
f)	0	8	0	6	0
Łączna liczba uczniów 29		Łączna liczba punktów 180		82	

Stąd aktywność turystyczna I (stara) $\frac{180}{32} = 5.63$, natomiast aktywność turystyczna II (nowa) $\frac{82}{32} = 2.56$. W wielu wypadkach różnice te są bardzo duże. Przyjęto jeszcze trzeci sposób obliczenia aktywności i nazwano ją "punktową" (III) aktywnością - jest ona średnią ważoną i została obliczona przez podzielenie liczby uzyskanych punktów (np. 82) przez łączną ilość uczniów biorących udział w ankiecie (np. 29). Wartości "punktowej" aktywności zawierają się w przedziale 2-6 i w wielu przypadkach dużym wartościom "starej" i "nowej" aktywności turystycznej nie odpowiadają duże wartości aktywności "punktowej". Przyjmując za punkt wyjścia odmienne wartości aktywności turystycznej otrzymujemy zbliżone wartości współczynnika korelacji między procentem pozytywnych

odpowiedzi a wybraną aktywnością turystyczną, ale w wielu wypadkach ten współczynnik korelacji jest inny. S spodziewanych rozbieżnych wnioskach świadczyć może poniższe zestawienie współzależności między "starą" aktywnością turystyczną (1) a "nową" (2), "starą" a "punktową" (3), "nową" a "punktową"

Klasa		Aktywność turystyczna		
		"stara" (1)	"nowa" (2)	"punktowa" (3)
IV	1	-	0,927	0,314
	2	0,927	-	0,334
V	1	-	0,971	0,387
	2	0,971	-	0,542
VI	1	-	0,883	0,421
	2	0,883	-	0,737
VII	1	-	0,639	0,679
	2	0,639	-	0,704
VIII	1	-	0,865	0,424
	2	0,865	-	0,602
ZSZ	1	-	0,918	0,468
	2	0,918	-	0,770
Tech.	1	-	0,943	0,384
	2	0,943	-	0,488
LO	1	-	0,975	-0,071
	2	0,975	-	0,046

Z powyższego zestawienia wynika, że korelacją między wynikami różnych sposobów obliczania aktywności turystycznej wynosi około 0,9, z wyjątkiem klas siódmych - 0,6.

Jeśli w przyszłych opracowaniach za punkt odniesienia przyjąć "punktową" aktywność turystyczną, wówczas największe rozbieżności wystąpią dla klas Liceum Ogólnokształcącego (największe różnice między współczynnikiem korelacji między "nową" a "punktową" aktywnością turystyczną $r = 0,046$, jak i również dla klas Zasadniczej Szkoły Zawodowej,

gdzie odpowiedni współczynnik korelacji jest najwyższy ($r=0,770$) co ilustruje poniższy przykład.

Problem (LO)	Współczynnik korelacji między procentem pozytywnych odpowiedzi a	
	"nową" aktywnością turystyczną	"punktową" aktywność- cią turystyczną
Stosunek szkoły do turystyki (najwyższa ilość współ. korelacji)	0,844	-0,002
Wiadomości o włas- nym regionie (najniższa ilość wsp. korelacji)	0,208	0,085
Problem ZSZ		
Poczucie estetyki (najwyższa wsp. korelacji)	0,961	0,697
Umiejętność pra- ktyczna (najniższa wsp. korelacji)	0,874	-0,579

Wiadomym jest, że dzieci młodzież uprawiają turystykę z krajoznawstwem nie tylko wtedy, kiedy organizuje są szkoła, ale także z rodzicami. Chcąc zbadać również wpływ turystyki "domowej" na badane zmienne zależne wyznaczono aktywność turystyczną "domową". Uczniowie odpowiadali na pytanie: czy uczestniczyli w wycieczkach z rodzicami i ile razy. W tym celu ustalono przedziały: od 1 do 5, od 6-10 i od 11 do 15 razy. Następnie sumowano ilość odpowiadających uczniów w każdym przedziale i dzielono przez liczebność klasy. Wartości aktywności "domowej" są zbliżone do wartości aktywności "punktowej".

5. Podstawowe założenia

W opracowaniu niniejszym przedstawiamy jedynie dane liczbowe i krótkie ich analizy ilościowo-jakościowe o charakterze wstępnej diagnozy rzeczywistości. ~~Prognoza~~ ^{Lia} Prognoza ta nie ma żadnych, albo niewiele elementów wskazujących na prognozy dla działalności szkół, placówek opiekuńczo-wychowawczych

i rodziców oraz organizacji społecznych, jak np. PTTK.

Opracowanie ma dość ujednolicony charakter, gdyż dane liczbowe są zestawione w tabelach i pod każdą z nich znajdują się komentarze dotyczące ich współzależności.

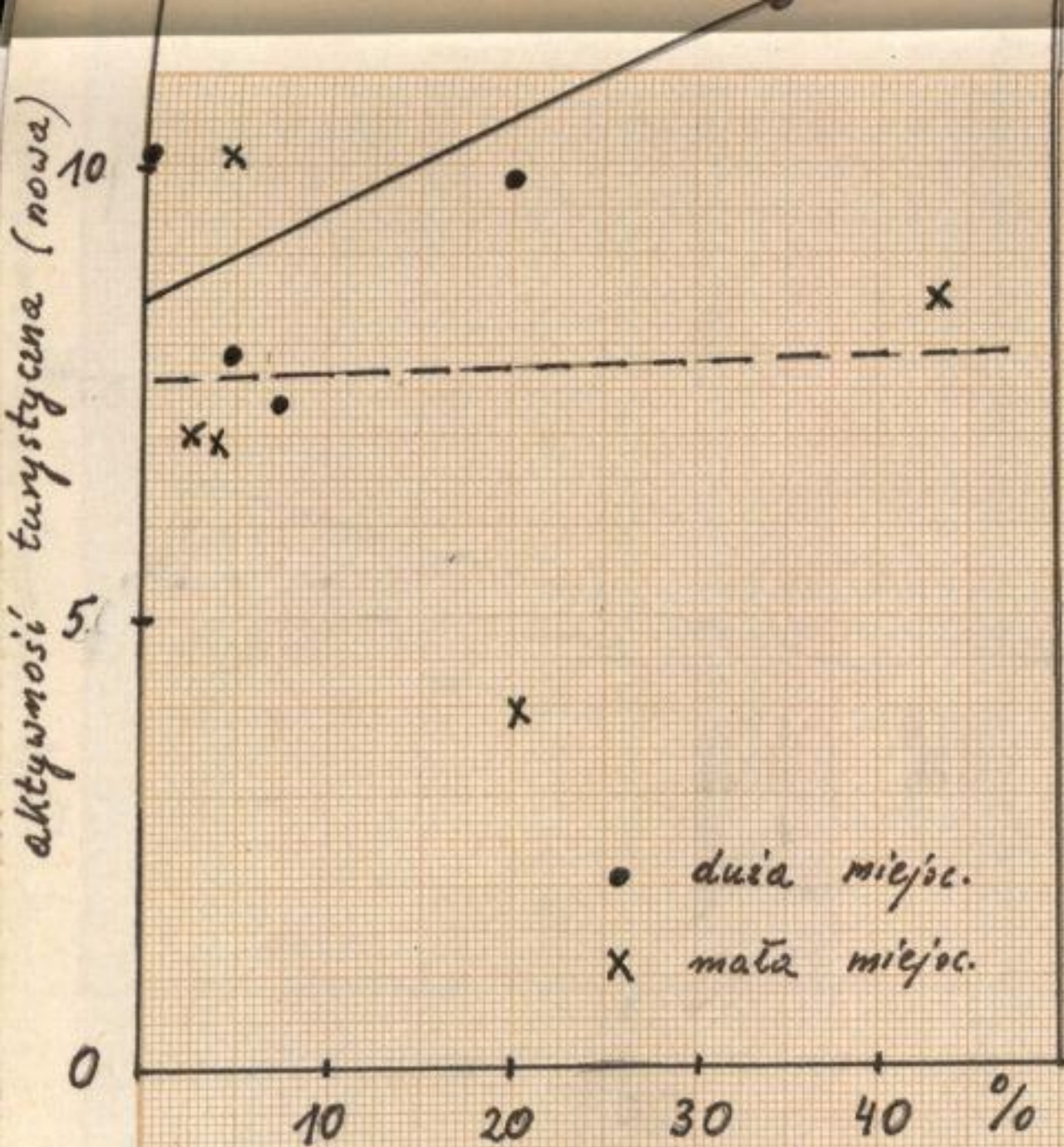
Przy analizie tej wykorzystano dane liczbowe, średnie arytmetyczne z odpowiedzi na ankiety, ich stosunki, współczynniki korelacji liniowej i uśrednionej, zwłaszcza dotyczące turystycznej aktywności szkolnej a danych liczbowych w odniesieniu do wiadomości, aspiracji i niektórych elementów wychowania kierunkowego uczniów.

Dla określenia jednoznaczności współczynnika przyjęto, że

słaba	poniżej 0,5 lub 95%
korelacja średnia obejmuje	do 0,5 lub 95%
duża	0,2 lub 98%
b. duża	0,01 lub 99%

Układ materiału w przedstawionym sprawozdaniu jest oparty o podział na klasy i typy szkół jednak analiza materiału w każdej grupie zawiera ją następujące zagadnienia:

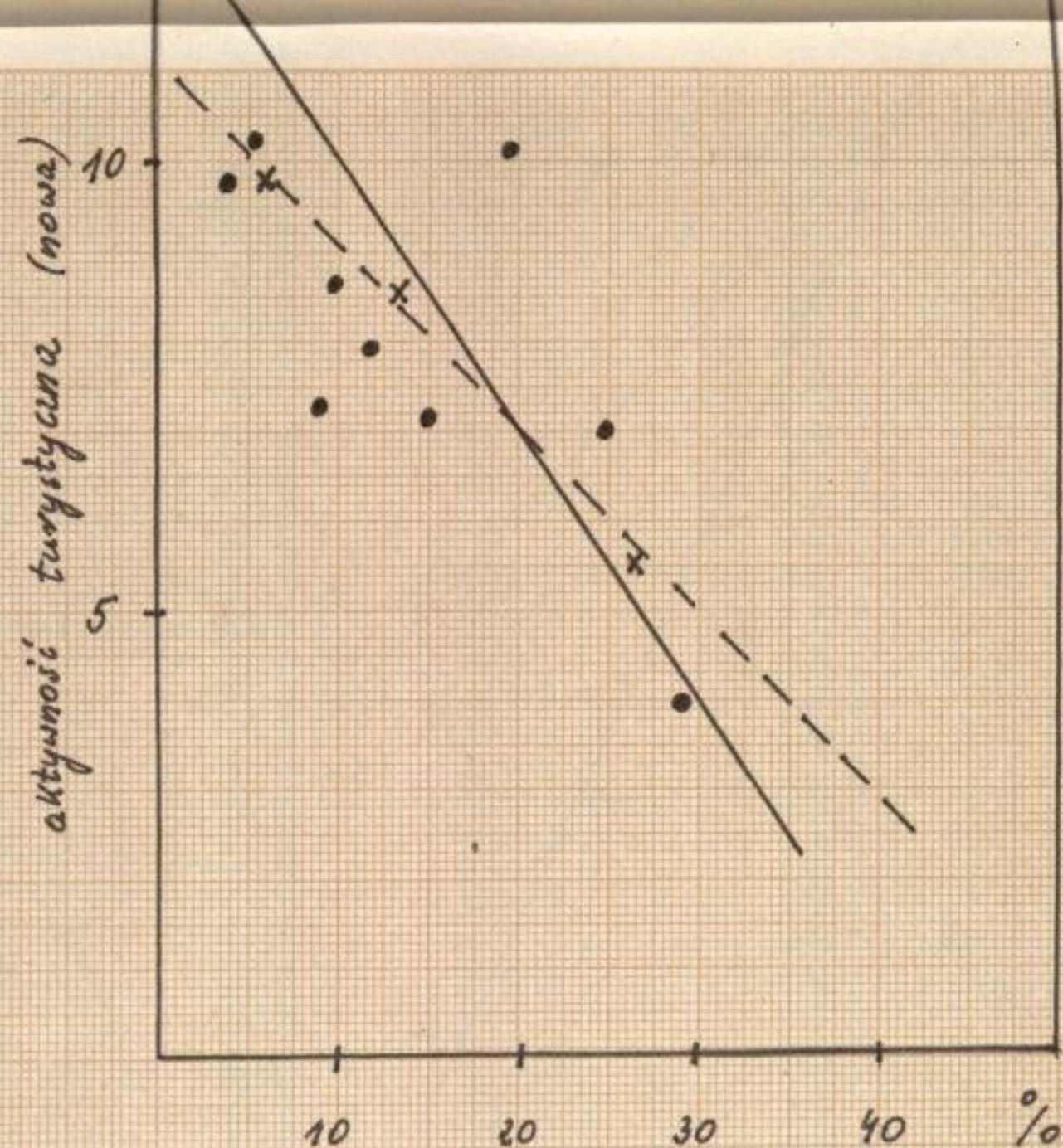
- Ustalenie aktywności turystycznej "szkolnej" i "domowej" wg. klas lub typów szkół,
- zmienne zależne i odpowiadające im numery pytań w ankiecie,
- analiza wyników badań zmiennych wg. wielkości miejsca zamieszkania uczniów,
- analiza wyników badań zmiennych wg. województw,
- wpływ turystyki organizowanej przez szkołę na poziom badanych zmiennych
- wpływ turystyki uczniów z rodzicami na poziom badanych zmiennych.

Rys. 1.

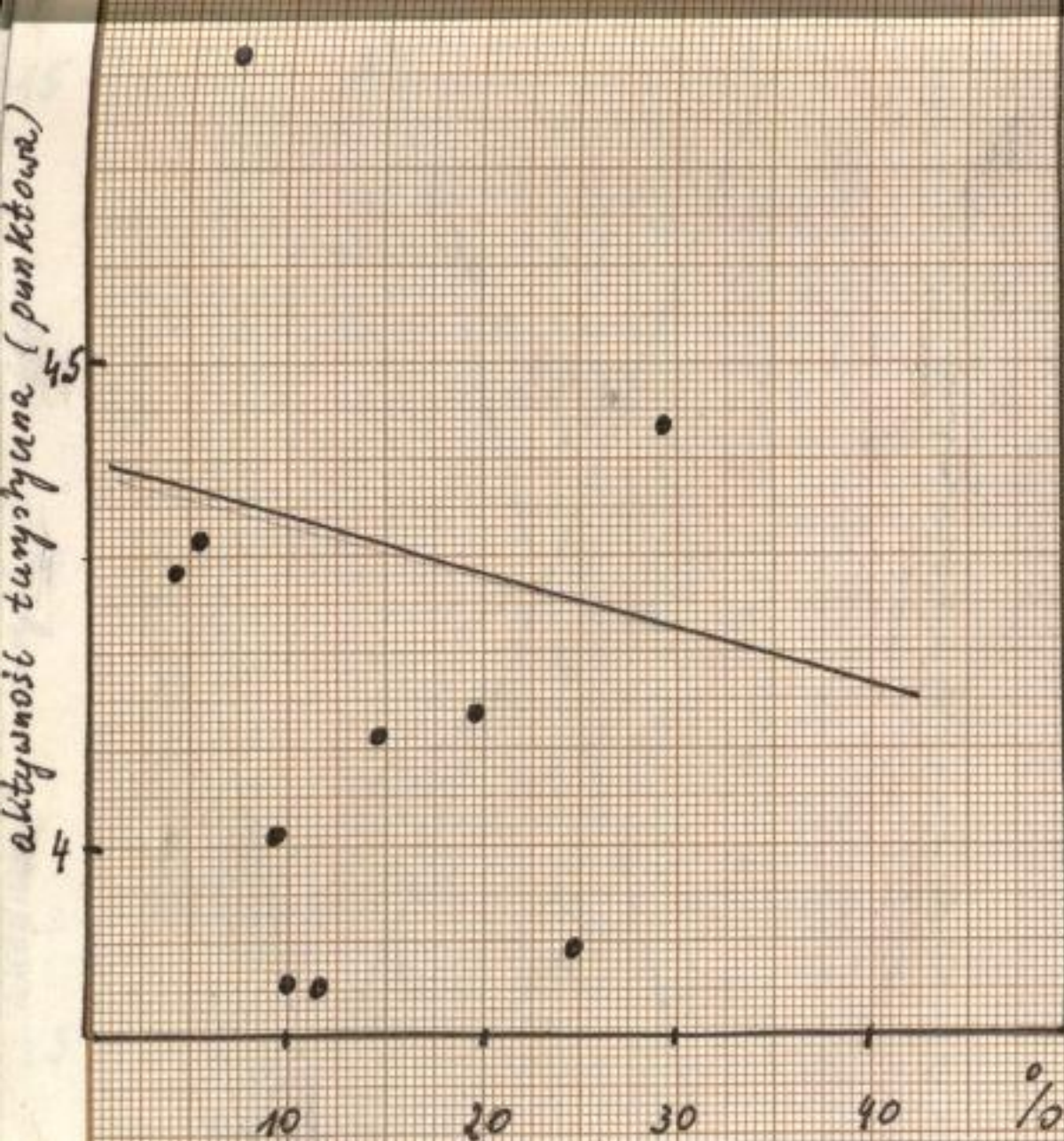
Ilustracja wpływu wielkości miejscowości na korelację dotyczącą zależności procentu pozytywnych odpowiedzi w problemie "znajomość kraju" a aktywnością turystyczną (nową). Przykład dotyczy klasy IV. Kropki oznaczają duże miejscowości (Piła, Chojnice, Inowrocław, Koszalin, Bydgoszcz, Krzyżyki - małe miejscowości (Ustka, Żnin, Wronki, Miastko) X

X - $r = +0,657$
X - $r = +0,001$

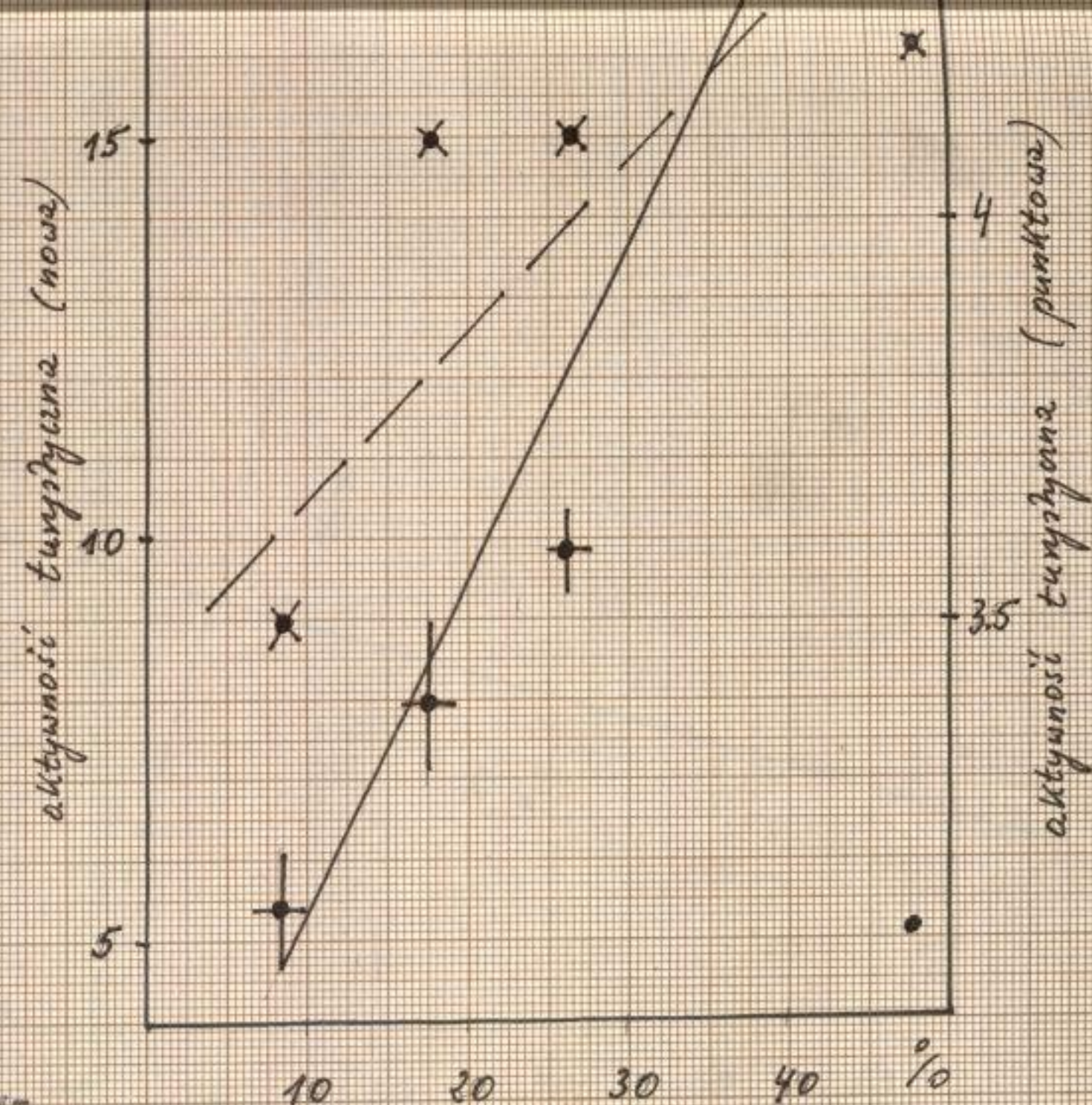

Rys. 2.

Rysunek ilustruje zależność korelacyjną między aspiracjami a aktywnością turystyczną (nową) wyznaczoną dla wszystkich miejscowości klasy IV kropki;
 $r = -0,708$, dane nie zostały uśrednione, krzyżyki;
 $r = 0,996$, dane uśrednione.

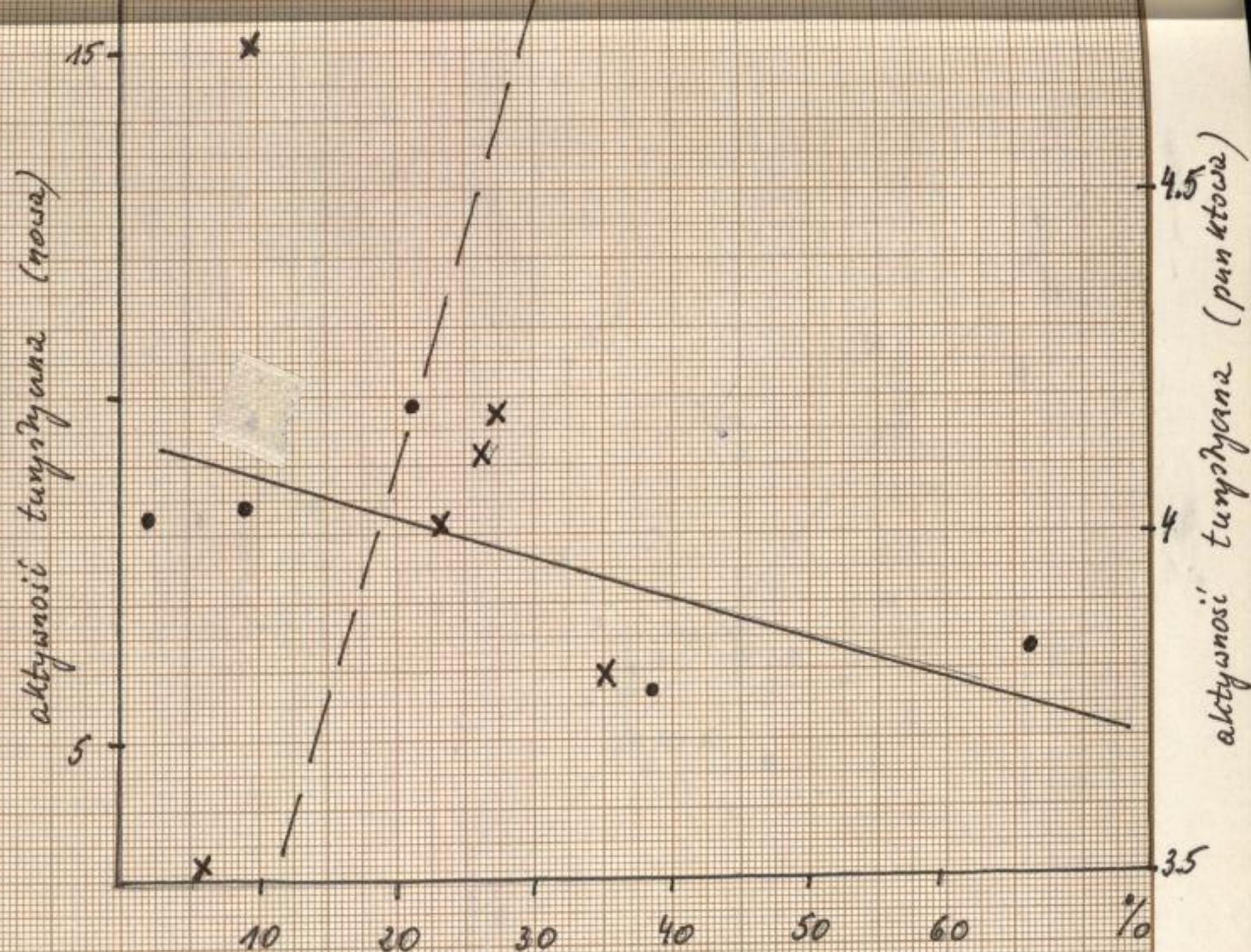
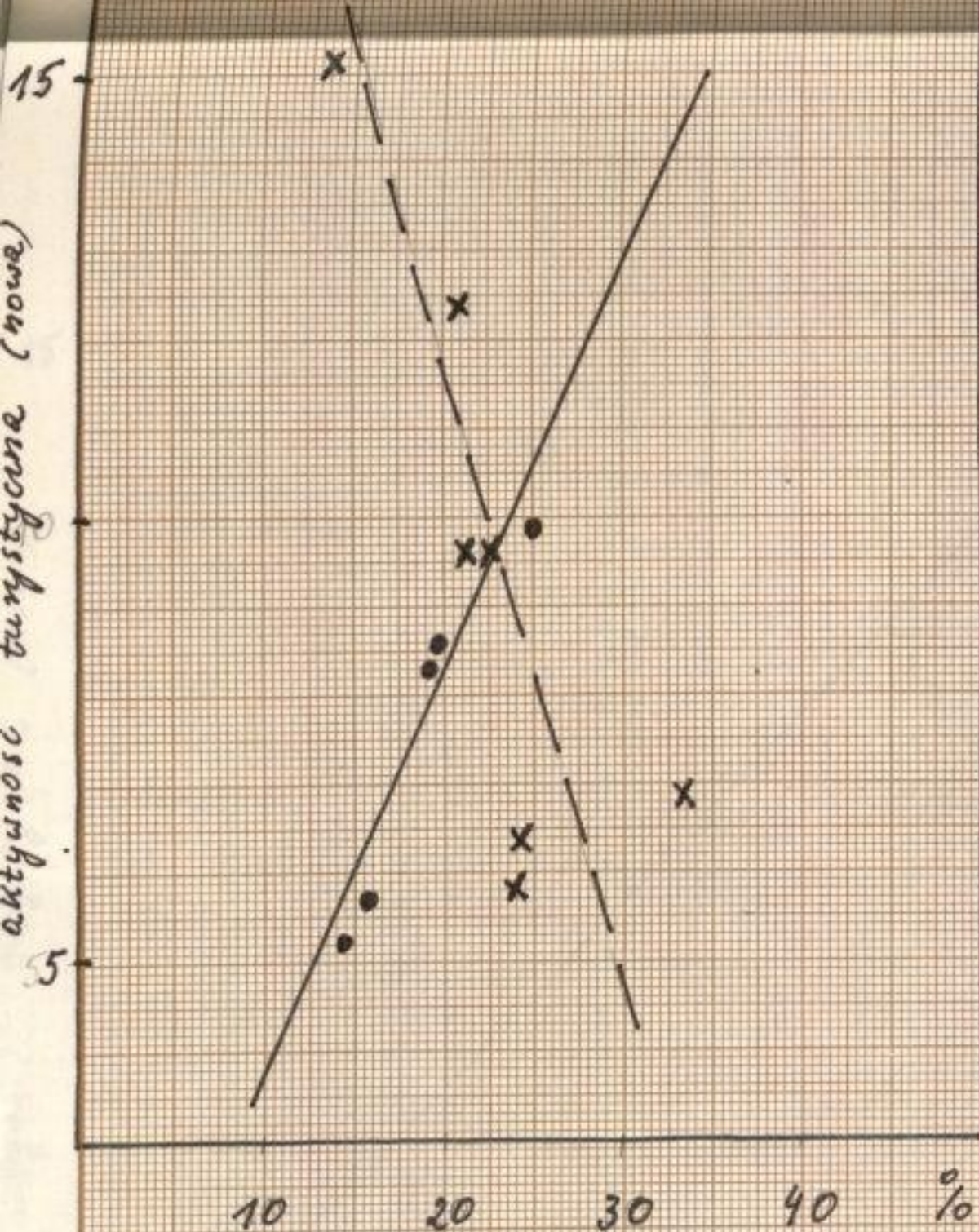

Rysunek przedstawia tę samą zależność co Rys.2 zależność korelacyjna między aspiracjami a aktywnością turystyczną (punktową) dla wszystkich miejscowości klasy IV. Wartość średniego współczynnika korelacji wynosi jedynie $r=0,134$

Rp. 4.

W opracowaniu "zależność korelacyjna między wiadomościami o kraju a aktywnością turystyczną (nową) - lewa skala (punkty) (klasy V) należy koniecznien odrzucić dane dotyczące Koszalina (47,37%, 526). Na rysunku zaznaczone odchylenia standardowe obliczonych średnich arytmetycznych. Współczynnik korelacji liniowej (po odrzuceniu Koszalina) $r = -0,904$. Ten sam problem, lecz wzięto pod uwagę aktyw. tur. (punktową) - prawa skala (krzyżyki). Dane dotyczące Koszalina nie należy odrzucać ($r = +0,850$)!

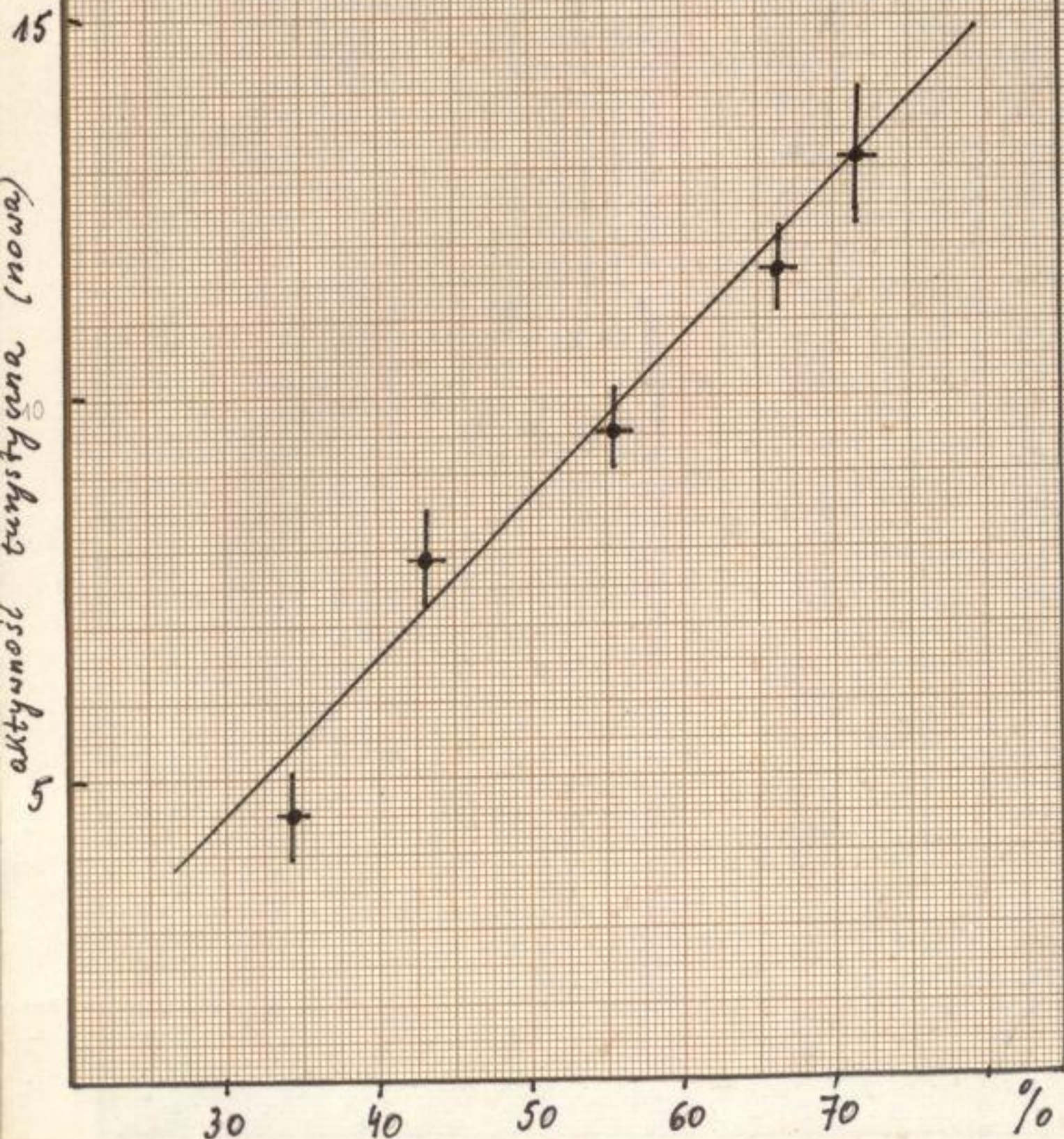

Rys. 5. Zależność korelacyjną między poczuciem patriotyzmu a aktywnością turystyczną (nową) dla klas VI na bardzo złożony charakter. Małe miejscowości (punkty): Angela, Miastko, Ustka, Wronki, wykazują inny charakter ($r = +0,950$) niż duże miejscowości (krzyżyki) Koszalin, Chojnice, Inowrocław, Szupsk, Pixa, Bydgoszcz. Dla tych miejscowości $r = -0,887$.

Rys. 6. Rysunek przedstawia zbieżność korelacyjną między wiadomościami o kraju a aktywnością turystyczną (nową) lub punktową dla klas VI. Punktami zaznaczono małe miejscowości (Ustka, Wronki, Miastko, Angela) Dla nich $r = -0,681$, dla pozostałych miast (dużych miejscowości) $r = +0,132$. Przyjmując dla tych ostatnich "punktową" aktywność turystyczną otrzymuje się $r = +0,750$

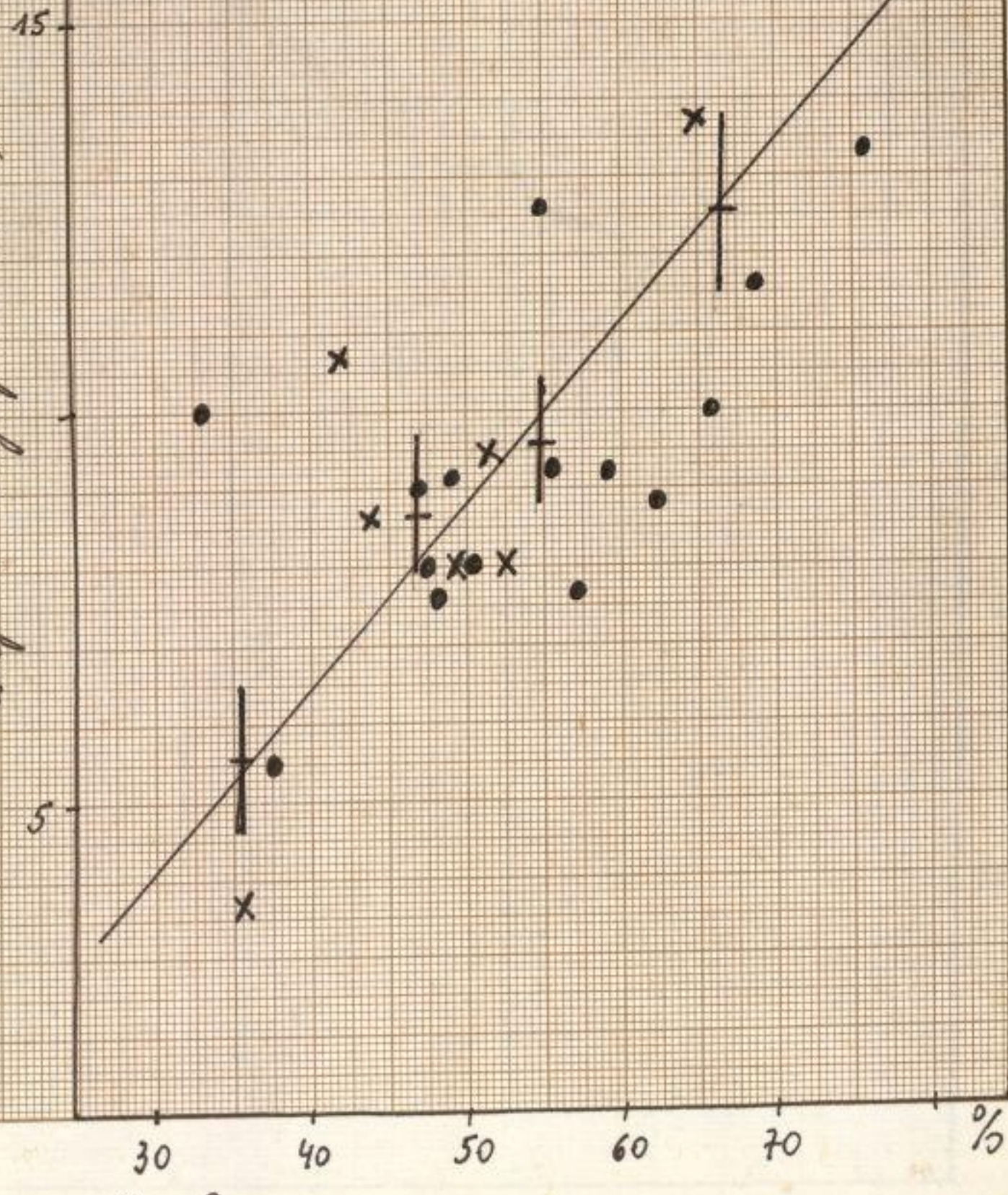
Znin(33,33%,6,74)wykazuje cechy "dużej" miejsc.
Nie rozdzielenie wpływu wielkości miejsc. prowadzi
do odrzucania istnienia zależności kor. ($r = -0,278$).

aktywność turystryczna (nowa)

Rys. 7.

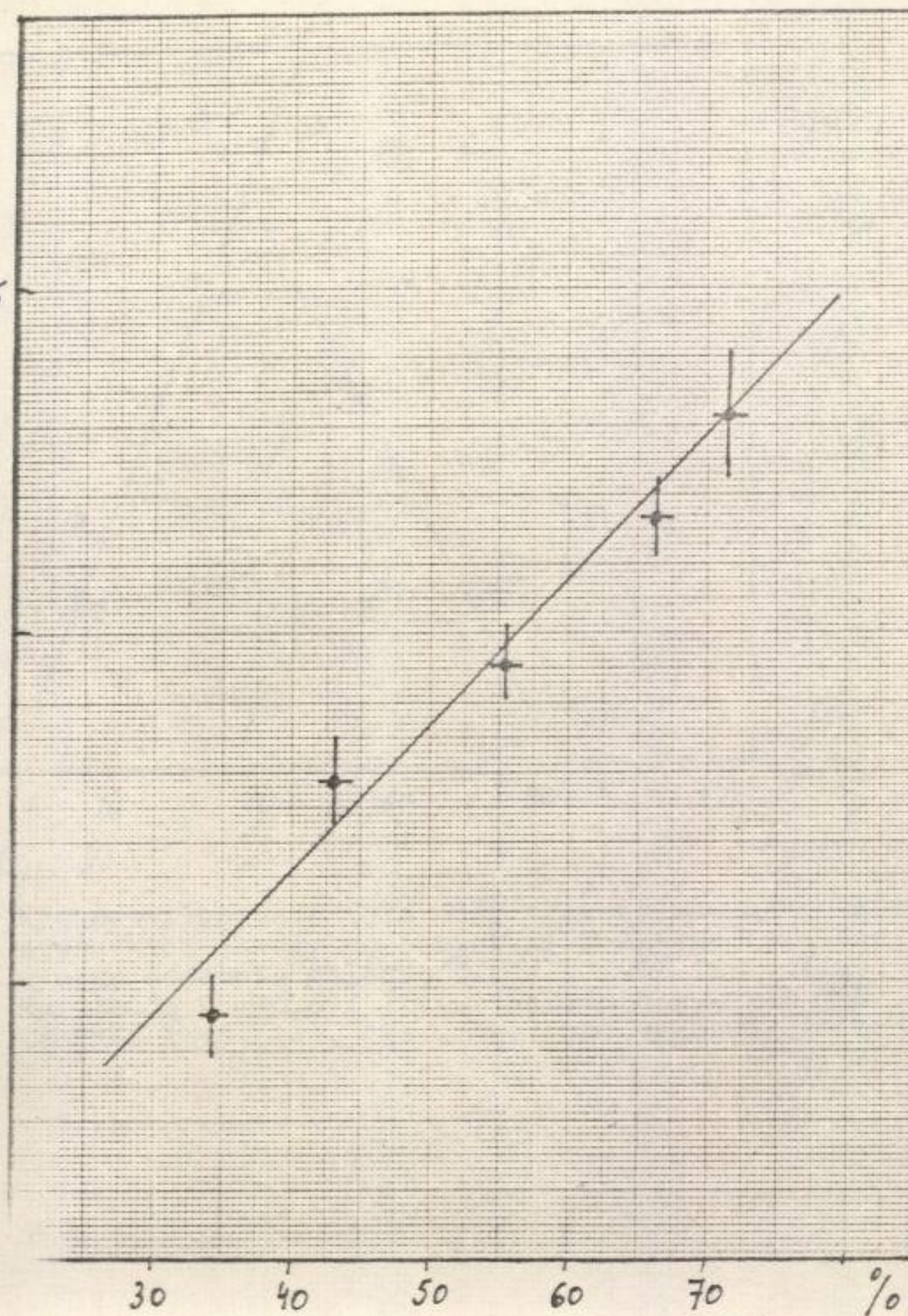
aktywność turystryczna (nowa)

Rys. 8.

aktywność turytyczna (mowa)

15

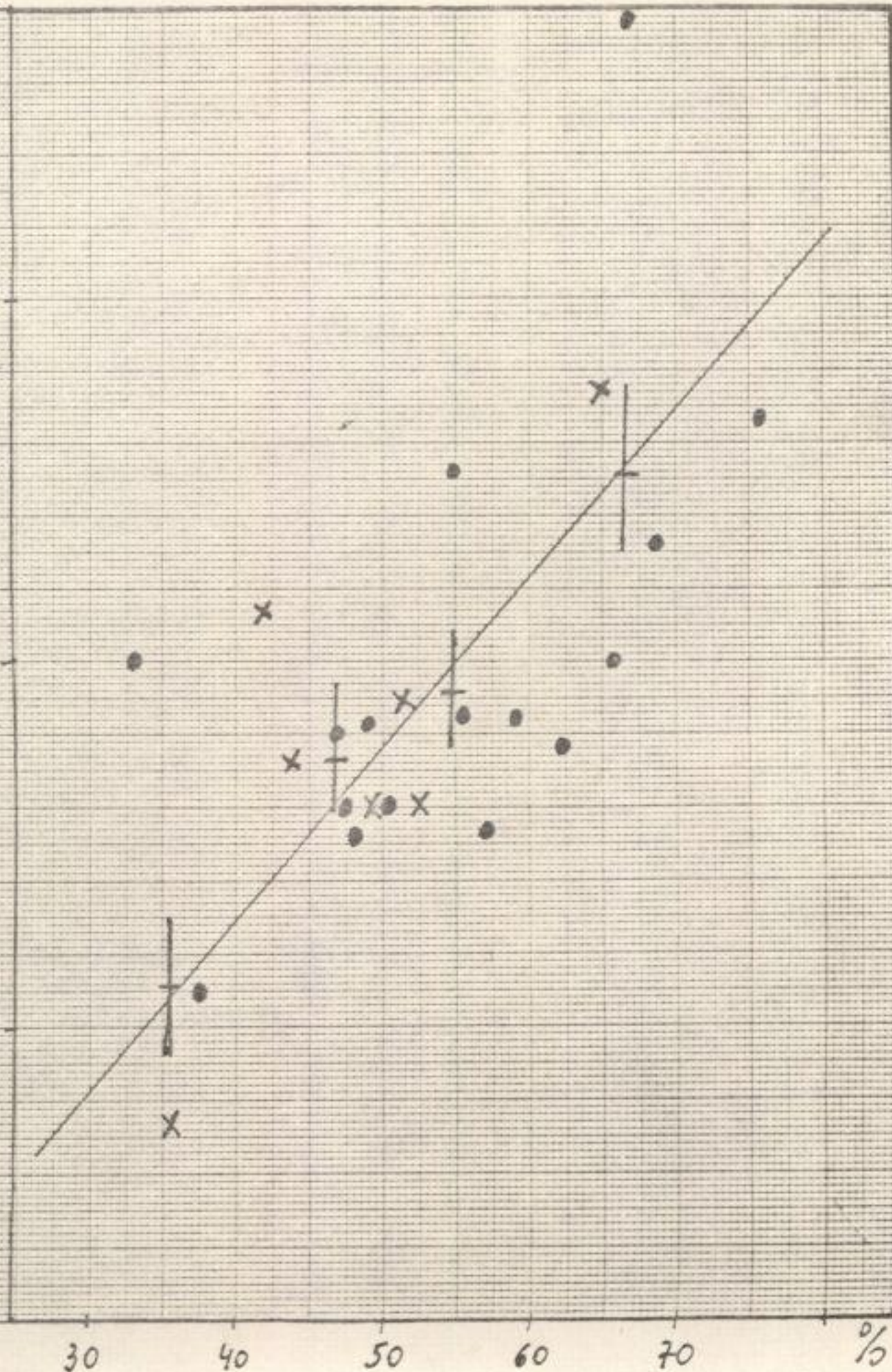

Rep. 7.

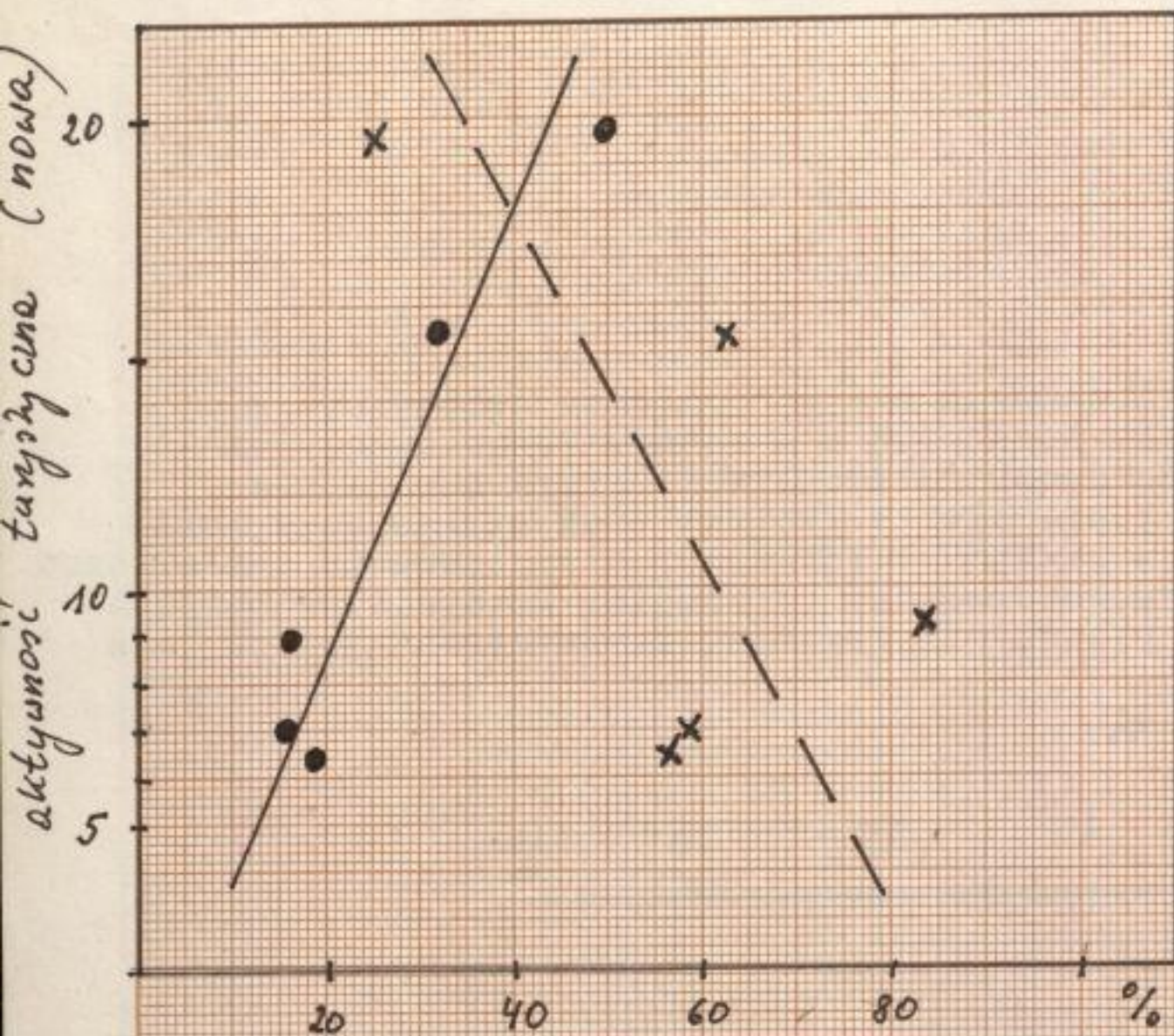
aktywność turytyczna (mowa)

15

5

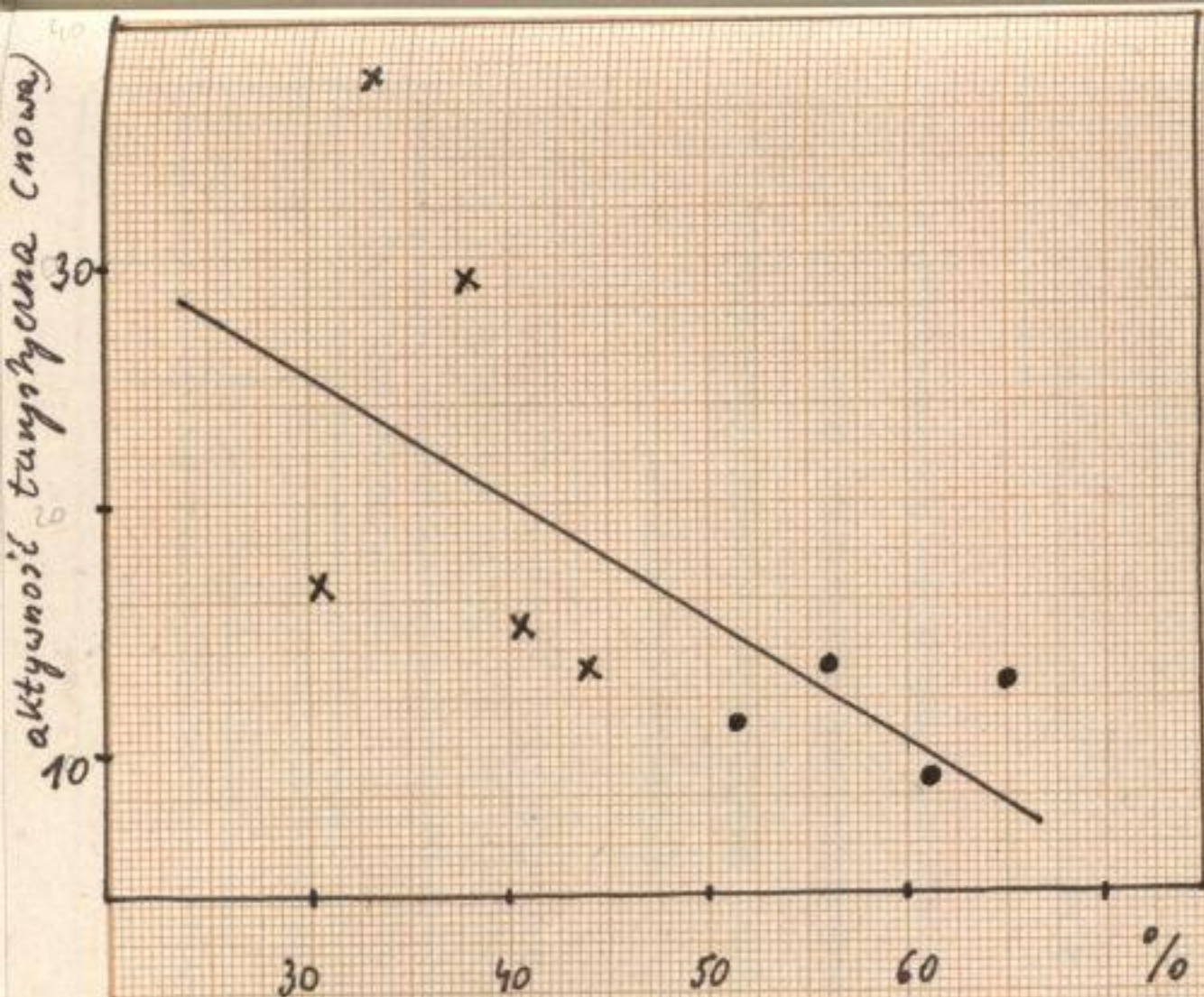

Rep. 8.

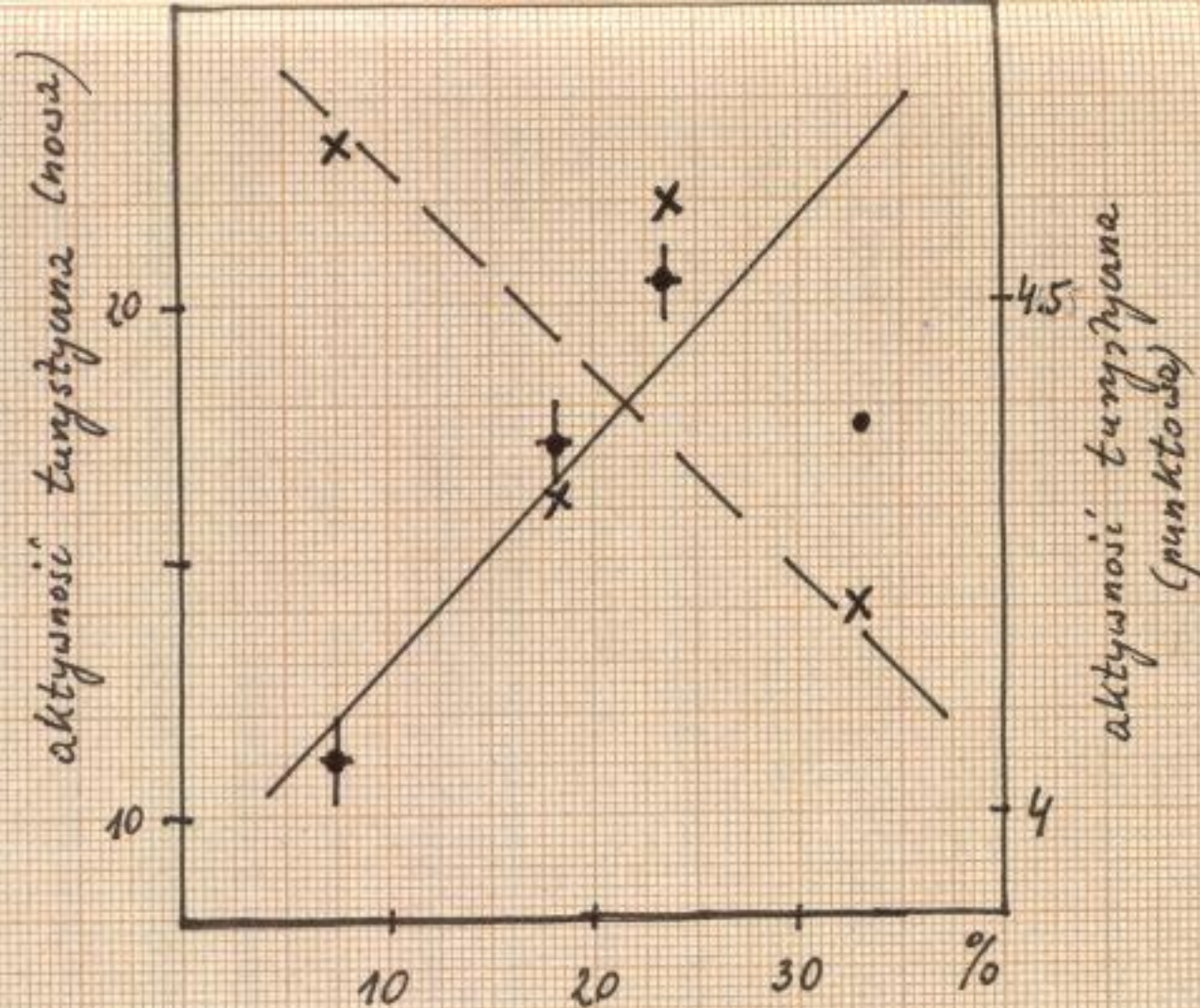
Rys. 9.

Rysunek ilustruje (dla ZSZ) złożony charakter zależności korelacyjnej między stosunkiem szkoły do turystyki a aktywnością turystyczną. Kropki oznaczają wysoką dodatnią zależność $r = +0,963$ (pyt. 14a), krzyżyki wysoką ujemną korelację $r = -0,614$ (pyt. 15a). Dla pytania 16b otrzymuje się $r = 0,228$. Łącznie (pyt. 14a, 15a i 16b) nie wykazują żadnej korelacji.

Rys. 10.

Przedmiotem badań przedstawionym na tym rysunku (Technika Zawodowa) jest wyznaczenie współzależności między wiadomościami o własnym regionie a aktywnością turystyczną (nową). Otrzymany rezultat $r=0,670$ (dla danych nieuśrednionych) oraz $r=-0,990$ (dla danych uśrednionych) jest znaczącym. Na rysunku wyraźnie uwidoczniły się różnice między rezultatami otrzymanymi dla bardzo dużych miejscowości (krzyżyki) i małych miejscowości (kółka).

Rys. 11.

Dla klas Liceum Ogólnokształcącego obserwuje się dwie różnice interpretacyjne zależności korelacyjnej między stosunkiem szkoły do turystyki a aktywnością turystyczną (nową) - linie ciągłe (kółka) oraz aktywnością turystyczną (punktową) - (krzyżyki) linia przerywana. W pierwszym przypadku $r = +0,844$ (dane uśrednione), w drugim przypadku $r = -0,850$ (dane uśrednione).

mgr Emilia Frątczak

6. Rola działalności turystyczno-krajoznawczej szkoły i domu w edukacji uczniów klasy IV i V z jednostek osadniczych o zróżnicowanej liczbie mieszkańców i strukturze terenowej i ekologicznej

Klasa IV

Dane liczbowe i ich omówienie dotyczące aktywności turystycznej szkolnej i domowej oraz aspiracji uczniów oraz ich osiągnięciami z zakresu wiadomości o własnym regionie i kraju, a także podstawowych elementów wychowania kierunkowego, zwłaszcza poczucia patriotycznego (estetycznego oraz postawy interpersonalnej i intrapersonalnej).

Chcąc poznać bliżej podane elementy wymienionych dziedzin wychowania instrumentalnego i kierunkowego należy porównać je z reformacjami opisanymi w rozdziale: Zestawienie danych liczbowych i ich omówienie w odniesieniu do poszczególnych zmiennych badanych w klasie IV i V.

Zestawienie niniejsze obejmuje współzależności określonych zmiennych badanych u uczniów od wielkości miejscowości ich zamieszkania, a mianowicie:

- aktywność turystyczna, szkolna i domowa,
- aspiracja,
- wiadomości o własnym regionie kraju
- stosunek do przyrody i dóbr materialnych kultury,
- poczucie estetyki, patriotyzmu,
- postawy interpersonalnej,
- intrapersonalnej,

T 1 IV

Współzależność turystycznej aktywności szkolnej i domowej uczniów klasy IV od wielkości miejscowości ich zamieszkania

Jednostka osadnicza		Aktywność			Ranga		
Typ	wielkość w tys. miesz.	szkolna	domowa	punkt.	szk.	dom	pkt.
1	2	3	4	5	6	7	8
miasto	100	9,86	3,93	4,33	3	1	1

1	2	3	4	5	6	7	8
	100-50	10,02	3,23	4,22	2	4	3
	50-20	7,30	3,80	4,06	5	2	5
	20-10	6,69	3,46	4,07	4	3	4
	10	-	-	-	-	-	-
wieś	-	10,18	2,91	4,31	1	5	2

Z danych liczbowych wynika, że

- turystyczna aktywność szkolna we wszystkich grupach uczniów jest trzykrotnie większa niż domowa,
- nie ma wprost proporcjonalnej zależności między tymi oboma rodzajami aktywności a wielkością i charakterem (typem) jednostek osadniczych,
- największa aktywność ~~szkolna~~ występuje w szkołach wiejskich i miastach średnich tj. 50-100 tysięcznych i metropolitalnych.

Tab.2 IV

Współzależność turystycznej aktywności szkolnej i domowej uczniów klasy IV od wielkości miejscowości ich zamieszkania

Jednostka osadnicza Typ	wielkość	N	Aktywność		Współczynnik aktywności	Ranga aktywności	
			szkolna	domowa		dom	szk.
Miasto	100	57	9,86	3,93			3
	100-50	57	10,02	3,23			2
	50-20	20	7,30	3,80			5
	20-10	86	6,69	3,46			4
	10	-	-	-			-
wieś	-	33	10,18	2,91			1

Współzależność aktywności turystyczno-krajoznawczej uczniów klasy IV od ich miejsca zamieszkania

Tab. 3 IV

Jednostka osadnicza	N	% odpowiedzi	Współczynnik kor.		Ranga	Uwagi
Typ	wielkość		liniowej po uśred.			
1	2	3	4	5	6	7
	100	57	9,86			3
	100-50	57	10,02			2

1	2	3	4	5	6	7	8
Miasto	20-50	20	7,30			5	
	10-20	86	6,69			4	
	10	-	-				
wieś	-	33	10,18			1	

Szkolna aktywność nie jest wprost proporcjonalna do wielkości jednostek osadniczych, gdyż:

- najwyższy wskaźnik uzyskały szkoły z obszarów wiejskich oraz miast średnich (dużych) 50-100 tysięcznych i metropolitalnych;
- najniższe zaś w miastach małych i średnich, tj. 20-50 tysięcznych.

Tab. 4 IV

Współzależność aspiracji uczniów klasy IV od wielkości miejsca ich zamieszkania

1	2	3	4	5	6	7	8
Miasto	100	57	9,37			3	
	100-50	57	11,17			2	
	20-50	20	9,00	0,708	-0,996	4	
	10-20	86	19,55			1	
	10	-	-			-	
wieś	-	33	5,45			5	

Aspiracja uczniów badanych szkół na obszarze wybranych jednostek osadniczych, zróżnicowanych ze względu na liczbę mieszkańców, nie jest wprost proporcjonalna do tychże wielkości.

Najwyższy wskaźnik w tym zakresie uzyskali uczniowie szkół małych i średnich 50-100 tysięcznych.

Natomiast najniższy - uczniowie szkół z obszarów wiejskich.

Wskaźniki korelacji dowodzą, że jest ona słaba (liniowa) i bardzo słaba (uśredniona), w obu przypadkach ujemna.

Współzależność wiadomości o własnym regionie uczniów klasy IV
od ich miejsca zamieszkania

Jednostka osadnicza		N	%	Współczynnik korelacji		Ranga	Uwaga
Typ	Wielkość w tys.m.		odpowiedzi	liniowej	po uś.		
1	2	3	4	5	6	7	8
Miasto	100	57	59,17	-0,230	-0,389	4	
	50-100	57	76,79			1	
	20-50	20	67,50			3	
	10-20	86	70,33			2	
	10	-	-			-	
wieś	-	33	50,00			5	

Jednym z podstawowych składników turystycznej aktywności indywidualnej i intylacyjnej są wiadomości o własnym regionie i kraju uczniów.

Z analizy wynika, że nie ma wyraźnej współzależności między wiadomościami o własnym regionie uczniów a wielkościami jednostek osadniczych w których mieszkają. Najwyższe wskaźniki w tym zakresie uzyskali uczniowie miast małych i średnich;

- najmniejsze uczniowie z obszarów wiejskich i miast metropolitalnych.

Korelacja tej zmiennej względem turystycznej aktywności szkolnej jest ujemna, średnia, zarówno liniowa jak i uśredniona.

Tab. 6 IV

Współzależność wiadomości o własnym kraju uczniów klasy IV od ich miejsca zamieszkania

1	2	3	4	5	6	7	8
Miasto	100	57	19,17	+0,189	+0,345	2	
	50-100	57	13,42			4	
	20-50	20	7,50			5	
	10-20	86	17,34			3	
	10	-	-			-	
wieś	-	33	43,75			1	

Z danych liczbowych nie ma takiej zależności jak przy poprzednio omówionej zmiennej.

Otóż najwyższym wskaźnikiem wiadomości o własnym kraju legitymują się uczniowie ze szkół wiejskich, natomiast z miast prawie- dwu- lub nawet sześciokrotnie mniejsze w stosunku do wiejskich.

W obrębie miast najwyżs ze wskaźniki uzyskali uczniowie z miast metropolitalnych i małych 10-20 tysięcznych, najniższe w miast średnich. Współczynnik korelacji tej zmiennej względem szkolnej aktywności turystycznej jest duża (liniowa) i mało średnia (uśredniona), w obu przypadkach dodatnia.

Tab. 7 IV

Współzależność stosunku do przyrody i dóbr kultury materialnej uczniów klasy IV ich miejsca zamieszkania

Jednostka osadnicza		N	% odpowiedzi	Współczynnik korelacji		Ranga	Uwaga
Typ	Wielkość w tys.n.			liniowej	po uśred.		
1	2	3	4	5	6	7	8
miasto	100	57	56,58	+0,262	+0,492	3	
	50-100	57	63,13			1	
	20-50	20	62,50			2	
	10-20	86	47,79			5	
	10	-	-				
wieś	-	33	54,55			4	

Z danych liczbowych wynika, że stosunek ucznia do przyrody i materialnych dóbr kultury:

- jest tym wyższy u uczniów z miast, im większe jest miasto,
- u uczniów ze szkół obszarów wiejskich jest zbliżony do wskaźnika charakterystycznego dla miast mało średnich,
- współczynnik korelacji jest taki, iż świadczy o dużej korelacji (zwłaszcza liniowa) i ma dodatni znak

Tab. 8 IV

Współzależność poczucia estetycznego uczniów klasy IV od ich miejsca zamieszkania

1	2	3	4	5	6	7	8
Miasto	100	57	32,56	-0,526	-0,789	3	
	50-100	57	32,09			4	
	20-50	20	28,00			5	
	10-20	86	42,24			2	
	10	-	-				
wieś	-	33	49,09			1	

Poczucie estetyczne najbardziej ukształtowane, zgodnie z uzyskanymi danymi liczbowymi, występuje u uczniów obszarów wiejskich i małych miast. Natomiast najniższe w miastach średnich i dużych.

Korelacja tej zmiennej jest bardzo słaba o ujemnym znaku, zarówno liniowa jak i uśredniona przy czym ta pierwsza zbliżona jest do średniej.

Tab. 9 IV

Współzależność patriotyzmu uczniów klasy IV od ich miejsca zamieszkania

Jednostka osadnicza		N	% odpowiedzi	Współczynnik korelacji		Ranga	Uwaga
Typ	Wielkość w tys.m.			liniowej	po uśred.		
1	2	3	4	5	6	7	8
Miasto	100	57	13,58	-0,138	-0,398	5	
	50-100	57	24,21			3	
	20-50	20	21,67			4	
	10-20	86	29,30			1	
	10	-	-				
wieś		33	27,27			2	

Poczucie patriotyzmu z zakresu badanych elementów jest także nie wprost proporcjonalne do wielkości ludnościowych jednostek osadniczych z których pochodzą badani uczniowie.

Największy wskaźnik w tym zakresie uzyskali uczniowie z miast małych 10-20 tysięcznych oraz obszarów wiejskich.

Najniższy w miastach bardzo dużych, metropolitalnych. Korelacja tej zmiennej jest duża liniowa i średnia (uśredniona) ujemna (w obu przypadkach).

Tab.10 IV

Współzależność postaw interpersonalnych uczniów klasy IV od wielkości miejscowości ich zamieszkania

1	2	3	4	5	6	7	8
Miasto	100	57	15,96	-0,474	-0,743	5	
	50-100	57	38,94			2	
	20-50	20	37,50			3	
	10-20	86	35,21			4	
	10	-	-				
wieś	-	33	39,40			14	

Z analizy danych liczbowych wynika, że nie ma tu zależności wprost proporcjonalnych między wielkością charakterystyczną dla postawy interpersonalnej uczniów a wielkościami miejscowości ich zamieszkania

- najwyższy wskaźnik w tym zakresie uzyskali uczniowie ze szkół obszarów wiejskich,
- a najniższy ze szkół miast metropolitalnych.

Współzależność tej postawy z turystyczną aktywnością szkolną świadczy, że korelacja jest ujemna średnia (liniowa) i słaba (uśredniona).

Tab. 11 IV

Współzależność postaw intrapersonalnych uczniów klasy IV od wielkości miejscowości ich zamieszkania

Jednostka osadnicza		N	% odpowiedzi	Współczynnik korelacji		Ranga	Uwaga
Typ	Wielkość w tys.m.			liniowej	po uśred.		
Miasto	100	57	84,05	+0,474	+0,713	1	
	50-100	57	61,06			4	
	20-50	20	62,50			3	
	10-20	85	64,80			2	
	10	-	-			-	
Wieś	-	33	60,61			5	

Z danych liczbowych wynika, że postawy intrapersonalne są prawie wprost proporcjonalne do wielkości jednostek osadniczych, słowem uczniowie pochodzący z miast charakteryzują się wyższym wskaźnikiem badanych elementów postawy intrapersonalnej.

Współczynnik korelacji, zarówno liniowej, jak i uśrednionej, są dość wysokie, a zatem korelacja jest średnia lub słaba.

6. Współzależność wyników wychowania instrumentalnego i kierunkowego od szkolnej i domowej aktywności turystycznej uczniów z badanych województw

Klasa IV

Współzależność turystycznej aktywności szkolnej i domowej uczniów klasy IV od ich województwa zamieszkania

Województwo	Wskaźnik aktywności		Ogółem		Ranga	
	szkol.	domowa	szkolna	domowa	szkolna	domowa
bydgoskie	8,02	3,86	5,94		3	1
koszalińskie	11,78	3,78	7,78		1	2
pilskie	7,10	2,20	4,65		4	4
ślupskie	8,64	3,07	5,86		2	3
Razem	8,89	3,23	6,06		x	x

Z danych liczbowych wynika, że

- turystyczna aktywność szkolna uczniów ze wszystkich badanych woj. jest dwu, a nawet trzykrotnie większa niż domowa,
- między oboma typami aktywności zachodzi wprost proporcjonalna zależność u uczniów z obszaru badanych województw,
- najwyższy wskaźnik obu rodzajów aktywności uzyskali uczniowie z woj. koszalińskiego, a najmniejszy z pilskiego,
- największa, zgodna współzależność obu typów aktywności turystycznej wystąpiła u uczniów z woj. bydgoskiego i ślupskiego, gdyż szkolna jest ok. trzykrotnie większa od domowej,
- największa rozbieżność wystąpiła w tym zakresie u uczniów z woj. koszalińskiego.

Tab. 13 IV

Współzależność wiadomości o własnym regionie i kraju uczniów klasy IV od ich województwa zamieszkania

Województwo	% odpowiedzi na pytanie		Razem	Ranga	
	1 ^x	2 ^x		1 i 2	3
1	2	3	4	5	
Bydgoszcz	65,31	11,88	38,60	3	3
Koszalin	58,33	33,34	45,84	4	1
Piła	76,79	10,00	43,40	1	4
Ślupsk	65,85	16,86	41,36	2	2
Razem x	66,57	18,02	42,33	x	x

x Objaśnienie 1 - wiadomości o regionie

2 - wiadomości o kraju

Z analizy uzyskanych wyników określających stan wiadomości uczniów z poszczególnych województw wynika, że:

- zachodzi duża, we wszystkich woj. wprost proporcjonalna zależność między posiadanymi wiadomościami przez uczniów o kraju i własnym regionie,
- we wszystkich województwach uczniowie posiadają znacznie wyższy wskaźnik wiadomości o własnym regionie niż o kraju, przewaga ta jest nawet siedmiokrotna (np. woj. pilskie),
- najwyższy wskaźnik z obu zakresów wiadomości uzyskali uczniowie z woj. koszalińskiego i pilskiego
- z zakresu wiadomości o własnym regionie najwyższy wskaźnik uzyskali uczniowie z woj. pilskiego, przy jednoczesnym, najniższym wskaźniku z wiadomości o kraju,
- najniższy wskaźnik wiadomości obu rodzajów uzyskali uczniowie z woj. bydgoskiego (o 7% maksimum uzyskanego przez uczniów z woj. koszalińskiego),
- najniższy wskaźnik wiadomości o własnym regionie uzyskali uczniowie z woj. koszalińskiego (o 8% od maksimum uzyskanego przez uczniów z pilskiego),
- najniższy wskaźnik wiadomości o kraju uzyskali uczniowie z woj. pilskiego (o 23% od maksimum uzyskanego przez uczniów z woj. koszalińskiego).

Tab. 14 IV

Współzależność efektów wychowawczych (kierunkowych i postaw) działalności turystyczno-krajoznawczych uczniów klasy IV od ich województwa zamieszkania

Województwo	% odpowiedzi na pyt. x					Ranga pytania					Razem pyt. 1-5
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
bydgoskie	20,83	30,28	58,33	57,08	68,92	2	3	1	2	2	43,09
koszalińskie	16,05	24,45	48,15	8,02	91,98	4	4	4	4	1	37,73
pilskie	22,27	32,50	51,43	43,67	56,13	1	2	3	1	4	42,60

1	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
skupskie	19,36	42,01	57,07	55,81	64,19	3	1	2	3	3	43,69
Razem x	19,63	34,06	53,75	51,15	70,30	x	x	x	x	x	41,78

x 1 - uczucie patriotyzmu

2 - wrażliwość estetyczna

3 - stosunek do przyrody i materialnych dóbr kultury

4 - postawa interpersonalna

5 - postawa intrapersonalna

Z danych liczbowych, wynika, że:

- stan pięciu wymienionych elementów wychowania kierunkowego nie jest jednakowy u uczniów z badanych województw, maksimum uzyskali uczniowie z woj. bydgoskiego i skupskiego, a najniższy - z koszalińskiego (różnica wynosi ok. 6%),
- spośród pięciu badanych elementów wychowania kierunkowego najwyższe rezultaty uzyskali uczniowie (z wszystkich województw) z zakresu postawy intrapersonalnej i stosunku do przyrody oraz materialnych dóbr kultury,
- a najniższe wskaźniki z zakresu uczuć patriotycznych (różnica względem maksimum uzyskanego wynosi ok. 50% czyli 25-krotna) i postawy interpersonalnej (dwukrotnie mniejsza od maksimum),
- z zakresu uczuć patriotycznych najwyższy wskaźnik uzyskali uczniowie z województwa pilskiego a najniższy z koszalińskiego (różnica wynosi ok. 6%),
- z zakresu wrażliwości estetycznej uzyskali uczniowie z woj. skupskiego, a najniższy z koszalińskiego (różnica między nimi wynosi 18%) a zatem prawie stanowi - dwukrotność),
- z zakresu stosunku do przyrody i materialnych dóbr kulturalnych najwyższy wskaźnik uzyskali uczniowie z woj. bydgoskiego i skupskiego, a najniższe z koszalińskiego (różnica między nimi wynosi 10%),
- z zakresu postaw interpersonalnych najwyższy wskaźnik uzyskali uczniowie z woj. pilskiego, a najniższe z koszalińskiego (różnica ta jest bardzo duża bo ponad pięciokrotna),

- z zakresu postaw intrapersonalnych najwyższy wskaźnik uzyskali uczniowie z woj. koszalińskiego, a najniższy - z pilskiego (różnica ta wynosi 35%, a więc półtora raza wskaźnik uczniów z woj. koszalińskiego jest większy niż z pilskiego)

Tab. 15 IV

Współzależność wiadomości i efektów wychowawczych oraz aktywności turystycznej uczniów klasy IV od województw ich zamieszkania

Województwo	Aktywność		Wiadomości		Efektyw.		Uwagi
	szkol.	dom.	%	R	%	R	
bydgoskie	8,02	3,86	38,60	4	43,09	3	
koszalińskie	11,78	3,78	45,84	1	37,73	4	
pilskie	7,10	2,20	43,40	2	42,60	2	
słupskie	8,64	3,08	41,36	3	43,69	1	

Z danych liczbowych wynika, że nie ma wprost proporcjonalnej zależności między turystyczną aktywnością ani szkolną ani domową, a wynikami z zakresu uzyskanych wiadomości i niektórych cech z zakresu wychowania kierunkowego,

We wszystkich badanych woj. stan aktywności szkolnej jest znacznie wyższy niż domowej, prawie trzykrotnie wyższy,

- najwyższa aktywność turystyczna obu typów występuje woj. słupskim i bydgoskim,
- istnieje odwrotna proporcjonalna zależność między szkolną i domową aktywnością turystyczną a uzyskanymi wiadomościami. rezultatem z zakresu uzyskiwanych wiadomości i wychowania kierunkowego, zwłaszcza na przykładzie uczniów z woj. koszalińskiego, gdyż przy maksymalnym wskaźniku szkolnej i domowej aktywności turystycznej wystąpił najniższy wskaźnik osiągniętych rezultatów wychowawczych, chociaż najwyższy z zakresu wiadomości, a więc i w tym ostatnim zakresie wystąpiła rozbieżność,

Najniższy wskaźnik aktywności turystycznej zarówno szkolnej i domowej uczniów z woj. pilskiego nie zdeteminował najniższych wskaźników dotyczących osiągnięć z zakresu wiadomości i cech kierunkowych, gdyż te uczniowie ci uzyskali dość wysokie, zbliżone najwyższym.

7. Dane liczbowe i ich omówienie dotyczące współzależności wybranych par badanych zmiennych uczniów zamieszkujących różne jednostki osadnicze.

Klasa IV

Współzależności te obejmują:

- aktywność turystyczną i wiadomości o własnym regionie
- " " " " kraju
- " " " " aspiracją
- wiadomości o własnym regionie i kraju
- wiadomości o własnym regionie i patriotyzmu
- " " " i stosunku do przyrody
- wiadomości o własnym kraju i patriotyzmu
- " " " i stosunku do przyrody
- stosunku do przyrody i poczucia estetyki
- poczucia estetyki i patriotyzmu.

Chcąc bliżej zorientować się jakie elementy stanowią określone zmienne odsyłamy do rozdziału: Zestawienie danych liczbowych i ich omówienie w odniesieniu do poszczególnych zmiennych badanych w klasie IV i V.

Tab. 16 IV

Współzależność aktywności turystycznej i wiadomości o własnym regionie uczniów klasy IV od wielkości ich miejsca zamieszkania

Jednostka osadnicza		N	% odpowiedzi		Współczynnik korelacji		Ranga pytań	
Typ	Wielkość		aktywność	wiad. o reg.	aktyw.	wiad. o reg.	1	2
Miasto	100	57	9,86	59,17			3	4
	50-100	57	10,02	76,79			2	1
	20-50	20	7,30	67,50	-	-0,230x	5	3
	10-20	86	6,69	70,33	-	-0,389xx	4	2
	10	-	-	-			-	-
Wieś	-	33	10,18	50,00			1	5

x - liniowa

xx - po uśrednieniu

Z danych liczbowych wynika, że nie ma wprost proporcjonalnej zależności między wokalną aktywnością turystyczną a osiągniętymi przez uczniów wiadomości o własnym regionie.

Dyspersja (stosunek danych wskaźników) waha się od 5-krotności dla uczniów z obszarów wiejskich aż do prawie 10-krotności dla uczniów z miast, zwłaszcza małych np. 10-20 tysięcznych.

Tab, 17 IV

Współzależność aktywności turystyczno-krajoznawczej i wiadomości o kraju uczniów klas IV od wielkości miejscowości ich zamieszkania

Jednostka osadnicza		N	% odpowiedzi		Współczynnik korekacji		Ranga pytań	
Typ	Wielkość		1 aktyw.	2 wiadomości o kraju	aktyw.	wiad. o kraju	1	2
Miasto	100	57	9,86	19,17			3	2
	50-100	57	10,02	13,42			2	4
	20-50	20	7,30	7,50	-	+0,189	5	5
	10-20	86	6,69	17,34	-	+0,345	4	3
	10	-	-	-			-	-
Wieś	-	33	10,18	43,75			1	1

Z analizy danych liczbowych wynika, że:

- nie ma we wszystkich, ale w większości wypadków występuje wprost proporcjonalna zależność między szkolną aktywnością turystyczną a wiadomościami o kraju, które posiadają uczniowie,
- współzależność ta najwyraźniej występuje u uczniów wywodzących się z miast średnich: 20-50 i 50-100 tysięcznych,
- współzależność ta jest bardzo rozbieżna pod względem wielkości liczbowych u uczniów zamieszkujących na obszarze, przede wszystkim wiejskim, a także małych miast, 10-20 tysięcznych

Tab. 18 IV

Współzależność aktywności i aspiracji uczniów klasy IV od wielkości ich miejsca zamieszkania

Jednostka osadnicza		N	% odpowiedzi		Współczynnik korelacji		Ranga pytań	
Typ	Wielkość		1 aspirac.	2 aktyw.	aspiracja	aktyw.	1	2
1	2		3	4	5	6	7	8
	100	57	9,37	9,86			3	3
	50-100	57	11,17	10,02	-0,708 x		2	2

1	2	3	4	4	5	6	7	8
Miasto	20-50	20	9,00	7,30	-0,996xx		4	5
	10-20	86	19,55	6,69			1	4
	10	-	-	-			-	-
Wieś	-	33	5,45	10,18			5	1

x - liniowy
xx - po uśrednieniu

Z danych liczbowych wynika, że pomiędzy aktywnością szkolną w zakresie turystyki i aspiracjami uczniowie, w większości przypadków jest wprost proporcjonalna;

- najbardziej zbliżone są wskaźniki obu tych zmiennych dotyczących uczniów wywodzących się z miast metropolitalnych i średnich,
- niewielkie rozbieżności są: dwukrotne dla uczniów z obszarów wiejskich i trzykrotne dla uczniów z małych miast 10-20 tysięcznych

Tab. 19 IV

Współzależność wiadomości o własnym kraju i regionie uczniów klasy IV od wielkości ich miejscowości zamieszkania

Jednostka osadnicza		N	% odpowiedzi		Współczynnik korelacji		Ranga	
Typ	Wielkość		1 wiad. o kraju	2 wiad. o reg.	wiad. o kraju	wiad. o regionie	1	2
	100	57	19,17	59,17			3	4
Miasto	50-100	57	13,42	76,79			1	1
	20-50	20	7,50	67,50	+0,262x	+0,230xx	2	3
	10-20	86	17,34	70,33	+0,493x	-0,389xx	5	2
	10	-	-	-			-	-
Wieś		33	43,75	50,00			4	5

Z danych liczbowych wynika, że nie ma zależności wprost proporcjonalnej w przyswojonych przez uczniów wiadomościach o własnym kraju i regionie.

Najbardziej zbliżone, a nawet prawie takie same wskaźniki obu tych zmiennych występują u uczniów z obszarów wiejskich.

Natomiast u uczniów z miast rozbieżności w tym zakresie są od 10-krotności np. z miast 20-50 tysięcznych do 3-krotnej, np. z miast metropolitalnych.

Współzależność wiadomości w własnym regionie i patriotyzm uczniów klasy IV od wielkości miejscowości ich zamieszkania

Jednostka osadnicza		N	% odpowiedzi		Współczynnik korelacji		Ranga pytania	
Typ	Wielkość		¹ wiad. o reg.	² patr.	wiad. o reg.	patr.	1	2
Miasto	100	57	59,17	13,58			4	5
	50-100	57	76,79	24,21			1	3
	20-50	20	67,50	21,67	-0,230x	-0,138x	3	4
	10-20	86	70,33	29,30	-0,389xx	-0,398xx	2	1
	10	-	-	-			-	-
Wieś	-	33	50,00	27,27			5	2

x - liniowy

xx - po uśrednieniu

Z analizy danych wskaźników charakteryzujące te dane zmienne wynika, że nie ma między nimi wyraźnie zależności wprost proporcjonalnych.

Jednak można stwierdzić, że:

- wskaźniki wiadomości o regionie, są znacznie wyższe niż patriotyzmu, nawet 4,5-krotnie, dla miast metropolitalnych,
- u uczniów z obszarów wiejskich występuje najbardziej zbliżony stosunek wskaźników obu zmiennych, gdyż wiadomości "mają wskaźnik 2-krotnie większy niż patriotyzmu".

Tab. 21 IV

Współzależność stosunku do przyrody i materialnych dóbr kultury materialnej i wiadomości o własnym regionie uczniów klasy IV od wielkości miejscowości ich zamieszkania

Jednostka osadnicza		N	% odpowiedzi		Współczynnik korelacji		Ranga	
Typ	Wielkość		¹ stos. do przyr.	² wiad. o reg.	stos. do przyr.	wiad. o reg.	1	2
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Miasto	100	57	56,58	59,17			3	4
	50-100	57	63,13	76,79			1	1
	20-50	20	62,50	67,50	-0,262x	-0,230xx	2	3
	10-20	86	49,79	70,33	+0,492x	-0,389xx	5	2
	10	-	-	-			-	-
Wieś	-	33	54,55	50,00			4	5

x - liniowy

xx - po uśrednieniu

Z danych liczbowych wynika, że pomiędzy tymi zmiennymi nie zachodzi związek wprost proporcjonalny. Zatem wiadomości nie są autonomicznym czynnikiem kształtującym określone stosunki motywacyjno-emocjonalne uczucia wobec określonych obiektów i zjawisk np. przyrody (materialnych dóbr kultury).

Najbardziej zgodne prawie takie same wskaźniki obu zmiennych występują u uczniów z obszarów wiejskich i miast metropolitalnych.

W pozostałych przypadkach zróżnicowanie współczynników tych zmiennych wynosi ok. 1,5 - krotnie.

Tab. 22 IV

Współzależność wiadomości o kraju i patriotyzmie uczniów klasy IV od wielkości miejscowości ich zamieszkania

Jednostka osadnicza		N	% odpowiadzi		Współczynnik korelacji		Ranga pytania	
Typ	Wielkość		¹ wiad. o kraju	² patr.	wiad. o kraju	patr.	1	2
Miasto	100	57	19,17	13,58			2	5
	50-100	57	13,42	24,21			4	3
	20-50	20	7,50	21,67	+0,262x	-0,138x	5	4
	10-20	86	17,34	29,30	+0,493x	-0,398xx	3	1
	10	-	-	-				
Wieś	-	33	43,75	27,27			1	2

x - liniowy
xx - po uśrednieniu

Z danych liczbowych wynika, że nie ma zdecydowanie wyraźnej zależności wprost proporcjonalnej między wiadomościami o kraju a uczuciem patriotyzmu uczniów.

Największa zależność w tym zakresie występuje u uczniów względem siebie jednostek osadniczych wiejskich i miast metropolitalnych.

Natomiast najbardziej poważne rozbieżności, trzykrotnie występują u uczniów zamieszkujących miasta średnie 20-50 tysięcznych.

Współzależność stosunku do przyrody i materialnych dóbr kulturowych i wiadomości i własnym kraju uczniów klasy IV od wielkości miejscowości ich zamieszkania

Jednostka osadnicza		N	% odpowiedzi		Współczynnik korelacji		Ranga	
Typ	Wielkość		1 stos. do przyr.	2 wiad. o kraju	1 stos. do przyr.	2 wiad. do kraju	1	2
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Miasto	100	57	56,58	19,17			3	2
	50-100	57	63,13	13,42			1	4
	20-50	20	62,50	7,50	+0,262x	+0,180x	2	5
	10-20	86	49,79	17,34	+0,493xx	+0,345xx	5	3
	10	-	-	-			-	-
Wieś	-	33	54,55	43,75			4	1

x - liniowe
xx - po uśrednieniu

Z danych liczbowych wynika, że nie można potwierdzić tezy, że wiadomości są wystarczającym elementem czynnikiem kształtowania określonych stosunków motywacyjno-emocjonalnych uczniów do określonych obiektów i zjawisk, w tym przypadku względem przyrody i materialnych dóbr kultury.

Największa zbieżność wyników w tym zakresie wpłynęła w grupie uczniów pochodzących z obszarów wiejskich.

W miastach rozbieżności te mierzone są od 2,5 -krotności (miasta małe i bardzo duże) i trzykrotnie (miasta średnie 50-100 tys.) oraz 9-krotnie (miasta średniego małego 20-50 tysięcznego)

Tab. 24 IV

Współzależność stosunku do przyrody i materialnych dóbr kultury i poczucia estetycznego uczniów klasy IV od wielkości miejscowości ich zamieszkania

Jednostka osadnicza		N	% odpowiedzi		Współczynnik korelacji		Ranga pytania	
Typ	Wielkość		1 stos. do przyr.	2 pocz. est.	1 stos. do przyr.	2 pocz. est.	1	2
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Miasto	100	57	56,58	32,56			3	3
	50-100	57	63,13	32,09			1	4
	20-50	20	62,50	28,00	+0,262x	-0,526	2	5

1	2	3	4	5	6	7	8	9
	10-20	86	49,79	42,24	+0,492x	-0,526xx	2	5
	10	-	-	-	-	-	-	-
Wieś	-	33	54,55	49,09			4	1

x - liniowy

xx - po uśrednieniu

Z danych liczbowych wynika, że

- współzależność między poczuciem estetycznym uczniów a ich stosunkiem do przyrody i materialnych dóbr kultury nie ma charakteru zbyt wprost proporcjonalnego we wszystkich jednostkach osadniczych
- największa zbieżność między tymi dwoma zmiennymi występuje u uczniów obszarów wiejskich i małych miast,
- największa rozbieżność w tym zakresie występuje u uczniów z miast średnich 20-50 i 50-100 tysięcznych.

Tab. 25 IV

Współzależność poczucia estetyki i patriotyzmu uczniów klasy IV od wielkości miejscowości ich zamieszkania

Jednostka osadnicza		N	% odpowiedzi		Współczynnik korelacji	Ranga pytania	
Typ	Wielkość		1 pocz. estet.	2 patr.		1	2
Miasto	100	57	32,56	13,58		3	5
	50-100	57	32,09	24,21		4	3
	20-50	20	28,00	21,67	-0,526x -0,138x	5	4
	10-20	86	42,24	29,30	-0,789x -0,398xx	2	1
	10	-	-	-	-	-	-
Wieś	-	33	49,00	27,27		1	1

x - liniowe

xx - po uśrednieniu

Z danych uzyskanych (liczbowych) wynika, że między poczuciem estetycznym a patriotyzmem zachodzi dość duże zbliżenie wskaźników liczbowych, charakteryzujących dla obu tych zmiennych uczniów i badanych jednostek osadniczych. Najbardziej zbliżone wskaźniki obu tych zmiennych są dla uczniów z miast średnich 20-100 tysięcznych, a najbardziej rozbieżne, gdyż 2.5 krotnie "na korzyść" poczucia estetyki występuje u uczniów z miast metropolitalnych.

8. Dane liczbowe i ich omówienie dotyczące współzależności wybranych badanych zmiennych uczniów zamieszkujących różne jednostki osadnicze
Klasa IV

Współzależności dotyczą wiadomości uczniów o własnym kraju i regionie oraz

- turystycznej aktywności szkolnej,
- ich stosunku do przyrody i materialnych dóbr kultury,
- ich stosunku do przyrody i materialnych dóbr kultury,
- ich poczucia estetycznego,
- ich postawy interpersonalnej,
- ich postawy intrapersonalnej

Tab. 26 IV

Współzależność aktywności turystycznej, wiadomości o własnym regionie i kraju uczniów klasy IV od ich miejsca zamieszkania

Jednostka osadnicza		N	% odpowiedzi			Współczynnik korelacji			Ranga		
Typ	Wielkość		aktyw. tur.	wiad. o reg.	wiad. o kr.	aktyw.	wiad. o reg.	wiad. o kr.	1	2	3
Miasto	100	57	9,85	59,17	19,17				3	4	2
	100-50	57	10,02	76,79	13,42				2	1	4
	50-20	20	7,30	67,50	7,50	-	-0,230	+0,189	4	3	5
	20-10	86	6,69	70,33	17,34				5	2	3
	10	-	-	-	-				-	-	-
Wieś	-	33	10,18	50,00	43,75				1	5	1

Z analizy zawartych w powyższej tabeli wynika, że

- najwyższy wskaźnik aktywności turystycznej dotyczy dzieci klas IV przede wszystkim zamieszkujących na terenie wiejskim i miast średnich i dużych,
- nie zachodzi zbyt wyraźna korelacja między aktywnością turystyczną dzieci a ich wiadomościami o regionie własnym i kraju, zwłaszcza tym ostatnim,
- między aktywnością turystyczną a wiadomościami o własnym regionie jest dość wyraźna korelacja u uczniów pochodzących z miast dużych i średnich,
- między aktywnością turystyczną a wiadomościami o własnym kraju

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Wieś	-	33	49,09	50,00	43,75			1	5	1

Z analizy danych liczbowych wynika, że:

- nie zachodzi zbyt wyraźna wprost proporcjonalna zależność między poczuciem estetycznym a wiadomościami o własnym regionie i kraju,
- znaczenie wyraźniejsza jest ta zależność między poczuciem estetycznym a wiadomościami o własnym regionie uczniów, niż wiadomościami o kraju,
- wiadomości o własnym regionie posiadają uczniowie bardziej utrwalone niż o własnym kraju, różnice te sprowadzają się do k -krotności od jednokrotności (na wsi) do 9-krotności (miasta średnie - 20-50 tysięcy

ne)

Tab. 29 IV

Współzależność wiadomości o kraju i postaw intrapersonalnych i interpersonalnych uczniów klasy IV od ich miejsca zamieszkania

Jednostka osadnicza		N	% odpowiedzi			Współczynnik korelacji			Ranga		
Typ	Wielkość		wiad. o kr.	pos. intrap.	pos. inter.	wiad. o kr.	pos. intrap.	pos. inter.	1	2	3
Miasto	100	57	19,17	84,05	15,96				2	1	5
	100-50	57	13,42	61,06	38,94				4	4	2
	50-20	20	7,50	62,50	37,50	+0,189	+0,474	-0,474	5	3	3
	20-10	86	17,34	64,80	35,21				3	2	4
	10	-	-	-	-						
Wieś	-	33	43,75	60,61	39,40				1	5	1

Z analizy wynika, że:

- nie ma wprost proporcjonalnej zależności między postawą interpersonalną i intrapersonalną a wiadomościami o własnym kraju posiadanymi przez uczniów, przy czym jest ona bardziej widoczna między wiadomościami a postawą intrapersonalną, zwłaszcza uczniów ze szkół obszarów wiejskich jest ona bardziej widoczna między wiadomościami a postawą interpersonalną zwłaszcza u uczniów także z obszarów wiejskich i miast metropolitalnych.

9. Dane liczbowe i ich omówienie

Klasa V

Dane liczbowe i ich omówienie dotyczące aktywności turystycznej, szkolnej i domowej oraz aspiracji uczniów oraz ich osiągnięciami z zakresu wiadomości o własnym regionie i kraju, a także podstawowych elementów wychowania kierunkowego, zwłaszcza poczucia patriotycznego i estetycznego oraz postawy interpersonalnej i intrapersonalnej.

Chcąc poznać badane elementy wymienionych dziedzin wychowania instrumentalnego i kierunkowego należy porównać z informacjami opisanymi w rozdziale: Zestawienie danych liczbowych i ich omówienie w odniesieniu do poszczególnych zmiennych badanych w klasie IV i V.

Zestawienie niniejsze obejmuje współzależności określonych, zmiennych badanych u uczniów od wielkości miejscowości ich zamieszkania, a mianowicie:

- aktywność turystyczna, szkolna i domowa
- aspiracja
- wiadomości o własnym regionie
- kraj
- stosunek do przyrody i dóbr kultury materialnej
- poczucia estetyki,
- poczucia patriotycznego
- postawy interpersonalnej
- intrapersonalnej

Tab.1 V

Współzależność turystycznej aktywności szkolnej, domowej uczniów klasy V od wielkości miejscowości ich zamieszkania

Jednostka osadnicza		Aktywność			Ranga		
Typ	Wielkość	szkolna	domowa	punktowa	szk.	dom.	pkt.
	100	6,24	2,78	4,16	5	4	3
	100-50	7,90	3,70	3,70	3	5	5
	50-20	17,53	4,80	4,31	1	1	1
	20-10	8,53	4,00	4,17	2	3	2
	10	-	-	-	-	-	-
Wieś	-	7,85	4,72	3,74	4	2	4

Z danych liczbowych wynika, że

- istnieje duża dysproporcja między wskaźnikami oznaczającymi turystykę szkolną i domową, ta pierwsza jest dwukrotnie większa niż druga,
- zgodność wprost proporcjonalna wskaźników badanych aktywności turystycznych występuje jedynie w odniesieniu do populacji uczniów zamieszkujących miasta średnie, tj. wielkości 100-50 i 50-20 tys. mieszkańców,
- najwyższymi wskaźnikami turystyki szkolnej, jak i domowej wyróżniają się uczniowie pochodzący z miast 20-50 tys.,
- najmniejszymi wskaźnikami obu rodzajów turystyki wyróżniają się uczniowie pochodzący z miast metropolitalnych, liczących ponad 100 tys. mieszkańców.

Tab. 2 V

Współzależność turystycznej aktywności szkolnej i domowej uczniów klasy V od wielkości miejscowości ich zamieszkania

Jednostka osadnicza		N	Aktywność		Współczynnik aktywności		Ranga aktyw.	
Typ	wielkość		szkolna	domowa	szkolnej	domow.	szkol.	dom
Miasto	100		6,24	2,78			5	4
	100-50		7,90	3,70			3	5
	50-20		17,53	4,80			1	1
	20-10		8,53	4,00			2	3
Wieś	-		7,85	4,72			4	2

Tab. 3 V

Współzależność aktywności turystyczno-krajoznawczej uczniów klasy V od ich miejscowości zamieszkania

Jednostka osadnicza		N	% odpowiedzi		Ranga	Uwaga
Typ	Wielkość		liniowe	po uśred.		
	100	42	6,24		5	
	50-100	79	7,90		3	
	20-50	30	17,53		1	
	10-20	104	8,53		2	
	10	-	-		-	
Wieś	-	57	7,85		4	

Z danych liczbowych wynika, że szkolna aktywność turystyczno-krajoznawcza uczniów jest bardzo zróżnicowana, czynnikiem różniącym ją jest typ jednostek osadniczych i ich wielkość.

Najwyższym wskaźnikiem charakteryzuje się w szkołach na obszarze wiejskim, a także w miastach 50-100 i 10-20 tysięcznych.

Najwyższym zaś - szkołach znajdujących się w miastach średniej wielkości tj. 20-50 tysięcznych.

Tab. 4 V

Współzależność aspiracji uczniów klasy V od wielkości miejscowości ich zamieszkania

Jednostka osadnicza		N	% odpowiedzi	Współczynnik korelacji		Ranga	Uwaga
Typ	Wielkość			liniowej	po uśred.		
Miasto	100	42	21,46	-0,132	+0,190	1	
	50-100	79	12,28			5	
	20-50	30	16,00			3	
	10-20	104	16,60			2	
	10	-	-				
Wieś	-	57	14,48			4	

Zagadnienie aspiracji ma znaczące znaczenie dla aktywności turystycznej, a tym samym osiągnięciem wiadomości i cech kierunkowych.

Z danych liczbowych wynika, że

- nie ma większych różnic między aspiracjami uczniów ze wsi i miast (różnica ta wynosi ok. 4%)
- najwyższym wskaźnikiem aspiracji wyróżniają się uczniowie zamieszkujący miasta metropolitalne,
- najniższym zaś - uczniowie miast średnich 50-100 tys.,
- pomiędzy aspiracją a aktywnością turystyczną nie ma wprost proporcjonalnych korelacji: liniowa jest prawie bardzo duża, ale ujemna, natomiast uśredniona duża, ale dodatnia.

Współzależność wiadomości o własnym regionie uczniów klasy V
od wielkości miejscowości ich zamieszkania

Jednostka osadnicza		N	% odpowiedzi	Współczynnik korelacji		Ranga	Uwaga
Typ	Wielkość			liniowej	po uśred.		
Miasto	100	42	94,02			1	
	100-50	79	81,58			3	
	50-20	30	89,17	+0,45	+0,845	2	
	20-10	104	80,12			4	
	10	-	-			-	
Wieś	-	57	60,05			5	

Z danych liczbowych wynika, że wiadomości o własnym regionie przez uczniów z jednostek osadniczych o różnej wielkości mieszkańców posiadają ponad 60% przyczym

- najmniejszy ze środowiska wiejskiego (60%)
- a najwyższy z miast (ok. 85%)

Spośród uczniów z miast najwyższymi osiągnięciami w tym zakresie wyróżniają się ci, którzy zamieszkują miasta 20-50 tys. i metropolitalne

Korelacja między tymi osiągnięciami a turystyczną aktywnością szkolną jest dodatnia, przy czym liniowa jak i pośrednia ma charakter mniejszy niż średnia, pierwsza mniejsza niż średnia, a druga większa niż średnia.

Tab. 7 V

Współzależność wiadomości o własnym kraju uczniów klasy V
od wielkości miejscowości ich zamieszkania

Jednostka osadnicza		N	% odpowiedzi	Współczynnik korelacji		Ranga	Uwaga
Typ	Wielkość			liniowej	po uśred.		
Miasto	100	42	37,82			1	
	100-50	79	17,75			3	
	50-20	30	33,33			2	
	20-10	104	17,53	+0,223	+0,341	4	
	10	-	-			-	
Wieś	-	57	15,13			5	

- Z danych liczbowych można wnioskować, że
- uczniowie posiadają niewielki zasób wiadomości o kraju ze wszystkich środowisk, ale
 - najmniejszy ze wsi, bo prawie dwukrotnie mniejszy niż średni dla uczniów z miast różnych wielkości,
 - najwyższy z miast metropolitalnych i średnich, tj. 20-50 tys.
 - spośród uczniów wywodzących się z miast najwyższy wskaźnik uzyskali uczniowie z miast ponad 100 tysięcznych, a najmniejszy z miast 50-100 i 10-20 tys.,
 - wszystkie współczynniki korelacji tych wiadomości z aktywnością szkolną turystyczną są dodatnie, przy czym jest prawie duża, natomiast uśredniona średnia.

Tab. 8 V

Współzależność stosunku do przyrody i dóbr materialnych kultury uczniów klasy V od ich miejsca zamieszkania

Jednostka osadnicza		N	% odpowiedzi	Współczynnik korelacji		Ranga	Uwaga
Typ	Wielkość			liniowej	po uśred.		
Miasto	100	42	60,31	+0,389	+0,819	2	
	50-100	79	52,55			4	
	20-50	30	76,67			1	
	10-20	104	51,26			5	
	10	-	-			-	
Wieś	-	57	59,91			3	

Z danych liczbowych wynika, że

- stosunek uczniów do przyrody i materialnych dóbr kultury globalnie jest nieco większy w miastach niż na wsi,
- największy wskaźnik w tym zakresie edukacji osiągnęli uczniowie z miast 20-50 tys. oraz metropolitalnych a także ze wsi,
- najmniejszy wskaźnik z miasteczek 10-20 tys.
- we wszystkich przypadkach występuje dodatnia korelacja względem aktywności turystyki szkolnej, przy czym - liniowa ma charakter średniej, a po uśrednieniu mniejszy niż średni.

Współzależność poczucia estetycznego uczniów klasy V od wielkości miejscowości ich zamieszkania

Jednostka osadnicza		N	% odpowiedzi	Współczynnik korelacji		Ranga	Uwaga
Typ	Wielkość			liniowej	po uśred.		
Miasto	100	42	41,70	+0,585	+0,586	3	
	50-100	79	37,09			4	
	20-50	30	51,33			1	
	10-20	104	48,11			2	
	10	-	-			-	
Wieś	-	57	30,02			5	

Z danych liczbowych wynika, że poczucie estetyczności uczniów klasy

V

- najwyższym wskaźnikiem charakteryzuje tych, którzy zamieszkują miasta, bo prawie półtora raza większym niż we wsi,
- miast średnich 20-50 tys. jest najwyższe,
- miast większych niż średnich 50-100 tys. i środowisk wiejskich jest najmniejsze,
- we wszystkich przypadkach występuje współczynnik korelacji dodatniej względem aktywności szkolnej turystycznej i ma znamiona korelacji średniej.

Tab. 10 V

Współzależność patriotyzmu uczniów klasy V od wielkości miejsca ich zamieszkania

Jednostka osadnicza		N	% odpowiedzi	Współczynnik korelacji		Ranga	Uwaga
Typ	wielkość			liniowej	po uśred.		
Miasto	100	42	28,38	-0,118	-0,395	3	
	50-100	79	26,02			5	
	20-50	30	32,22			2	
	10-20	104	26,32			4	
	10	-	-				
Wieś	-	57	32,92			1	

Z danych liczbowych wynika, że

- współczynniki określające poziom poczucia patriotycznego uczniów klasy V nie są zbyt duże, zarówno dla zamieszkujących miasta jak i wsi

- współczynniki określające poczucie patriotyczne uczniów ze wsi są nieco wyższe niż globalnie ujmując z miast,
- spośród zarówno zamieszkujących miasta najwyższym wskaźnikiem w tym zakresie wyróżniają się uczniowie miast średnich, a dokładniej 20-50 tys. (równym uczniom ze wsi),
- najmniejszym wskaźnikiem charakteryzują się uczniowie pozostałych grup miast ze względu na liczbę mieszkańców,
- korelacja między poziomem poczucia patriotycznego a szkolną aktywnością turystyczną jest ujemna, przy czym liniowa duża, a uśredniona mało średnia.

Tab. 11 V

Współzależność postaw interpersonalnych uczniów klasy V od wielkości miejscowości ich zamieszkania

Jednostka osadnicza		N	% odpowiedzi	Współczynnik korelacji		Ranga	Uwagi
Typ	Wielkość			liniowej	po uśred.		
Miasto	100	42	30,49	+0,002	-0,006	4	
	50-100	79	37,04			1	
	20-50	30	7,78			5	
	10-20	104	36,31			2	
	10	-	-			-	
Wieś	-	57	31,93			3	

Z danych liczbowych wynika, że postawy interpersonalne (ze względu na badane, niektóre elementy) są u wszystkich uczniów dość mało zróżnicowane, za wyjątkiem niskiego wskaźnika dla tych, którzy są mieszkańcami 20-50 tys. miast,

Uczniowie ze wsi i globalnie (średnio) ujmując miasta wyróżniają się tym samym wskaźnikiem liczbowym,

Najwyższym wskaźnikiem charakteryzują się uczniowie z miast 50-100 tysięcznych, a najniższym z 20-50 tysięcznych.

Godnym podkreślenia jest bardzo duży współczynnik korelacji (liniowej dodatni, uśrednionej ujemny) tej postawy z szkolną aktywnością turystyczną uczniów.

Współzależność postaw intrapersonalnych uczniów klasy V
od wielkości miejscowości ich zamieszkania

Jednostka osadnicza		N	% odpowiedzi	Współczynnik korelacji		Ranga	Uwaga
Typ	Wielkość			liniowej	po uśred.		
Miasto	100	42	71,51	-0,002	+0,006		
	50-100	79	62,96				
	20-50	30	92,22				
	10-20	104	63,75				
	10	-	-				
Wieś	-	57	68,07				

Z danych liczbowych wynika, że

- uczniowie szkół z obszarów wiejskich i miejskich są mało zróżnicowani ze względu na badane elementy postaw intrapersonalnych,
- najwyższe wskaźniki w tym zakresie uzyskali uczniowie pochodzący z miast 20-50 tys., metropolitalnych i ze wsk.,
- najniższe wskaźniki zaś - uczniowie z miast 20-50 i 50-100 tysięcznych
- korelacja tej postawy z szkolną aktywnością turystyczną jest bardzo duża z tym, że liniowa jest ujemna, a uśredniona dodatnia.

Klasa V

Dane liczbowe i ich omówienie dotyczące współzależności wybranych par badanych zmiennych uczniów zamieszkujących różne jednostki osadnicze.

Współzależności te obejmują:

- aktywność turystyczną i wiadomości o własnym regionie
- kraj
- aspiracją
- wiadomości o własnym regionie i kraju
- wiadomości o własnym regionie i patriotyzmu
- wiadomości o własnym kraju i patriotyzmu
- stosunek do przyrody i materialnych dóbr kultury i wlad. kraju
- i wlad. o regionie
- i poczucia estetyki
- poczucia estetyki i patriotyzmu

Chcąc bliżej zorientować się jakie elementy stanowią określone znaczenie odsyłamy do rozdziału: Zestawienie danych liczbowych i ich omówienie w odniesieniu do poszczególnych zmiennych badanych w klasie

IV i V

Tab. 13 V

Współzależność aktywności turystyczno-krajoznawczej i wiadomości o własnym regionie uczniów klasy V od wielkości miejscowości ich zamieszkania

Jednostka osadnicza		N	% odpowiedzi		Współczynnik korelacji		Ranga	
Typ	Wielkość		¹ aktyw.	² wiad. o reg.	aktyw.	wiad. o kraj kraju	1	2
Miasto	100	42	6,24	94,02	-	+0,445	5	1
	50-100	79	7,90	81,58			3	3
	20-50	30	17,53	89,17			1	2
	10-20	104	8,53	80,82			2	4
	10	-	-	-			-	-
Wieś	-	57	7,85	60,05			4	5

Z danych liczbowych wynika, że pomiędzy aktywnością turystyczną a wiadomościami o regionie osiągniętymi przez badanych uczniów zachodzi

korelacja dodatnia- przy czym liniowa średnia, a uśredniona - zaledwie średnia.

Największa zgodność korelacyjna występuje między wymienionymi zmiennymi u uczniów zamieszkujących 50-100 oraz 20-50 tys. miasta oraz wsie, a najmniejsza - miasta metropolitalne i małe 10-20 tysięczne.

Tab. 14 V

Współzależność aktywności turystyczno-krajoznawczej i wiadomości o kraju uczniów klasy V od wielkości miejscowości zamieszkania

Jednostka osadnicza		N	% odpowiedzi		Współczynnik korelacji		Ranga	
Typ	Wielkość		¹ aktyw.	² wiad. o kraju			1	2
Miasto	100	42	6,24	37,82	-	+0,223 +0,341	5	1
	50-100	79	7,90	17,75			3	3
	20-50	30	17,53	33,33			1	2
	10-20	104	8,53	17,53			2	4
	10	-	-	-			4	-
Wś	-	57	7,85	15,13			4	5

Analizując dane liczbowe można orzec, że zachodzi korelacja dodatnia średnia i duża między turystyczną aktywnością szkolną a osiągniętymi wiadomościami o własnym kraju przez badanych uczniów.

Największa współzależność, wprost proporcjonalna między tymi zmiennymi wystąpiła u uczniów małych i średnich miast i wsi.

Natomiast największa rozbieżność między tymi elementami u uczniów miast metropolitalnych, gdyż przybrała ona postać całkowicie krańcową, tj. przy najniższym wskaźniku szkolnej aktywności turystycznej uczniowie uzyskali najwyższy wskaźnik wiadomości o własnym kraju.

Tab. 15 V

Współzależność aspiracji i aktywności turystyczno-krajoznawczej uczniów klasy V od wielkości miejscowości ich zamieszkania

Jednostka osadnicza		N	% odpowiedzi		Współczynnik korelacji		Ranga	
Typ	Wielkość		aspirac.	aktyw.			1	2
Miasto	100	42	21,46	6,24	-0,132		11	5
	50-100	79	12,28	7,90			5	3
	20-50	30	16,00	17,53			1	1

1	2	3	4	5	6	7	8
	10-20	104	16,60	8,53	+0,190	-	2 2
	10	-	-	-	-	-	- -
Wieś	-	57	14,18	7,85			4 4

Aspiracja może być wynikiem lub przyczyną szkolnej aktywności turystycznej uczniów.

Współzależność tychże zmiennych charakteryzuje bardzo duży wskaźnik korelacji, przyczym liniowa jest ujemna, a uśredniona dodatnia.

Największa zgodność wskaźników liczbowych, równa 1:1 występuje u uczniów z miast średnich 20-50 tys., w pozostałych populacjach uczniowskich ze względu na obszar ich zamieszkania wskaźnik aspiracji jest dwu a nawet prawie czterokrotnie wyższy od wskaźnika aktywności.

Największa rozbieżność występuje u uczniów z miast metropolitalnych.

Tab. 16 V

Współzależność wiadomości o własnym kraju i regionie uczniów klasy V od wielkości ich miejscowości zamieszkania

Jednostka osadnicza		N	% odpowiedzi		Współczynnik korelacji		Ranga	
Typ	Wielkość		wiad. o kraju	wiad. o reg.	wiad. o kraju	wiad. o reg.	1	2
Miasto	100	42	37,82	94,02			1	1
	50-100	79	17,75	81,58			3	3
	20-50	30	33,33	89,17	+0,223	+0,445	2	2
	10-20	104	17,53	80,82	+0,341	+0,845	4	4
	10	-	-	-			-	-
Wieś	-	57	15,13	60,05			5	5

Interesującym wydaje się współzależność wiadomości o własnym kraju i regionie badanych uczniów. W tym zakresie można stwierdzić następujące zależności:

- we wszystkich badanych populacjach uczniów zachodzi wprost proporcjonalna zależność między ich osiągnięciami,
- wszystkie grupy badanych uczniów uzyskali znaczne niższe wskaźniki z zakresu wiadomości o własnym kraju względem wskaźników z zakresu wiadomości o własnym regionie, rozbieżność ta jest trzy a nawet prawie pięciokrotna na rzecz większej wielkości wskaźników wiadomości o własnym regionie.

Współzależność wiadomości o własnym regionie i patriotyzm uczniów klasy V od wielkości miejscowości ich zamieszkania

Jednostka osadnicza		N	% odpowiedzi		Współczynnik korelacji		Ranga	
Typ	Wielkość		wiad. o reg.	patr.	wiad. o reg.	patr.	1	2
Miasto	100	42	94,02	28,38			1	3
	50-100	79	81,58	26,02			3	5
	20-50	30	89,17	32,22	+0,445	-0,118	2	2
	10-20	104	80,92	26,32	+0,845	-0,297	4	4
	10	-	-	-	-	-	-	-
Wieś	-	57	60,05	32,92			5	1

Współzależność między wiadomościami o własnym regionie a poczuciu patriotycznym badanych uczniów znamionuje się następującymi cechami:

- zachodzi między nimi wprost proporcjonalna zależność u uczniów zamieszkujących miasta średnie 10-50 tys.
- natomiast odwrotnie proporcjonalne zależności u uczniów ze środowiska miast metropolitalnych 50-100 tys. oraz wiejskiego, stosunek między wskaźnikami tych dwóch zmiennych wyraża się liczbą ok. 3,5 do 2

Tab.18 V

Współzależność wiadomości o kraju i patriotyzmie uczniów klasy V od wielkości miejscowości ich zamieszkania

Jednostka osadnicza		N	% odpowiedzi		Współczynnik korelacji		Ranga	
Typ	Wielkość		wiad. o kraju	patr.	wiad. o kraju	patr.	1	2
Miasto	100	42	37,82	28,38			1	3
	50-100	79	17,75	26,02			3	5
	20-50	30	33,33	32,22	+0,223	-0,118	2	2
	10-20	104	17,53	26,32	+ 0,342	00,395	4	4
	10	-	-	-	-	-	-	-
Wieś	-	57	15,13	32,92			5	1

Zależność między wiadomościami o własnym kraju i patriotyzmie badanych grup uczniów przedstawia się następująco:

- między tymi zmiennymi zachodzi wprost proporcjonalna zależność w grupie uczniów pochodzących z miast 20-50 i 10-20 tysięcznych,
- natomiast zależność odwrotnie proporcjonalna występuje w grupie uczniów zamieszkujących w metropolitalnych i średnich miastach oraz na wsiach.

Warto jeszcze zwrócić uwagę na to, że

- uczniowie z miast metropolitalnych i ze wsi osiągnęli znacznie wyższe wskaźniki z zakresu wiadomości o kraju niż z poczucia patriotycznego.
- uczniowie z miast 50-100 i 10-20 tys. uzyskali niższe wyniki dotyczące wiadomości o kraju niż poczucia patriotyzmu.
- współczynnik korelacji dla wiadomości o kraju względem szkolnej aktywności turystycznej wskazuje na korelację mało średnią, zbliżającą się do korelacji dużej, dodatniej.
- Współczynnik korelacji dla poczucia patriotyzmu uczniów badanych wobec szkolnej aktywności turystycznej wskazuje na podobną korelację jak poprzednia, ale ujemną.

Tab. 19 V

Współzależność stosunku do przyrody i materialnych dóbr kultury i wiadomości o własnym kraju uczniów klasy V od wielkości miejscowości ich zamieszkania

Jednostka osadnicza		N	% odpowiedzi		Współczynnik korelacji		Ranga	
Typ	Wielkość		stos. do przyr.	wiad. o kraju	stos. do przyr.	wiad. o kraju	1	2
Miasto	100	42	60,31	37,82			2	1
	50-100	79	52,55	17,75			4	3
	20-50	30	76,67	33,33	+0,389	+0,223	1	2
	10-20	102	51,26	17,53	+0,819	+0,341	5	4
	10	-	-	-			-	-
Wieś	-	57	59,91	15,13			3	5

Z analizy danych liczbowych można zaproponować następujące stwierdzenia:

- zachodzi dość zbliżona zależność między stanem wiadomości o kraju a stosunkiem uczniów do przyrody i materialnych dóbr kultury,
- najbardziej zbliżona zależność wystąpiła w grupie uczniów pochodzących z wszystkich typów miast,
- największa rozbieżność, o dwa miejsca ramowe w grupie uczniów ze wsi,
- wskaźniki liczbowe określające stosunek uczniów do przyrody i materialnych dóbr kultury jest znacznie wyższy niż ich wiadomości o kraju, stosunek ten jest ok. trzy lub dwukrotny,
- korelacja stosunku do przyrody a szkolną aktywnością turystyczną jest bardzo zróżnicowana, chociaż dodatnia, gdyż liniowa jest mało średnia, a uśredniona wielka średnia,

- korelacja wiadomości o kraju uczniów względem szkolnej aktywności turystycznej mało średnia zbliżająca się do dużej, w obu przypadkach dodatnia.

Tab. 21 V

Współzależność stosunku do przyrody i materialnych dóbr kultury i poczucia estetycznego uczniów klasy V od wielkości miejscowości ich zamieszkania

Jednostka osadnicza		N	% odpowiedzi		Współczynnik korelacji		Ranga	
Typ	Wielkość		stos. do przyr.	pocz. est.	stos. do przyr.	pocz. est.	1	2
Miasto	100	42	60,31	41,70	+0,389x +0,918xx	+0,585x +0,586	2	3
	50-100	79	52,55	37,09			4	4
	20-50	30	76,67	51,33			1	1
	10-20	104	51,26	48,11			5	2
	10	-	-	-			-	-
Wieś	-	57	59,91	30,02			3	5

x - liniowy

xx - po Uśrednieniu

Wyda się być interesująca zależność stosunku uczniów do przyrody i materialnych dóbr kultury względem ich poczucia wrażliwości estetycznych. A mianowicie:

- tę samą rangę uzyskały oba wskaźniki charakteryzujące uczniów pochodzących z miast średnich,
- najbardziej bliskie pod względem wielkości oba te wskaźniki występują w grupie uczniów w miastach 10-20 tys. a różnica ok. 10% na korzyść stosunku do przyrody widoczna jest w grupie uczniów zamieszkujących średnie miasta 20-50 i 50-100 tys.

Korelacja stosunku do przyrody wobec aktywności szkolnej w zakresie turystyki jest średnia lub bardzo średnia, lecz dodatnia.

Natomiast korelacja poczucia estetycznego uczniów wobec wskaźnika turystycznej aktywności szkolnej jest ujemna, duża, zwłaszcza liniowa i zbliżona do średniej - uśredniona.

Tab 22 V

Współzależność poczucia estetyki i patriotyzmu uczniów klasy V od wielkości miejscowości ich zamieszkania

Jednostka osadnicza		N	% odpowiedzi		Współczynnik korelacji		Ranga	
Typ	Wielkość		estet.	patr.	estet.	patr.	1	2
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	100	42	41,70	28,38			3	3

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Miasto	50-100	79	87,09	26,02			4	5
	20-50	30	51,33	32,22	+0,585	-0,118	1	2
	10-20	104	48,11	26,32	+0,586	-0,295	2	4
	10	-	-	-	-	-	-	-
Wieś	-	57	30,02	32,92			5	1

Można zakładać, że między poczuciem estetyki i patriotyzmu zbyt może iść zachodzą zależności z bada, wynika, że:

- największa zgodność wskaźników obu zmiennych jest prawie ta sama w grupie uczniów ze wsi,
- w grupach uczniów zamieszkałych w miastach występują wyraźne różnice, we wszystkich przypadkach wskaźniki charakteryzujące stan poczucia estetycznego są wyższe niż poczucie patriotyczne, różnice wynoszą od 11 do 19 %.

Współczynnik korelacji przeżyć estetycznych badanych uczniów w ogóle względem turystycznej aktywności szkolnej, zarówno liniowa jak i uśredniona jest średnia, dodatnia.

Natomiast współczynnik korelacji poczucia patriotycznego wszystkich badanych uczniów z miast i ze wsi względem szkolnej aktywności turystycznej jest ujemna, przy czym liniowa - duża, a uśredniona mało średnia.

Klasa V

Dane liczbowe i ich omówienie dotyczące współzależności wybranych triad badanych zmiennych uczniów zamieszkujących różne jednostki osadnicze.

Współzależności te dotyczą:

- aktywność turystyczna i wiadomości o kraju oraz własnym regionie,
- stosunek przyrody i dóbr kultury materialnej oraz wiadomości o kraju i własnym regionie,
- poczucie estetyczne i wiadomości o kraju i własnym regionie,
- postawy interpersonalne i wiadomości o kraju i własnym regionie,
- postawy intrapersonalne i wiadomości o kraju i własnym regionie

Tab.23 V

Współzależność stosunku do przyrody i wiadomości o własnym regionie oraz kraju uczniów klasy V od miejsca ich zamieszkania

Jednostka osadnicza		N	% odpowiedzi			Współczynnik korelacji			Ranga		
Typ	Wielkość		stos. do przyr.	wiad. o kr.	wiad. o reg.	stos. do przyr.	wiad. o reg.	wiad. o kr.	1	2	3
Miasto	100	42	38,10	94,02	37,82	+0,389	+0,445	+0,223	5	1	1
	100-50	79	52,55	81,57	17,75				3	4	3
	50-20	30	76,82	89,17	33,33				1	2	2
	20-10	104	51,25	82,63	17,52				4	3	4
	10	-	-	-	-				-	-	-
Wieś	-	57	60,22	60,05	15,13				2	5	5

Stwierdzić można, że między wymienionymi elementami postawy a wiadomościami winna zachodzić wprost proporcjonalna zależność, gdyż jest elementem postawy. Tymczasem z analizy danych liczbowych wynika, że:

- nie ma między nimi wymienionej zależności,
- najbardziej widoczna prawidłowość ta występuje u uczniów z obszarów wiejskich i miast 20-50 tys., ale w zakresie wiadomości o własnym regionie,
- także taka zależność występuje, biorąc pod uwagę rangi danych liczbowych u uczniów pochodzących z miast średnich, tj. 50±100 tys. i 2050 tys. oraz małych, tj. 10-20 tysięcznych.

Współzależność aktywności turystycznej i wiadomości o własnym regionie i kraju uczniów klasy V od ich miejsca zamieszkania

Jednostka osadnicza		N	% odpowiedzi			Współczynnik korelacji			Ranga		
Typ	Wielkość		aktyw. tur.	wiad. o reg.	wiad. o kraju	aktyw.	wiad. o reg.	wiad. o kr.	1	2	3
Miasto	100	42	6,24	94,02	37,82	+0,445	+0,223		5	1	1
	100-50	79	7,89	81,57	17,75				3	4	3
	50-20	30	17,53	89,17	33,33				1	2	2
	20-10	104	8,53	82,63	17,52				2	3	4
	10	-	-	-	-				-	-	-
Wieś	-	57	7,85	60,05	15,13				4	5	5

Z danych liczbowych wynika, że:

- nie zachodzi wprost proporcjonalna zależność między turystyczną aktywnością szkolną a przyswojonymi przez uczniów wiadomościami o własnym regionie i kraju,
- największa rozbieżność między wskaźnikami wymienionych zmiennych występuje u uczniów pochodzących z miast metropolitalnych i małych tj. 10-20 tys.,
- znacznie wyraźniejsza zależność występuje między szkolną aktywnością turystyczną a wiadomościami o kraju niż wiadomościami o własnym regionie,
- wyraźnie małe są wskaźniki liczbowe dotyczące wiadomości o regionie i kraju uczniów ze wsi w porównaniu do uczniów miast.

Tab. 25 V

Współzależność poczucia estetycznego i wiadomości o własnym regionie i kraju uczniów klasy V od miejsca zamieszkania

Jednostka osadnicza		N	% odpowiedzi			Współczynnik korelacji			Ranga		
Typ	Wielkość		pocz. aktyw.	wiad. o reg.	wiad. o kraju	pocz. estet.	wiad. o reg.	wiad. o kr.	1	2	3
Miasto	100	42	41,70	94,02	37,82	+0,535	+0,445	+0,223	3	1	1
	100-50	79	37,09	81,57	17,75				4	4	3
	50-20	30	51,33	89,17	33,33				1	2	2
	20-10	104	48,11	82,63	17,52				2	3	4
	10	-	-	-	-				-	-	-
Wieś	-	57	30,02	60,05	15,13				5	5	5

Z analizy danych liczbowych wynika, że

- dość wyraźna zachodzi wprost proporcjonalna zależność między poczuciem estetycznym uczniów, a zwłaszcza w zakresie wiadomości o własnym regionie,
- zależność ta najprawidłowiej zarysowała się u uczniów pochodzących z obszarów wiejskich i miast średnich, głównie 50-100 i 20-50 tys.

Tab. 26 V

Współzależność wiadomości o kraju i postaw intrapersonalnych oraz interpersonalnych uczniów klasy V od miejsca ich zamieszkania

Jednostka osadnicza		N	% odpowiedzi			Współczynnik korelacji			Ranga		
Typ	Wielkość		wiad. o kraju	pos. intrap.	pos. interp.	wiad. o kraju	pos. intrap.	pos. interp.	1	2	3
Miasto	100	42	37,82	69,51	30,53	+0,535	+0,002	+0,002	1	2	4
	100-50	79	17,75	62,96	37,70				3	4	2
	50-20	30	33,33	92,22	7,78				2	1	5
	20-10	104	17,52	63,75	80,13				4	3	1
	10	-	-	-	-				-	-	-
Wieś	-	57	15,13	68,07	31,39				5	5	3

Dla procesów wychowawczych przydatnym okazuje się być zależność między wiadomościami a postawami wobec samego siebie i innych.

Z badań wynika, że nie ma takiej zależności wprost proporcjonalnej przy czym znacznie w wyraźniejszy sposób zarysowuje się ona w odniesieniu do postawy intrapersonalnej niż interpersonalnej, zwłaszcza w odniesieniu do uczniów z obszarów wiejskich.

Podobną zależność występuje u uczniów z miast metropolitalnych.

Natomiast największa rozbieżność występuje u uczniów miast średnich i małych.

Tab. 27 V

Współzależność wiadomości o własnym regionie i postaw intrapersonalnych oraz interpersonalnych uczniów klasy V od miejsca ich zamieszkania

Jednostka osadnicza		N	% odpowiedzi			Współczynnik korelacji			Ranga		
Typ	Wielkość		wiad. o reg.	pos. intrap.	pos. interp.	wiad. o reg.	pos. intrap.	pos. interp.	1	2	3
Miasto	100	42	94,02	69,51	30,53	+0,445	-0,002	+0,002	1	2	4
	100-50	79	81,57	62,96	37,70				4	5	2
	50-20	30	89,17	92,22	7,78				2	1	1

Dane liczbowe i ich omówienie

Klasa V

Współzależność wyników wychowania instrumentalnego i kierunkowego od szkolnej i domowej aktywności turystycznej uczniów z badanych województw

Współzależność turystycznej aktyw. szkolnej i domowej uczniów Tab. 28 V klasy V od ich województwa zamieszkania

Województwo	Wskaźnik aktywności		Ogółem		Ranga	
	szkol.	dom.	szkol.	dom.	szkol.	dom.
bydgoskie	7,71	3,82	57,7		2	2
koszalińskie	5,26	2,68	3,97		4	4
pilskie	7,01	3,48	5,25		3	3
słupskie	8,41	5,59	7,00		1	1
Razem x	7,09	3,89	5,49		x	x

Z danych liczbowych wynika, że:

- turystyczna aktywność szkolna uczniów we wszystkich województwach jest znacznie (prawie dwukrotnie) większa niż turystyczna aktywność domowa
- między oboma typami aktywności zachodzi wprost proporcjonalna zależność u uczniów z obszaru wszystkich badanych województw,
- najwyższy wskaźnik obu typów aktywności wystąpił u uczniów woj. słupskiego i bydgoskiego, a najmniejszy woj. koszalińskiego,
- największa zgodna współzależność obu typów aktywności turystycznej wystąpił u uczniów z woj. słupskiego i koszalińskiego, a największa rozbieżność z woj. bydgoskiego i pilskiego

Tab. 29 V

Współzależność wiadomości o własnym kraju i regionie uczniów klasy V od ich województwa zamieszkania

Województwo	% odpowiedzi		Razem		Ranga pkt.	
	na pytaniach		pyt.		1	2
	1	2	1	2		
bydgoskie	82,81	20,04	51,43		2	2
koszalińskie	100,00	47,37	73,69		1	1
pilskie	71,08	18,88	44,98		3	3
słupskie	69,44	12,83	41,14		4	4
Razem: x	80,83	24,78	52,81		x	x

x 1 - wiadomości o regionie
2 - " " o kraju

Z analizy uzyskanych wyników określających stan wiadomości uczniów z poszczególnych województw wynika, że:

- zachodzi duża, wprost proporcjonalna zależność między posiadanymi wiadomościami przez uczniów kraju i własnym regionie, z tym że zakres tych ostatnich we wszystkich badanych województwach jest znacznie dwu, a nawet pięciokrotnie mniejszy,
- najwyższy wskaźnik osiągniętych wiadomości z obu zakresów uzyskali uczniowie z woj. koszalińskiego, a najmniej ze słupskiego,
- z zakresu wiadomości o kraju najwyższy wskaźnik uzyskali uczniowie z woj. koszalińskiego, a najmniej z woj. pilskiego,
- z zakresu wiadomości o własnym regionie najwyższy wskaźnik uzyskali uczniowie z woj. koszalińskiego, a najniższy z woj. bydgoskiego i pilskiego.

Tab. 30 V

Współzależność efektów wychowawczych (kierunkowych i postaw) działalności turystyczno-krajoznawczych uczniów klasy V od ich województwa zamieszkania

Województwo	% odpowiedzi na pytanie x						Ranga pytań x					Razem
	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	
bydgoskie	31,43	37,00	61,26	30,30	69,70		1	4	1	3	2	46,08
koszalińskie	26,32	49,48	50,00	29,82	30,18		4	1	3	4	1	45,16
pilskie	28,64	37,06	46,63	35,72	64,95		2	3	4	1	3	42,60
słupskie	28,71	41,14	53,16	32,83	67,33		x	x	x	x	x	44,63

x 1 - uczucie patriotyzmu

2 - uczucie estetyczne

3 - stosunek do przyrody i materialnej dóbr kultury

4 - postawa interpersonalna

5 - postawa intrapersonalna

Wynikiem wiadomości uzyskanych przez uczniów, chociaż nie w pełni, są wyniki z zakresu osiągniętych rezultatów wychowawczych. Dlatego przedstawiamy stan tych drugich. Z badań wynika, że

- stan tych wyników u uczniów z wszystkich województw jest prawie jednakowy, gdyż różnica między najwyższym wskaźnikiem dla uczniów z woj. bydgoskiego, a najniższym dla uczniów z woj. pilskiego wynosi zaledwie ok. 4,
- spośród 5 badanych sfer wychowania kierunkowego najwyższy wskaźnik uczniowie z wszystkich województw uzyskali z zakresu postaw intrapersonalnych, a najniższy, ponad dwukrotnie mniejszy z zakresu uczuć

patriotycznych,

- najwyższy wskaźnik z zakresu uczuć patriotycznych uzyskali uczniowie z woj. bydgoskiego, a najniższy z pilskiego i słupskiego, (z tym, że różnica wynosi zaledwie ok. 3%)
- najwyższy wskaźnik z zakresu przeżyć estetycznych uzyskali uczniowie z woj. koszalińskiego, a najmniejszy z woj. bydgoskiego i pilskiego (różnica wynosi ok. 12%)
- najwyższy wskaźnik z zakresu stosunku do przyrody i materialnych dóbr kultury uzyskali uczniowie z woj. bydgoskiego, a najniższy z pilskiego (różnica wynosi ok. 12%)
- najwyższy wskaźnik z zakresu postaw interpersonalnych osiągnęli uczniowie z woj. pilskiego i słupskiego, a najmniejszy z bydgoskiego i koszalińskiego (z tym że różnica między nimi wynosi zaledwie ok. 6%)
- najwyższy wskaźnik z zakresu postaw intrapersonalnych uzyskali uczniowie z woj. koszalińskiego i bydgoskiego, a najniższy z woj. pilskiego i słupskiego (z tym, że różnica wynosi zaledwie ok. 5%).

Tab. 31 V

Współzależność wiadomości i efektów wychowawczych oraz aktywności turystycznej uczniów klasy V od województwa ich zamieszkania

Województwo	Aktywność		Wiadomości		Ef. wych.	
	szk.	dom.	%	R	%	R
bydgoskie	7,71	3,82	51,43	2	46,08	1
koszalińskie	5,26	2,68	73,69	1	45,16	2
pilskie	7,01	3,48	44,98	3	42,60	4
słupskie	8,41	5,59	41,14	4	44,85	3
Razemx	7,09	3,89	52,81	x	44,63	z

Dość często stawia się w pedagogice tezę, że wychowanie kierunkowe jest zdeterminowane wynikami wychowania instrumentalnego, a w tym wiadomościami. Z badań wynika, że zależność ta z niewielkimi odchyleniami znajduje swoje potwierdzenie w naszych badaniach, gdyż zachodzi między oboma typami wychowania zależność wprost proporcjonalna.

Z racji naszego tematu interesuje nas problem, o ile w jakim stopniu wychowanie instrumentalne i kierunkowe jest uzależnione od turystycznej aktywności. Z analizy danych liczbowych wynika, że:

- nie ma wprost proporcjonalnej zależności między turystyczną aktywnością a wynikami z zakresu wychowania kierunkowego i uzy-

skanymi wiadomościami.

We wszystkich badanych przypadkach szkolna aktywność turystyczna jest znacznie wyższa (prawie dwukrotnie większa) niż domowa aktywność turystyczna.

- najwyższa aktywność turystyczna, zarówno szkolna i domowa występuje u uczniów z woj. bydgoskiego, którzy uzyskali najniższy wskaźnik z zakresu wiadomości i średni z zakresu wychowania kierunkowego,
- najniższa aktywność turystyczna, zarówno szkolna i domowa uczniów z woj. koszalińskiego uwarunkowała najwyższy wskaźnik z zakresu uzyskania wiadomości (prawie dwukrotnie większy) i średni z zakresu wychowania kierunkowego (choć różnica w tym przypadku jest mało istotna, gdyż wynosi zaledwie 1% poniżej maksimum, i 3% powyżej minimum).

1) wiadomości o kraju

2) wiadomości o własnym regionie

- podział kierunkowy, tj. dotyczące działalności artystycznej

przekazania z zakresu postaw, zaliczono do nich:

1) spirolog

2) stosunek do przynależności i materialnych dóbr kultury

3) postawa patriotyczna

4) postawa (traktująca o estetycznej)

5) postawę interpersonalną

6) postawę intrapersonalną

Podział ten stanowi szczegółową informację dla tych, którzy

wierają w skuteczność lipowego

testowania (wzrost lipowych)

Składowa	Woj. Bydgoski					
	Szkolna			Domowa		
	1	2	3	4	5	6
	średni	max	min	średni	max	min
1. wiadomości o kraju	14,05	0,00	45,75	24,75	46,10	100,00
2. wiadomości o reg.	67,87	50,00	84,82	75,25	6,25	47,77

Zestawienie danych liczbowych i ich omówienie w odniesieniu do poszczególnych zmiennych badanych w klasie IV i V

Zmienne zależne i ich treść oraz dane liczbowe dla klasy IV i V

W rozdziale tym omówiono poszczególne zmienne, które badano za pomocą ankiety. Dla ukazania ich zakresu przy każdej z nich zostały przytoczone fragmenty pytań które dotyczyły ich.

Ponadto podano średnie arytmetyczne ($\bar{x}$) dla każdej z nich oraz rozszew otrzymanych danych liczbowych z badań statystycznych.

Zmienne można podzielić na duże zasadnicze grupy biorąc pod uwagę kryterium jaką jest sfera psychiczna

- po pierwsze poznawcze, do których zaliczamy:

- 1) wiadomości o kraju
- 2) wiadomości o własnym regionie

- podrugie kierunkowe, tj. dotyczące zdolności motywów przeżywania, przekonań a także postaw, zaliczono do nich:

- 1) spiracje
- 2) stosunek do przyrody i materialnych dóbr kultury
- 3) poczucie patriotyzmu
- 4) poczucie (wrażliwość estetyczna)
- 5) postawę interpersonalną
- 6) postawę intrapersonalną

Rozdział ten stanowi szczegółową informację dla tych, które zawierają zestawienia liczbowe

Tab. 32 V-IV

Zestawienie danych liczbowych

Zmienna	Klasa					
	IV			V		
	$\bar{x}$	rozszew		$\bar{x}$	rozszew	
		od min	do max		od min	do max
1	2	3	4	5	6	7
1.wiadomości o kraju	14,06	0,00	43,75	96,53	46,10	100,00
2.wiadomości o reg.	67,07	50,00	84,82	26,26	6,25	47,37

1	2	3	4	5	6	7
3. aspiracje	13,48	5,45	24,66	19,21	5,60	27,14
4. stosunek do przyr. i dóbr kult. mater.	55,56	35,00	70,85	63,38	33,33	76,76
5. poczucie patr.	20,20	11,11	30,55	33,81	18,52	45,84
6. poczucie est.	37,53	25,00	64,00	49,85	25,63	57,50
7. postawa inter.	32,75	8,02	46,67	38,87	n7,78	46,67
8. postawa intrap.	67,25	53,33	91,88	81,13	53,33	92,22

Zmienne zależne i odpowiadające im pytania w ankcie oraz ich wielkość:

liczbowe

Klasa IV

Zmienna: Wiadomości o kraju
Nr i treść pytań

% odp. przyt. (x) = 14,06
(rozsiw) od o do 43,75

26 Które z wymienionych poniżej krajobrazów poznałeś

- a) górski
- b) nizinny
- c) nadmorski
- d) wyżynny
- e) nie poznałem żadnego

27. Czy byłeś z klasą lub z rodzicami

- a) w rezerwacie przyrody
- b) w parku narodowym
- c) w parku krajobrazowym
- d) nie byłem w żadnym

Klasa IV

Zmienna: Wiadomości o własnym regionie
i okolicy

% odp. przyt. (x) = 67,07
rozsiw od 50,00 do 84,82

Nr i treść pytań ankiety

20. Czy znasz swoją okolicę? (krajobraz najbliższej miejscowości)

- a) tak
b) nie
21. Czy znasz swoje miasto, w jakim stopni je poznałeś?

- a) znam dobrze
b) znam słabo
c) niecznam w ogóle

22. Czy w Twojej okolicy najbliższej żyją twprcy ludowi?

- a) tak
b) nie

Jeżeli żyją twórcy ludowi to jaką dziedziną twórczości się zajmują

- a) rękodziełem ludowym
b) tańcem
c) śpiewem
d) poezją
e) obrzędami ludowymi

31. Czy znasz miejsca pamięci narodowej w Twojej okolicy?

- a) tak
b) nie

Jeżeli znasz to czy Ty lub klasa opiekujecie się miejscami pamięci? ...

Klasa IV

Zmienna Aspiracje

% odp. pozytyw.(x) =13,48
rozsiew od 5,45 do 24,66

Nr i treść pytań ankiety

45. Poniżej podane są różne cel życiowe, Podkreśl jedną linią te dwa cele o których osiągnięcie, Twoim zdaniem, warto szczególnie, zaś dwoma liniami te dwa cele o które, według Ciebie, nie warto się starać

- a) wysokie stanowisko
b) ujmująca praca
c) dobrobyt materialny
d) rozgłos-sława
e) rozwój własnej osobowości

Klasa IV

Zmienna: Stosunek do przyrody i dóbr
kultury materialnej

% odp,pozytw.(x)=55,56
rozsiew od 35,00do70,85

Nr i treść pytań ankiety

17. Jakie są powody uprawiania przez Ciebie turystyki?

- b) chęć poznania własnego kraju

19. Co najbardziej lubisz zwiedzać

b) zabytki architektury (zamki, pałace, kościoły, kamienice)

Klasa IV

Zmienna: Poczucie patriotyzmu

% odp. pozytyw. (x) = 20,20
rozśiew od 11,11 do 30,55

Nr i treść pytań ankiety

17. Jakie są powody uprawiania przez Ciebie turystyki

b) chęć poznania własnego kraju

45. Poniżej podane są różne cele życiowe. Podkreśl jedną linią te dwa o których osiągnięciu Twoim zdaniem, warto szczególnie zabiegać, zaś dwoma liniami te dwa cele, o które według Ciebie, nie warto się starać:

d) poświęcenie się krajowi

s) walka o lepszą pozycję w świecie

Zmienne zależne i odpowiadające na pytania w ankiecie oraz ich wielkości liczbowe

Klasa IV

Zmienna: Poczucie estetyczne

% odp. pozytyw. (x) = 37,53
rozśiew od 25,00 do 64,00

Nr i treść pytań ankiety

42. Czy jest coś szczególnego w przyrodzie (jakieś zjawisko), które zawsze z wielką przyjemnością obserwujesz ?

a) tak

b) nie

Jeżeli obserwujesz i się zachwycasz, to co - czym?

43. Czy będąc na wycieczce, obozie, kolonii obserwowałeś wschód lub zachód słońca?

a) tak

b) nie

44. Jakie echy charakteru najbardziej cenisz u kolegi (koleżanki). Jedną linią podkreśl te cechy, które według Ciebie są najważniejsze, dwoma te cechy, które są dla Ciebie najmniej ważnymi:

j) umiejętność (zdolność) odczuwania piękna

17. Jakie są powody uprawiania przez Ciebie turystyki (przy pomocy cyfr ~~energix~~ uszereguj kolejność wymienionych poniżej odpowiedzi)

c) piękno przyrody

19. Czy najbardziej lubisz

c) oglądać krajobrazy

Klasa IV

Zmienna: postawa interpersonalna

% odp. pozyt. (x) = 32,75
rozśiew od 8,02 do 46,67

Nr i treść pytań ankiety

44. Jakie cechy charakteru najbardziej cenisz u koleżanki(kolegi)?
Podkreśl jedną linią te cechy, które według Ciebie są najważniejsze,
dwoma - które są dla Ciebie najmniej ważnymi:

- a) uczynność
- b) ~~miłość~~ koleżeńskość
- c) pracowitość
- d) zdyscyplinowanie

45. Poniżej podane są różne cele życiowe. Podkreśl jedną linią te dwa
o których osiągnięciu, Twoim zdaniem warto szczególnie zabiegać, zaś
dwoma liniami te dwa cele, o które, według Ciebie nie warto się sta-
rać:

- k) praca, pomoc innym
- o) walka o lepsze stosunki międzyludzkie

Klasa IV

Zmienna: Postawa intrapersonalna

% odp.pozyt.(x)=67,25
rozrzut od 53,33 do
91,88

Nr i treść pytań ankiety

44. Jakie cechy charakteru najbardziej cenisz u koleżanki (kolegi)

- a) uczynność
- b) koleżeńskość
- c) pracowitość
- d) zdyscyplinowanie

45. Poniżej podane są różne cele życiowe, Podkreśl jedną linią te dwa
cele o których osiągnięciu, Twoim zdaniem warto szczególnie zabiegać
zaś dwoma liniami te dwa cele, o które według Ciebie nie warto się
starać:

- k) praca, pomoc dla innych
- o) walka o lepsze stosunki międzyludzkie

Klasa V

Zmienna: aspiracja

Nr i treść pytań ankiety

% odp.pozyt.(x)=77,57
rozrzut od 5,60 do 97,94

44. Poniżej podane są różne cechy charakteru, Podkreśl jedną linią te dwa
o których osiągnięciu, Twoim zdaniem warto szczególnie zabiegać, zaś
dwoma liniami te dwa cele, o które według Ciebie nie warto się starać:

Zmienne zależne i odpowiadające im pytania w ankiecie oraz wielkości
liczbowe

Klasa V

Zmienna: wiadomości o kraju

% odp.pozyt.(x) =96,53
rozsiew od 46,10 do 100,00

Nr i treść ankiety

26. Które z wymienionych poniżej krajobrazów poznałeś?

- a) górski
- b) nizinny
- c) nadmorski
- d) wyżynny
- e) nie poznałem żadnego

27. Czy byłeś z klasą lub z rodzicami:

- a) w rezerwacie przyrody
- b) w parku narodowym
- c) w parku krajobrazowym
- d) nie byłem w żadnym z nich

Klasa V

Zmienna: wiadomości o własnym kraju

% odp.pozyt.(x) =26,26
rozsiew od 6,25 do 47,37

Nr i treść pytań ankiety

20. Czy znasz swoją okolicę (krajobraz, najbliższą miejscowość)

- a) tak

21. Czy znasz swoje miasto, w jakim stopniu je poznałeś?

- a) znam dobrze
- b) znam słabo
- c) nie znam w ogóle

32. Czy w Twojej okolicy najbliższej żyją twórcy ludowi?

- a) tak
- b) nie

Jeżeli żyją, to jaką dziedziną twórczości się zajmują

- a) rękodzielnictwem ludowym
- b) tańcem
- c) śpiewem
- d) poezją
- e) obrzędami ludowymi

31. Czy znasz miejsca pamięci narodowej w swojej okolicy?

- a) tak
- b) nie

Jeżeli znasz to czy Ty lub klasa opiekuje się miejscami pamięci

Klasa V

Zmienna: aspiracja

% odp.pozyt. (x) =19,21
rozsiew od 5,60 do 27,14

Nr i treść pytań ankiety

45. Poniżej podane są różne cele życiowe, Podkreśl jedną linią te dwa cel, o których osiągnięcie, Twoim zdaniem warto szczególnie zabiegać, zaś dwoma liniami te dwa cele, o które według Ciebie nie warto się starać:

- a) wysokie stanowisko
- f) ujmująca praca
- g) dobrobyt materialny
- h) rozgłos-sława
- l) rozwój własnej osobowości

Klasa V

Zmienna: Stosunek do przyrody i dóbr kultury materialnej % odp.pozyt.(x)=63,38
rozszew od 33,33 do 76,67

Nr i treść pytania ankiety

17. Jakie są powody uprawiania przez Ciebie turystyki?

b) chęć poznania własnego regionu

19. Co najbardziej lubisz zwiedzać

b) zabytki architektury (zamki, pałace, kościoły, kamieniczki)

Klasa V

Zmienna: poczucie patriotyzmu % odp. pozyt.(x) =33,81
rozszew od 18,52 do 45,84

Nr i treść pytań ankiety

17. Jakie są powody uprawiania przez Ciebie turystyki

b) chęć poznania własnego kraju

45. Poniżej podane są różne cele życiowe. Podkreśl jedną linią te dwa cele o których osiągnięciu, Twoim zdaniem warto szczególnie zabiegać, zaś dwoma liniami te dwa cele, o które według Ciebie nie warto się starać:

d) poświęcenie się krajowi

s) walka o lepszą pozycję w świecie

Klasa V

Zmienna: poczucie estetyczne % odp. pozyt.(x) =49,85
rozszew od 25,63 do 57,50

Nr i treść pytań ankiety

42. Czy jest coś szczególnego w przyrodzie (jakieś zjawisko), które zawsze z wielką przyjemnością obserwujesz?

a) tak b) nie

43. Czy będąc na wycieczce, obozie, kolonii obserwowałeś wschód lub zachód słońca

a) tak

b) nie

44. Jakie cechy charakteru najbardziej cenisz u kolegi (koleżanki). Jedną linią podkreśl te cechy, które według ciebie są najważniejsze, dwoma te cechy, które są dla Ciebie najmniej ważne:

j) umiejętność (zdolność) odczuwania piękna

17. Jakie są powody uprawiania przez Ciebie turystyki (przy pomocy cyfr uszereguj kolejność wymienionych niżej odpowiedzi):

c) piękno przyrody

19. ~~Co~~ Co najbardziej lubisz

c) oglądać krajobrazy

Klasa V

Zmienna: postawa interpersonalna

% odp. pozyt. (x) = 38,87
rozsiew od 7,78 do 46,67

Nr i treść pytań ankiety

44. Jakie cechy charakteru najbardziej cenisz u koleżanki (kolegi)?

Podkreśl jedną linią te cechy, które według Ciebie są najważniejsze, dwoma - które są dla Ciebie najmniej ważnymi

a) uczynność

b) koleżeńskość

c) pracowitość

d) zdyscyplinowanie

45. Poniżej podane są różne cele życiowe. Podkreśl jedną linią te dwa cele o których osiągnięcie, Twoim zdaniem warto szczególnie zabiegać, zaś dwoma liniami te dwa cele, o które według Ciebie, nie warto się starać:

k) praca, pomoc innym

e) walka o lepsze stosunki międzyludzkie

Klasa V

Zmienna: postawa intrapersonalna

% odp. pozyt. (x) = 81,13

rozsiew od 53,33 do 92,22

Nr i treść pytań ankiety

44. Jakie cechy charakteru najbardziej cenisz u koleżanki (kolegi)

a) uczynność

b) koleżeńskość

c) pracowitość

d) zdyscyplinowanie

45. Poniżej podane są różne cele życiowe. Podkreśl jedną linią te dwa cele o których osiągnięcie, Twoim zdaniem, warto szczególnie zabiegać, zaś dwoma liniami te dwa cele o które, według Ciebie, nie ~~stanowią~~ warto się starać:

k) praca, pomoc dla innych

e) walka o lepsze stosunki międzyludzkie.

Maria Dombrowicz

10. Analiza wyników badań ankietowych uczniów klas VI, VII i VIII

I. Aktywność turystyczna szkolna i domowa uczniów klas VI, VII i VIII

Aktywność turystyczną szkolną i z rodzicami w świetle uzyskanych wyników badań uznać należy poza szkolną edukacją programową za jeden z ważnych elementów kształtujących sferę poznawczą i wychowawczą młodzieży szkolnej, klas VI, VII i VIII szkół podstawowych. Zanalizowano ją w ujęciu wielkości zamieszkania ankietowanych uczniów klas VI, VII i VIII, poszukując w ten sposób związków aktywności turystycznej z lokalizacją środowiska szkoły i domu (tab. 1).

Przyjęto następującą hipotezę: Im większa miejscowość tym lepsza (bardziej wykształcona kadra nauczycieli umiejscowiona nauczaniu i wychowaniu poprzez turystykę, to również bardziej doskonały system organizacji turystyki, propagandy i informacji turystycznej a zatem i wyższe możliwości osiągnięcia aktywności szkolnej i z rodzicami. Analiza wyników badań nie potwierdziła w pełni tej hipotezy. Grupa respondentów klas VI, VII i VIII zamieszkujących miejscowości o charakterze wsi lub wsi gminnej (17,13% - uczniowie z miejscowości ponad 100 tys. mieszkańców 32,19% uczniowie z miejscowości o charakterze wsi lub wsi gminnej. Również w aktywności domowej istnieje różnica procentowa (choć niewielka) 14,61% uczniowie z miast powyżej 100 tys. mieszkańców. 15,98% - uczniowie z wsi lub wsi gminnej na korzyść uczniów ze środowiska wiejskiego. Przytoczone wyniki świadczą szczególnie niekorzystnie o stanie aktywności turystycznej młodzieży szkolnej zamieszkującej i uczącej się w dużych miastach. Przyczyna takiej sytuacji ma podłoże bardzo złożone, na które składa się między innymi uzyskiwanie wysokich wyników nauczania drogą wiedzy werbalnej, jak i niedocenieniu wartości kształcących i wychowawczych poprzez turystykę.

Założoną hipotezę potwierdzają wyniki badań ankietowych przeprowadzonych wśród uczniów klas VI, VII i VIII zamieszkujących miejscowości znajdujące się w przedziale wielkości od 100-50 tysięcy mieszkańców, od 50-20 tys. mieszkańców, w małych miastach i miasteczkach.

Aktywność turystyczna szkolna jest wyższa wśród uczniów zamieszkujących miasta rzędu średniej wielkości w porównaniu z uczniem małych miast i miasteczek (np. 26,38% szkolna aktywność turystyczna uczniów Inowrocławia i Słupska, 15,63% aktywność turystyczna uczniów z Polanowa i Jenowca). Podobnie kształtują się wartości procentowe aktywności domowej uczniów zamieszkujących duże miasta w porównaniu z miejscowościami o charakterze miasteczek. Przyjmując generalnie większą dyspozycyjność czasu wolnego rodziców uczniów zamieszkujących duże miasta (co wynika z przeglądu struktury zawodowej rodziców dużych miast i miasteczek - pytanie 17 w ankietach klas VI, VII i VIII) aktywność turystyczna dzieci z rodzicami zamieszkujących duże miasta jest wyższa (18,19% ogółu ankietowanych uczniów w porównaniu z aktywnością turystyczną dzieci z rodzicami z małych miasteczek (5,70% ogółu ankietowanych uczniów)).

Interesująco przedstawiają się wyniki badań dotyczące przyczyn uprawiania turystyki przez uczącą się młodzież szkolną klas VI, VII i VIII.

Wśród wielu przyczyn uprawiania turystyki i krajoznawstwa młodzież wysoko preferuje rozrywkę (oderwanie się od codziennych warunków życia). Wszyscy respondenci zamieszkujących duże miasta, miasteczka lub wsie cenią sobie ten element w uprawianiu turystyki (30,26%) ogółu badanych respondentów z dużych miast powyżej 100-tys. mieszkańców, 40,71% ogółu badanych respondentów ze środowiska wiejskiego.

Aktywność turystyczna a przyczyna uprawiania turystyki wg. wielkości zamieszkania
uczniów klas VI, VII i VIII szkół podstawowych

Miejscowość powyżej 100 tys. miesz.	Klasy	Aktywność tur. szkolna			Aktywność domowa	Przyczyny upr. turystyki.
		I	II	punktowa		
Bydgoszcz	VI	4,63	5,81	4,54	6,46	12,35
Koszalin	VI	20,17	15,08	4,83	3,48	48,14
Piła	VI	14,27	12,45	4,72	3,53	4,00
	średnia arytm.	8,43	5,73	3,10	3,87	16,12
Bydgoszcz	VII	13,42	7,55	4,25	9,06	35,48
Koszalin	VII	4,53	4,63	4,40	3,60	57,50
Piła	VII	10,52	9,39	4,31	6,48	32,60
	średnia arytm.	8,60	4,65	4,06	5,31	41,85
Bydgoszcz	VIII	9,93	8,00	4,39	4,64	31,82
Koszalin	VIII	12,08	10,58	4,10	5,25	18,75
Piła	VIII	2,17	1,67	3,64	6,42	47,92
	średnia arytm.	8,06	6,75	4,04	5,43	32,83
Łączna aktyw. turystyczna klas VI, VII i VIII		25,09	17,13	11,20	14,61	

Aktywność turystyczna a przyczyna uprawiania turystyki wg. wielkości zamieszkania uczniów
klas VI, VII i VIII szkół podstawowych

Miejscowość od 100-50 tys. miesz.	Klasy	Aktywność turystyczna szkolna			Aktyw. domowa	Przyczyny upr. tur.
		I	II	punktowa		
Słupsk Inowrocław	VI	10,96	6,32	3,59	9,67	38,09
	VI	10,50	9,71	4,18	5,39	57,14
	średnia artym.	10,73	8,01	3,88	7,53	47,61
Słupsk Inowrocław	VII	10,86	8,29	4,46	4,07	15,38
	VII	11,73	10,93	4,20	9,93	46,67
	średnia arytm.	11,29	9,61	4,33	7,00	31,17
Słupsk Inowrocław	VIII	8,59	9,53	5,40	2,81	53,12
	VIII	9,58	8,00	3,80	6,05	19,78
	średnia arytm.	9,08	8,76	4,60	4,43	36,45
Łącznie aktyw. turystycz. klas VI, VII i VIII		31,10	26,38	12,81	18,96	

Aktywność turystyczna a przyczyna uprawiania turystyki wg. wielkości zamieszkania
uczniów klas VI, VII i VIII szkół podstawowych

Miejscowość od 50-20 tys. mieszkańców	Klasy	Aktywność turystyczna			Aktywność domowa	Przyczyny upr. turys.
		I	II	punktowa		
Chojnice	VI	12,76	9,66	4,12	5,4	48,27
średnia arytm.		12,76	9,66	4,12	5,4	48,27
Chojnice	VII	7,29	8,26	4,57	9,35	25,71
Nakło	VII	12,36	11,45	4,20	6,50	27,27
Wągrowiec	VII	4,53	4,63	4,40	2,11	15,79
średnia arytm.		5,33	5,25	3,13	8,51	34,38
Chojnice	VIII	9,65	8,59	4,49	6,79	39,70
Nakło	VIII	12,13	11,56	4,51	5,59	46,88
Wągrowiec	VIII	7,93	5,50	4,16	4,14	30,35
średnia arytm.		3,74	4,66	3,16	3,99	29,97
Łącznie aktyw. tur. klas VI, VII i VIII		21,83	19,57	10,41	17,9	

Aktywność turystyczna a przyczyna uprawiania turystyki wg. wielkości zamieszkania
uczniów klas VI, VII i VIII szkół podstawowych

Miejscowość od 20-50 tys. mieszkańców	Klasa	Aktywność turystyczna			Aktywność domowa	Przycz. upr. turystyki
		I	II	punktowa		
Miastko	VI	9,70	6,30	3,95	9,09	14,81
Wronki	VI	9,63	5,71	3,51	4,36	4,34
Ustka	VI	10,73	8,45	3,96	10,50	9,09
Żnin	VI	10,44	6,74	3,79	4,67	37,03
Średnia arytm.		4,20	4,76	4,33	6,56 ⁿⁿ	16,31
Miastko	VII	17,36	14,79	4,81	4,07	14,28
Ustka	VII	9,06	6,85	4,05	2,23	24,03
Darłowo	VII	12,00	10,3	4,63	3,26	14,71
Średnia arytm.		4,24	4,66	3,33	2,49	y 17,61
Miastko	VIII	13,00	10,00	4,29	3,08	31,25
Ustka	VIII	17,67	19,00	5,16	3,83	66,67
Wronki	VIII	9,84	8,19	4,69	5,13	53,23
Darłowo	VIII	9,40	7,70	3,95	2,35	25,00
Żnin	VIII	12,88	7,92	3,96	7,88	30,00
Średnia arytm.		6,67	6,85	5,57	9,47	51,53
Łącznie aktyw. turys. klas VI, VII i VIII		15,07	16,27	13,23	18,52	

Aktywność turystyczna a przyczyna uprawiania turystyki wg. wielkości zamieszkania
uczniów klas VI, VII i VIII szkół podstawowych

Miejscowość od 10-5 tys. mieszkańców	Klasy	Aktywność turystyczna			Aktywność domowa	Przycz. upr turystyki
		I	II	punktowa		
-	-	-	-	-	-	-
Polanów	VII	8,96	6,59	4,34	2,89	16,66
średnia arytm.		8,96	6,59	4,34	2,89	16,66
Janowiec	VIII	10,80	8,90	4,24	3,30	25,00
Polanów	VIII	10,36	9,18	4,12	2,32	63,63
średnia arytm.		10,53	9,04	4,18	2,81	44,31
Łącznie aktyw. klas VI, VII i VIII		19,49	15,63	8,52	5,70	

Aktywność turystyczna a przyczyna uprawiania turystyki wg. wielkości zamieszkania
uczniów klasy VI, VII i VIII szkoły podstawowej

Miejscowość poniżej 5 tys. miesz. (wieś)	Klasy	Aktywność turystyczna			Aktywność domowa	Przycz. upraw. tur.
		I	II	punktowa		
Angela	VI	9,93	8,30	4,00	3,00	48,14
Jezierzyce	VI	13,08	9,92	3,97	5,22	28,12
średnia arytm.		11,5	9,11	3,98	4,11	38,13
Złotniki Kujawskie	VII	19,56	18,00	5,06	6,89	22,22
Rębino	VII	14,14	10,83	4,98	5,00	98,20
Wieś gminna-Koszalin	VII	5,57	15,2	4,61	3,60	16,66
Jezierzyce	VII	5,63	2,56	2,83	5,66	31,25
średnia arytm.		8,06	18,19	6,17	5,87	42,08
Złotniki Kujawskie	VIII	11,67	13,39	4,92	4,08	30,56
Rabino	VIII	13,38	11,92	5,17	2,62	26,45
Jezierzyce	VIII	13,69	9,75	4,62	2,20	68,75
Wieś gminna Koszalin	VIII	13,68	12,64	5,10	4,32	
średnia arytm.		4,49	4,89	4,28	6,00	
Łącznie aktyw. tur. klas VI, VII i VIII		24,05	32,19	14,46	15,98	

II. Zmienne zależne i odpowiadające im numery pytań w ankietach

Dla określenia wpływu aktywności turystycznej szkolnej na sferę kształcąco-wychowawczą uczniów klas VI, VII i VIII, posłużono się analizą wyników badań zmiennych zależnych.

Analiza ta dotyczy:

- 1) szczegółowej charakterystyki zmiennych zależnych, osobno dla klas VI (tabela 3), i osobno dla klas VII i VIII (tabela 4),
- 2) oceny poziomów zmiennych w układzie wielkości miejsca zamieszkania uczniów (tabela 4) oraz w układzie województw (tabela 5).

Sferę kształcącą uczniów poprzez stosowanie takich form turystyki szkolnej jak: wycieczki przedmiotowe, wycieczki krajoznawcze, obozy wędrowne, rajdy i zloty turystyczne, obozy stałe, dobrze charakteryzuje procent pozytywnych odpowiedzi uzyskanych na pytania wiążące się z poznaniem miasta i okolicy, poznaniem krajobrazu regionu, zamieszkania, jego kultury materialnej i tradycji ~~z takżax~~ (pytania: 20a, 21, 31a i 32a dla klas VI) oraz (pytania: 23, 24, 26, 27, 28, 29, 30, 31 i 32, 38 dla klas VII i VIII) a także poznania pracy ludzkiej i jej wpływu na środowisko przyrodnicze. W klasach VI jak i VII i VIII ^{przekracza} procent pozytywnych odpowiedzi uzyskanych na te pytania połowę ogółu badanych respondentów i jest szczególnie wysoki w klasach VI. (73,87% ogółu ankietowanych). Niższe wartości procentowe uzyskane w klasach VII i VIII nie świadczą o niniejszym zasobie wiedzy o regionie uczniów tych klas: Młodzieńcy szkolni w tym wieku podróżując również i poza region zamieszkania zdobywa z kolei więcej wiedzy o kraju (65,19% klasy VII, 65,72 klasy VIII w porównaniu z 24,06% - klasy VI). Stąd niższe wartości procentowe poprzez turystykę szkolną wiadomości o regionie. Ogólny pogląd wpływu turystyki na sferę wychowawczą młodzieży szkolnej klas VI, VII i VIII dają procenty pozytywnych odpowiedzi uzyskanych z badań dotyczących postaw inter i intra-

personalnych, stosunku do przyrody i dóbr kultury, poczucia patriotyzmu i estetyki, umiejętności praktycznych. Z wymienionych, szczególnie wysokie wartości procentowe (41,06%) ogółu ankietowanych w klasach VIXX, 54,30% w klasach VII i 43,13% w klasach VIII). Cenione są również postawy interpersonalne. Wysokie wartości ogółu ankietowanych uzyskano w klasach VI, klasach VII i w klasach VIII) a także poczucie patriotyzmu w uprawianiu turystyki (21,3% ankietowanych z klas VI, 42,21% z klas VII i 38,53% z klas VIII). Wysoką wartość procentową mają nabyte poprzez turystykę umiejętności praktyczne (84,75% ogółu ankietowanych w klasie VI) w porównaniu z klasami VII i VIII (38,15%-klasy VII oraz 41,47%-klasy VIII) co i nie świadczy jednak na niekorzyść dla tych ostatnich. Proste czynności jakie wymaga się od uczniów klas VI tj. spakowanie plecaka czy rozstawienie namiotu, a które są niezbędne w uprawianiu form wędrownych turystyki nie dorównują takim stopniom trudności jakimi są chociażby: poruszanie się za pomocą kompasu, naprawienie sprzętu turystycznego, wybór odpowiedniego miejsca pod lokalizację obozu czy gotowanie potraw turystycznych. Najniższe wartości procentowe w klasach VI mają zmienne dotyczące aspiracji życiowych i poczucia patriotyzmu, w klasach VII poczucia estetyki, w klasach VIII aspiracje życiowe.

Zmienne zależne i odpowiadające im pytania w ankiecie klas VI a procent pozytywnych odpowiedzi

Zmienne zależne	Numer pytania	Treść pytania	Sz. podst, Klasy VI Procent pozyt. odpow.	Średni procent
1	2	3	4	5
Stosunek szkoły do turystyki	10a	W jakich formach ruchu turystycznego brałeś udział i ile razy		
		- wycieczki przedmiotowe	33,61	
	10b	-wycieczki krajoznawcze	36,83	
		Co Tobie przeszkadza w uprawianiu turystyki		
	16b	- szkoła nie organizuje wyjazdów turystycznych	19,07	

1	2	3	4	5
	18	- która z imprez turystycznych była dla Ciebie najbardziej udaną. Wymień organizatora turystyki (szkoła)	8,98	24,62
Wiadomości o regionie	20a	- Czy znasz swoją okolicę	96,08	73,87
	21	- Czy znasz swoje miasto	83,76	
	32a	- Czy w Twojej najbliższej okolicy żyją twórcy ludowi	33,93	
	31a	- Czy znasz miejsca pamięci narodowej w Twojej okolicy	81,72	
Wiadomości o kraju	26	- Które z wymienionych krajobrazów poznałeś	12,14	24,06
	27	- Czy byłeś z z klasą lub z rodzicami w wymienionych formach ochrony przyrody	35,97	
Aspiracje życiowe		O które z wymienionych celów życiowych warto zabiegać szczególnie		17,02
	45a	- wysokie stanowisko	23,62	
	45f	- ujmująca praca	21,94	
	45g	- dobrobyt materialny	16,47	
	45h	- rozgłos i sława	13,59	
	45l	- rozwój własnej osobowości	9,47	
Poczucie patriotyzmu	17b	Jakie są powody uprawiania przez Ciebie turystyki -chęć poznania własnego kraju O które z wymienionych celów życiowych warto szczególnie zabiegać	31,89	21,3
	45d	-poświęcenie w obronie kraju	19,57	
	45s	- walka walka o lepszą pozycję Polski w świecie	12,43	
Stosunek do przyrody i dóbr kultury mater.	17c	Jakie są powody uprawiania przez Ciebie turystyki - piękno przyrody	42,22	41,06
	19b	Co najbardziej lubisz zwiedzać - parki, zabytki arch.	39,89	
Uwrażliwienie, poczucie estetyki	42a	Czy jest coś szczególnego w przyrodzie, co zawsze z wielką przyjemnością obserwujesz - tak	60,95	
	43a	- czy będąc na wycieczce obserwowałeś wschód lub zachód słońca - tak	66,80	

1	2	3	4	5
	44j	Jakie cechy charakteru najbardziej cenisz u koleżanki, kolegi -umiejętność odczuwania piękna	13,24	
	17c	Jakie są powody uprawiania przez Ciebie turystyki - piękno przyrody	27,28	
	19c	Co najbardziej lubisz zwiedzać ppamiątki historyczne	29,10	
				39,48
Postawy interpersonalne	44a	Jakie cechy charakteru cenisz najbardziej u koleżanki, kolegi -uczynność	41,53	
	44b	-koleżeńskość	25,29	
	44c	-pracowitość	55,79	
	44d	-zdyscyplinowanie	54,81	
	45k	O które z celów życiowych warto szczególnie zabiegać: -praca, pomoc dla innych	85,26	
	45e	walka o lepsze stosunki międzyludzkie	92,55	40,80
Postawy intrapersonalne		brak pozytywnych odpowiedzi	-	-
Umiejętności praktyczne	38a	Czy potrafisz spakować plecak	88,86	
	39a	Czy potrafisz postawić namiot	80,65	
				84,75
Rozrywka jako przyczyna poprawienia turystyki	17a	Jakie są powody uprawiania przez Ciebie turystyki? - chęć oderwania się od codziennego życia	21,78	
				21,78

- 12 -

Zmienne zależne i odpowiadające im pytania w ankiecie klas VII i VIII
a procent pozytywnych odpowiedzi

Zmienne zależne	Numer pytania	Treść pytania	Szkoły pods.		Średni procent	
			Klasy VII	Klasy VIII		
			Procent pozytywnych odpowiedzi.	Procent pozytywn. odpow.	kl. VII	kl. VIII
1	2	3	4	5	6	7
Stosunek szkoły do turystyki		W jakich formach ruchu turystycznego brałeś udział w życiu, ile razy w każdej klasie:				
	14a	- w wycieczkach przedmiotowych	53,37			
	14b	- w wycieczkach krajoznawczych	51,51			
	16b	- szkoła nie organizuje wycieczek				
	20a	- wymień rodzaj imprezy turystycznej i kto był jej organizatorem (szkoła)	28,96	35,11	47,45	55,28
Wiadomości o regionie	23	- Czy w twoim regionie żyją współcześni twórcy ludowi	14,60	22,82		
	24	- Czy w przeszłości w twoim regionie żyli sławni ludzie	31,58	33,90		
	26	- Czy w twojej okolicy rosną rośliny podlegające ochronie	58,33	67,90		
	27	- Czy w twojej okolicy znajdują się formy chronionego krajobrazu	57,70	55,10		
	28	- Czy byłeś w muzeum	88,24	90,34		
	29	- Czy w twojej okolicy znajduje się zakład przemysłowy niszczący przyrodę	66,52	68,52		
	30	- Czy w czasie imprezy turystycznej obserwowałeś skutki zanieczyszczeń środowiska	67,02	69,93		
	31	- Które z wymienionych zjawisk obserwowałeś jako skutki zanieczyszczenia środowiska	99,32	95,53		
	32	- Jakie skały występują w twojej okolicy poznałeś na wycieczce	53,90	65,25		
	38	- Czy przez Twój region przebiegają szlaki turystyczne. Jeżeli tak, to który z nich najczęściej odwiedzasz	35,26	42,45	57,25	61,17

1	2	3	4	5	6	7
Wiadomości o kraju	33	- Czy widziałeś w czasie imprezy turystycznej odmienne o tych w których żyjesz warunki środowiska przyrodniczego	63,96	59,01		
	34	- Co z wymienionej przez Ciebie krainie jest inne: krajobraz naturalny, antropogeniczny inne zjawiska (jakie?)	83,88	76,83		
	35	- Wymień który z poznanych przez Ciebie regionów turystycznych jest najbardziej atrakcyjny i dlaczego?	68,91	68,42		
	36	- Czy byłeś w części miasta zbudowanej w średniowieczu	74,48	67,07		
	37	- Który z wymienionych stylów architektury najbardziej Ci się podoba	54,71	57,29		
					65,19	65,72
Aspiracje życiowe		O które z podanych celów życiowych warto zabiegać szczególnie				
	48a	- wysokie stanowisko	28,63	17,32		
	48c	- szacunek ludzi	44,55	48,18		
	48f	- zajmująca praca	20,41	25,02		
	48g	- dobrobyt materialny	16,57	16,51		
	48h	- rozgłos i sława	11,33	9,57		
	48m	- rozwój własnej osobowości	16,6	11,37		
	48n	- osiągnięcia twórcze	12,6	8,76		
					20,32	19,53
Poczucie patriotyzmu		Jakie są powody uprawiania przez Ciebie turystyki?				
	17c	- chęć poznania własnego kraju	44,14	39,63		
	25	- Czy uczniowie Twojej szkoły opiekują się miejscami pamięci narodowej	75,72	65,94		
	47	- Czy zgadzasz się z tym, że poczucie patriotyzmu w czasach współczesnych jest przestarzałe	41,42	41,30		
		O które z wymienionych celów życiowych warto szczególnie zabiegać				
	48d	- poświęcenie w obronie kraju	28,18	23,26		
	48p	- walka o lepszą przyszłość Polski w świecie	21,58	22,51		
					42,21	38,53

1	2	3	4	5	6	7
Stosunek do przyrody i dóbr kultury materialnej	21	- Czy to co na imprezie turystycznej Tobie się podoba, starasz się utrwalić	40,15	42,03		
	39	- Napisz jak chronisz przyrodę w czasie uczestnictwa w imprezie turystycznej	67,90	45,61	54,30	43,83
Uwrażliwienie, poczucie estetyki	Jakie	Jakie są powody uprawiania przez Ciebie turystyki				
	17b	- piękno przyrody	36,68			
	19f	Co lubisz najbardziej poznawać	33,95			
	22b	- krajobrazy				
	22b	W jaki sposób starasz się utrwalić to, co się Tobie podoba	7,05			
	46h	- rysujesz				
	46h	Jakie cechy charakteru najbardziej cenisz u koleżanki, kolegi	28,59		26,57	21,58
Postawy interpersonalne	46a	- umiejętność odczuwania piękna				
		Jakie cechy charakteru najbardziej cenisz, u koleżanki, kolegi				
	46a	- uczynność	47,44	55,84		
	46b	- koleżeńskość	75,53	31,54		
	46c	- pracowitość	51,53	55,13		
	46d	- zdyscyplinowanie	33,84	65,97		
	46g	- poczucie humoru	49,18	48,72		
	48o	O które z celów życiowych warto szczególnie zabiegać				
	49c	- grono oddanych przyjaciół	24,37	78,66		
	49c	Jeżeli w czasie wycieczki koledze zerwał się plecak (pasek od plecaka). Jak postąpisz?				
		- będę niość plecak razem z kolegą	80,61	20,68	51,79	50,93
Postawy intrapersonalne		brak pozytywnych odpowiedzi				

1	2	3	4	5	6	7
Umiejętności praktyczne		W jaki sposób starasz utrwalić się to, co się Tobie podoba?				
	22a	-fotografujesz	28,96	35,11		
	22d	-zbierasz eksponaty w postaci próbek skał lub okazów roślin	22,21	19,24		
		Polecono Tobie wybrać miejsce rozbicia namiotu. Masz kilka możliwości, które wybierasz				
	40b	- pod lasem	9,10	12,12		
	40d	- w pewnym oddaleniu od wody	21,93	16,46		
	41	- Czy umiesz określić strony świata bez kompasu	51,75	56,42		
	42	-Jeżeli umiesz określić strony świata, to w jaki sposób	49,27	58,57		
	43	-Czy gotowałeś w warunkach turystycznych potrawy	49,90	53,90		
	44	-Czy rozkładałeś namiot	69,34	74,67		
	45	- Czy samodzielnie naprawiałeś sprzęt turystyczny	40,92	46,77		
					38,15	41,47
Rozrywka jako przyczyna uprawiania turystyki		Jakie są powody uprawiania przez Ciebie turystyki				
	17a	-chęć oderwania się od codziennego życia			30,62	41,16

Poziom badanych zmiennych zależnych ankietowanych uczniów klas VI, VII i VIII według wielkości miejsca zamieszkania

Stosunek szkoły do turystyki (% pozytywnych odpowiedzi i współczynnik korelacji liniowej)

Miej. 100 tys. miesz.	% pozytywn. odp.	Miej. 50-100tys. mieszk.	% odpow. pozyt.	Miej. 50-20tys. miesz.	% pozy. odpow.	Miej. 20-10tys. mieszk.	% pozyt. odpow.	Miej. 10-5 tys. miesz.	% pozyt. odpo.	Miejsc. 5 mieszk.	% pozyt. odpow.	Współczynnik korelacji		
												I	II	III
Bydgoszcz	50,59	Słupsk	41,67	Chojnice	50,10	Miastko	53,91	Polanów	48,06	Angela	53,04	+383	+0,482	+538
Koszalin	44,80	Inowrocław	48,35	Nakło	70,17	Żnin	42,30	Janowiec	62,50	Jezierzyc	32,44			
Piła	44,90			Wągrowiec	39,14	Ustka	52,19			Rąbno	54,41			
						Wronki	31,42			Złotniki				
						Darłowo	57,45			Kujawsk.	57,43			
										Koszalińska wieś gmin.	44,16	słaba	słaba	słaba
Srednia arytm.	46,76	Srednia arytm	45,09	Srednia ar.	53,13	Srednia ar.	47,45	Srednia ar.	55,28	Srednia	47,29			

Wiadomości o własnym regionie

Miej. 100 tys. miesz.	% pozyt. odp.	Miej. 100-50tys. mieszk.	% pozyt.	Miej. 50-20tys. miesz.	% pozyt. odp.	Miej. 20-10tys. mieszk.	% pozyt. odpow.	Miej. 10-5tys. miesz.	% pozyt. odpow.	Miej. 5 mieszk.	% pozyt.	Współcz. korelacji liniowej między aktyw. domow. a analizowaną zmienną	
Bydgoszcz	52,84	Słupsk	62,67	Chojnice	68,53	Miastko	69,02	Polanów	56,69	Angela	81,48		
Koszalin	64,60	Inowrocław	76,07	Nakło	69,39	Żnin	83,68	Janowiec	54,50	Jezierzyc	51,73		
Piła	72,60			Wągrowiec	55,01	Ustka	64,64			Złotniki		+0,536	
						Wronki	62,95			Kuj.	54,72		
						Darłowo	64,14			Koszalińska wieś gminna	54,80	średnia	
Srednia ar.	63,34	Srednia	69,37	Srednia ar.	64,31	Srednia ar.	68,88	Srednia ar.	56,59	Srednia ar.	62,09		

Wiedza wiadomości o kraju

Miej. 100 miesz.	% pozyt. odpowiedzi	Miej. 100-50 tys.	% pozyt. odpow.	Miejsc 50-20 tys. miesz.	% pozyt. odpow.	Miej. 20-10 tys. miesz.	% pozyt. odpow.	Miej. 10-5 tys. miesz.	% pozyt. odpow.	Miej. 5 tys. miesz.	% pozyt. odpow.	Współczynnik korelacji lin. między akt. domową a aktyw. zmien.
Bydgoszcz	54,90	Słupsk	62,86	Chojnice	60,30	Miastko	72,47	Polanów	67,83	Angela	1,85	+0,381
Koszalin	55,77	Inowrocław	51,25b	Nakło	68,52	Żnin	48,89	Janowiec	47,00	Jezie- rzyce	49,87	
Pila	59,41			Wągrowiec	65,77	Ustka	46,75			Rąbino	58,87	
						Wronki	49,24			Złot- nikiKuj	60,83	
						Darłowo	83,46			Kosz. wieś gm.	53,33	
Sred.ar.	56,69	Srednia ar.	57,05	Srednia ar.	64,84	Srednia ar.	60,06	Srednia ar.	57,41	Srednia ar.	48,92	

Aspiracje życiowe

Miej. 1000 tys. miesz.	% pozyt. odpow.	Miej. 100-50tys. miesz.	% pozyt. odpow.	Miej. 50-20tys. miesz.	% pozyt. odpowiedzi	Miej. 20-10 tys. miesz.	% pozyt.	Miej. 10-5tys. miesz.	% pozyt.	Miej. 5 tys. miesz.	% pozyt.	Współcz.kor. lin.między akt.dom. a aktyw. zmien.
Bydgoszcz	23,69	Słupsk	18,12	Chojnice	17,05	Żnin	13,54	Polanów	12,46	Angela	17,78	+0,362
Koszalin	32,02b	Inowrocław	17,12	Nakło	20,17	Ustka	31,44	Janowiec	23,57	Jezie- rzyce	11,55	
Pila	34,09			Wągrowiec	19,86	Wronki	20,00			Rąbino	18,11	
						Darłowo	22,13			Złot.		
										Kuj.	14,28	
										Kosz.		
										Wieś gm.	14,05	słaba
Srednia ar.	29,93	Srednia ar.	17,62	Srednia ar.	19,02	Srednia ar.	20,84	Srednia ar.	18,01	Srednia ar.	15,15	

Poczucie patriotyzmu

Miej. 1000 tys. miesz.	% odpow. pozyt.	Miej. 100-50tys. miesz.	% odpow. pozyt.	Miej. 50-20tys. miesz.	% odpow. pozyt.	Miej. 20-10 tys. miesz.	% pozyt. odpow.	Miej. 10-5 tys. miesz.	% opow. pozyt.	Miej. 5 tys. miesz.	% pozyt. odpow.	Współcz. kor. li. między aktyw.dom. a analizowaną zmienna
Bydgoszcz	34,39	Skupsk	32,57	Chojnice	43,75	Miastko	32,79	Polanów	30,96	Angela	29,75	+0,536 średnia
Koszalin	30,57	Inowrocław	42,14	Nakło	46,19	Żnin	41,06	Janowiec	40,00	Jezierzycy	26,25	
Piła	26,97			Wągrowiec	40,71	Ustka	39,73			Rąbno	18,70	
						Wronki	25,28			Złot.K.	53,33	
						Darłowo	51,98			Kosz.wieś gm.	28,73	
Srednia ar.	30,64	Srednia ar.	37,35	Srednia ar.	43,55	Srednia ar.	38,16	Srednia ar.	35,48	Srednia ar.	29,35	

Stosunek do przyrody i dóbr kultury

Miej. 100 tys. miesz.	% pozyt. odpow.	Miej. 100-50tys. miesz.	% pozyt. odpow.	Miej. 50-20tys. miesz.	% pozyt. odpow.	Miej. 20-10 tys. miesz.	% pozyt. odpow.	Miej. 10-5tys. miesz.	% pozyt. odpow.	Miej. 5 tys. miesz.	% pozyt. odpow.	Współcz.kor.lin. między aktyw.dom. a analizowaną zmien.
Bydgoszcz	47,00	Skupsk	57,02	Chojnice	61,95	Miastko	53,18	Polanów	42,13	Angela	42,58	+0,489 słaba
Koszalin	45,42	Inowrocław	57,99	Nakło	74,15	Żnin	42,85	Janowiec	25,00	Jezierzycy	41,71	
Piła	44,03			Wągrowiec	26,46	Ustka	41,01			Rąbno	25,70	
						Wronki	32,48			Złot.K.	79,86	
						Darłowo	16,71			Kosz. Wieś gm.	38,49	
Srednia ar.	45,48	Srednia ar.	62,50	Srednia ar.	54,18	Srednia ar.	37,24	Srednia ar.	33,56	Srednia ar.	45,66	

Poczucie estetyki

Miejscowość 100 tys. miesz.	% odpow. pozyt.	Miej. 100-50 tys. miesz.	% pozyt. odpow.	Miej. 50-20 tys. miesz.	% pozyt. odpow.	Miej. 20-10 tys. miesz.	% pozyt. odpow.	Miej. 10-5 tys. miesz.	% pozyt. odpow.	Miej. 5 tys. miesz.	% pozyt. odpow.	Współcz. kor.lin. między aktyw. dom. a analizowaną zmien.
Bydgoszcz	30,83	Słupsk	27,53	Chojnice	33,47	Miastko	25,55	Polanów	16,96	Angela	25,93	+0,531
Koszalin	26,11	Inowrocław	34,04	Nakło	35,23	Żnin	34,26	Janowiec	28,75	Jezierzy- ce	31,49	średnia
Piła	44,49			Wągrowiec	25,66	Ustka	28,34			Rąbino	28,70	
						Wronki	30,62			Złot.K.	34,72	
						Darłowo	34,15 37,01			Kosz. wieś gm	30,00	
Srednia ar.	33,81	Srednia ar.	30,74	Srednia ar.	31,45	Srednia ar.	31,15	Srednia ar.	22,85	Srednia ar.	30,16	

Postawy interpersonalne

Miej. 100tys. miesz.	% pozyt. odpow.	Miej. 100-50tys. miesz.	% pozyt. odpow.	Miej. 50-20tys. miesz.	% pozyt. odpow.	Miej. 20-10tys. miesz.	% pozyt. odpow.	Miej. 10-5 tys.miesz.	% pozyt. odpow.	Miej. 5 tys. miesz.	% pozyt. odpow.	Współcz. kor.lin. między aktyw. dom. a analiz. zmienna
Bydgoszcz	53,01	Słupsk	30,62	Chojnice	51,96	Miastko	51,81	Polanów	46,57	Angela	34,57	+0,729
Koszalin	54,24	Inowrocław	50,53	Nakło	52,07	Żnin	42,97	Janowiec	34,29	Jezierzy- ce	45,89	
Piła	64,36			Wągrowiec	53,18	Ustka	41,38			Rąbino	44,47	
						Wronki	40,04			Złot.K.	55,77	średnia
						Darłowo	49,12			Kosz. wieś gm.	45,28	
Srednia ar.	57,20	Srednia ar.	40,57	Srednia ar.	52,40	Srednia ar.	45,06	Srednia ar.	40,43	Srednia ar.	39,68	

Postawy intrapersonalne

Miej. 100tys. miesz.	% pozyt. odpow.	Miej. 100-50tys. miesz.	% pozyt. odpow.	Miej. 50-20tys. miesz.	% pozyt. odpow.	Miej. 20-10tys. miesz.	% pozyt. odpow.	Miej. 10-5tys. miesz.	% pozyt. odpow.	Miej. 5tys. miesz.	% pozyt. odpow.	Współczyn. kor. lin. między aktyw. dom. a analizowan- zmienna
Bydgoszcz	46,98	Słupsk	69,29	Chojnice	55,94	Miastko	55,17	Polanów	53,43	Angela	65,43	-0,6 82
Koszalin	46,46	Inowrocław	49,46	Nakło	46,55	Żnin	57,02	Janowiec	65,71	Jezierz- ce	53,44	
Piła	35,63			Wągrowiec	46,82	Ustka	47,97			Rabino	55,52	
						Wronki	59,61			Złot.K.	46,22	
						Darłowo	50,87			Kosz.wieś gminna	54,71	brak korelacji
Srednia ar.	42,36	Srednia ar.	59,37	Srednia ar.	49,77	Srednia ar.	54,12	Srednia ar.	59,57	Srednia ar.	55,06	

Umiejętności praktyczne

Miej. 100tys. miesz.	% pozyt. odpow.	Miej. 100-50tys. miesz.	% pozyt. odpow.	Miej. 50-20tys. miesz.	% pozyt. odpow.	Miej. 20-10tys. miesz.	% pozyt. odpow.	Miej. 10-5tys. miesz.	% pozyt. odpow.	Miej. 5 tys. miesz.	% pozyt. odpow.	Współczynnik kor. między aktyw.dom. a an. zmienna
Bydgoszcz	46,23	Słupsk	42,67	Chojnice	43,39	Miastko	48,03	Polanów	41,34	Angela	50,20	
Koszalin	49,57	Inowrocław	49,76	Nakło	49,77	Żnin	47,20	Janowiec	45,56	Jezierz- ce	40,12	+0,512
Piła	46,75			Wągrowiec	28,17	Ustka	42,46			Rabino	29,36	
						Wronki	42,50			Złot.K.	33,02	
						Darłowo	38,57			Kosz.wieś gminna	31,66	średnia
Srednia ar.	47,57	Srednia ar.	46,23	Srednia ar.	40,44	Srednia ar.	41,69	Srednia ar.	41,45	Srednia ar.	36,87	

Poziom badanych zmiennych zależnych ankietowanych uczniów
klas VI, VII i VIII wg. województw w %

L.P.	Województwo	Klasy	Rodzaje zmiennych zależnych									
			Stos. szkoły do tur.	Wiad. o reg.	Wiedomości o kraju	Aspiracje życiowe	Poczucie patr.	Poczucie estet.	Stos. do przyr. i dóbr mater.	Postawy inter.	Postawy intrapetr.	Umiejętności praktyczne
1.	bydgoskie	VI	53,12	83,58	38,63	17,84	22,86	41,80	48,51	38,68	61,31	69,47
		VII	50,80	61,92	72,65	22,66	55,12	32,10	64,28	59,25	40,74	42,25
		VIII	56,72	59,64	74,75	17,11	43,39	28,02	77,25	48,16	51,83	44,28
		średnia arytm.	53,54	63,38	62,01	19,20	40,45	33,97	63,34	48,69	51,29	52,00
2.	koszalińskie	VI	32,04	73,55	8,42	14,72	21,18	28,37	34,84	44,37	55,63	67,22
		VII	46,05	54,52	63,96	28,84	33,17	28,32	47,64	42,30	57,69	35,07
		VIII	50,74	69,91	58,23	20,73	24,39	26,18	31,54	53,72	46,26	35,14
		średnia arytm.	42,94	65,99	43,53	21,43	26,24	27,62	38,00	46,79	53,19	45,81
3.	pilskie	VI	45,16	68,82	23,83	29,77	18,59	45,40	38,21	55,33	44,66	85,22
		VII	47,63	40,57	63,11	19,80	31,36	23,68	49,66	52,86	47,14	31,82
		VIII	42,44	63,77	64,01	24,22	37,81	29,35	25,16	48,47	51,52	39,89
		średnia arytm.	45,07	57,72	50,31	24,59	29,25	32,81	37,67	52,22	47,77	51,31
4.	słupskie	VI	50,21	69,59	12,08	7,73	23,11	41,72	42,89	28,98	41,72	71,15
		VII	53,14	57,65	73,16	14,56	39,91	22,93	50,30	48,65	48,55	38,87
		VIII	57,63	61,32	67,09	21,12	45,22	29,03	40,30	50,18	49,81	45,94
		średnia arytm.	53,66	62,84	50,77	14,47	36,08	33,68	44,49	42,60	46,69	51,98

dr Aleksandra Kowalczyk

11. Szkoły ponadpodstawowe: licea ogólnokształcące, technika zawodowe, zasadnicze szkoły zawodowe

11.1. Aktywność turystyczna (tabela 1,2 i 3)

Najbardziej aktywna turystycznie w szkołach jest młodzież techników zawodowych a najmniej zasadniczych szkół zawodowych (rys.1). Rozpatrując natomiast problem aktywności turystycznej według wielkości miejsca zamieszkania, to najczęściej poza miejsce swego zamieszkania wyjeżdża młodzież większych miast, rzadziej młodzież z małych miast, jednak występuje duże zróżnicowanie w obrębie miejscowości tej samej wielkości.

Natomiast wyjazdy o charakterze turystycznym młodzieży z rodzicami są najczęstsze wśród młodzieży liceów ogólnokształcących a najrzadsze u młodzieży zasadniczych szkół zawodowych. Częściej z rodzicami wyjeżdżają młodzież z miast od 100 do 50 tys. mieszkańców.

Mimo, że aktywność turystyczna młodzieży z liceów ogólnokształcących jest na poziomie średnim, to poziom wszystkich zmiennych zależnych jest na najwyższym poziomie. Należy przypuszczać że przyczyną tego zjawiska jest ogólnie wyższy poziom intelektualny tej młodzieży i w małym stopniu ma na to wpływ turystyka.

Wśród młodzieży techników zawodowych turystyka ma wpływ na: umiejętności praktyczne, wiedzę o kraju i regionie, poczucie patriotyzmu, wrażliwość estetyczna, natomiast ujemny na aspiracje życiowe młodzieży, postawy interpersonalne i pozytywny stosunek do przyrody i dóbr ^{kultu} materialnych. Można wnioskować, że turystyka spełnia w tym wyższym stopniu funkcje kształcącą i wychowawczą, im wyższy poziom wykształcenia posiada młodzież.

Tabela 1

Aktywność turystyczna i przyczyny uprawiania turystyki w/g wielkości zamieszkania uczniów szkół licealnych

	Lp.	powyżej 100 000				
		Aktywność tur. szkolna		Aktyw. "dom"	Przycz. upr. tur.	
		I	II			
	kl.			"punkt akt."		
Bydgoszcz	II	31.92	30.92	4.99	5.23	50.0
Bydgoszcz	IV	21.50	15.00	5.53	6.32	57.14
Koszalin	II	20.56	14.32	4.84	1.84	44.0
Koszalin	II	28.21	16.86	3.97	4.71	71.42
Koszalin	II	27.94	19.94	3.99	6.47	54.54
Koszalin	II	20.31	14.15	4.60	4.29	53.85
Koszalin	IV	15.90	8.19	3.58	4.23	76.19
Koszalin	IV	17.42	10.67	3.51	5.97	70.83
Koszalin	IV	13.37	11.26	4.28	1.62	73.68
średnia		21.90	15.70	6.54	4.52	61.29

		100 000 - 50 000				
		Aktywność tur. szkolna		Aktyw. "dom"	Przycz. upr. tur.	
		I	II			
	kl.			"punkt akt."		
Inowrocław	II	16.32	11.74	4.55	10.03	22.58
Inowrocław	IV	20.15	19.19	4.78	9.29	15.29
Słupsk	II	11.44	7.44	4.62	8.89	16.67
Słupsk	II	12.89	10.07	5.23	6.25	18.5
Piła	II	18.64	16.14	4.48	8.5	73.68
Piła	IV	53.58	46.48	3.89	8.45	66.67
średnia		22.17	18.18	4.59	8.56	35.06

	Lp.	50 000 - 20 000				
		Aktywność tur. szkolna		Aktyw. "dom"	Przycz. upr. tur.	
		I	II			
	kl.			"punkt akt."		
Chojnice	II	49.08	45.46	4.75	3.13	40.0
Chojnice	IV	21.38	17.53	4.15	3.23	50.0
Lębork	II	13.81	10.84	4.94	4.86	20.69
Wągrowiec	II	15.20	11.84	4.48	4.93	60.0
Wągrowiec	II	14.53	10.40	4.46	6.04	52.17
Wągrowiec	IV	15.30	8.52	3.70	5.15	16.12
średnia		21.55	17.43	4.41	4.56	39.83

		20 000 - 10 000				
		Aktywność tur. szkolna		Aktyw. "dom"	Przycz. upr. tur.	
		I	II			
	kl.			"punkt akt."		
Miastko	II	15.44	9.84	4.24	6.76	20.0
Miastko	IV	11.03	8.76	4.88	7.86	44.0
Wronki	II	11.76	8.24	4.06	8.15	35.29
Wronki	IV	20.62	14.77	4.36	7.96	15.38
średnia		14.71	10.40	4.39	7.68	28.66

Aktywność turystyczna i przyczyny uprawiania turystyki w/g wielkości miejsca zamieszkania uczniów Technikum zawodowego

Tabela 2

	kl.	powyżej 100 000				
		Aktywność tur. szkolna			Aktyw. "dom"	Przycz. upr. tur. "rozrywka"
		I	III	"punkt" akt.		
Bydgoszcz	II	37.88	37.69	5.11	3.31	56.25
Bydgoszcz	IV	41.88	29.41	4.81	2.12	52.94
Koszalin	II	23.55	16.36	4.34	5.77	54.54
średnia		34.44	27.82	4.75	3.73	54.58

	kl.	100 000 - 50 000				
		Aktywność tur. szkolna			Aktyw. "dom"	Przycz. upr. tur. "rozrywka"
		I	II	"punkt" akt.		
Inowrocław	II	15.06	12.25	4.72	7.06	43.75
Inowrocław	IV	14.25	10.44	4.02	7.59	21.87
Piła	II	22.55	16.36	4.34	5.74	54.54
Piła	II	20.71	13.74	4.30	5.97	41.95
średnia		18.14	13.2	4.35	6.59	40.32

	kl.	50 000 - 20 000				
		Aktyw. tur. szkolna			Aktyw. "dom"	Przycz. upr. tur. "rozrywka"
		I	II	"punkt" akt.		
Lębork	II	12.1	8.40	4.94	6.4	20
Lębork	IV	17.58	13.63	4.93	5.34	18.42
średnia		14.84	11.02	4.93	5.87	19.21

Tabela 3

Aktywność turystyczna i przyczyn uprawiania turystyki w/g wielkości miejsca zamieszkania uczniów. ZSZ

powyżej 100 000						
kl.	Aktyw. tur. szkolna			Aktyw. "dom"	Przycz. upr. tur. <i>rozrywka</i>	
	I	II	"punkt" akt.			
Bydgoszcz	II	19.15	19.92	4.75	2.54	50.0

100 000 - 50 000						
kl.	Aktyw. tur. szkolna			Aktyw.	Przycz.	
	I	II	"punkt akt.	"dom"	upr. tur. <i>rozrywka</i>	
Inowrocław	II	9.69	6.31	4.21	4.86	40.6
Piła	II	15.05	9.05	3.58	4.68	47.3

50 000 - 20 000						
kl.	Aktyw. tur. szkolna			Aktyw.	Przycz.	
	I	II	"punkt" akt.	"dom"	upr. tur. <i>rozrywka</i>	
Chojnice	II	19.13	15.40	4.28	1.83	63.33

	20 000 - 10 000				
kl.	Aktyw. tur. szkolna			Aktyw.	Przycz.
	I	II	"punkt"	"dom"	upr. tu
			akt.		<i>rozrywka</i>
Żnin	II	13.17	7.0	3.34	4.13
					16.67

11.2. Zmienne zależne i odpowiadające im numery pytań (tab. 4)

Pozytywny stosunek szkoły do turystyki przejawiający się w częstotliwości organizowanych wycieczek i ich atrakcyjności, w ocenie młodzieży w największym stopniu, występuje w technikach i w zasadniczych szkołach zawodowych, nieco niższy jest w liceach ogólnokształcących.

Wiadomości o własnym regionie dotyczą zarówno historii, jak i współczesności oraz przyrody i jej ochrony. Najlepiej własny region zna młodzież klas licealnych, słabiej młodzież technikum a najmniej wiadomości o swoim regionie posiada młodzież zasadniczych szkół zawodowych.

Badając wiadomości o kraju pytano o taką wiedzę, której uczeń nie zdobywa bezpośrednio w szkole, a najprawdopodobniej dopiero w czasie uprawiania turystyki i krajoznawstwa, innymi słowy nie jest to wiedza werbalna, to trzeba zobaczyć. W tym ujęciu, najwięcej wiedzy o własnym kraju mają uczniowie liceum ogólnokształcącego a najmniej uczniowie zasadniczych szkół zawodowych.

Badając poziom aspiracji życiowych młodzieży szkół ponadpodstawowych pytano o co warto zabiegać, co chcą osiągnąć: - dobrobyt materialny, uznanie w społeczeństwie, czy też rozwój własnej osobowości. Dobrobyt materialny w najwyższym stopniu chce osiągnąć młodzież szkół technicznych i zawodowych, a później dopiero licealnych, jednak różnice w procesie^{ntowe} odpowiedzi są niewielkie. Na wysokim stanowisku najbardziej zależy uczniom zasadniczych szkół zawodowych i liceów ogólnokształcących. Znamienne jest, że wszystkim badanym, bez względu na typ szkoły, zależy by posiadać szacunek ludzi - silna jest potrzeba uznania. W najmniejszym stopniu interesują młodzież osiągnięcia twórcze, jednak jest duże zróżnicowanie między typami szkół. Nie interesują się tym wcale uczniowie szkół zawodowych, ale najbardziej zależy im, żeby być słwanymi. O samorealizacji w największym stopniu myślą uczniowie liceów ogólnokształcących.

Pytając o uczucia patriotyczne, pytano właściwie o miłość do Ojczyzny, czy chcą ją znać oraz walczyć i jej dobre imię.

Z odpowiedzi wynika, że chęć jej poznania odgrywa dużą rolę, ale już poświęcenie się dla niej, jej dobra nie znajduje uznania u młodzieży. Procent pozytywnych odpowiedzi jest bardzo niski we wszystkich typach szkół, z tym, że najniższy w zasadniczych szkołach zawodowych.

Badanie poziomu wrażliwości estetycznej opiera się (przede wszystkim) na wrażliwości na piękno przyrody. Potrzebę przeżywania przyrody w najwyższym stopniu posiadają uczniowie liceów ogólnokształcących a w mniejszym stopniu - uczniowie zasadniczych szkół zawodowych. Do badania postaw inter i intrapersonalnych użyto takiego samego zestawu pytań, z tym, że do postaw otwartych zaliczono uczniów, którzy odpowiedzieli na pytania pozytywnie, a do bardziej zamkniętych zaliczono uczniów, którzy na pytania nie odpowiedzieli. Pytanie o ważne (dla odpowiadających) cechy charakteru u kolegi, czy koleżanki oraz o zachowania w sytuacji, kiedy kolega-koleżanka potrzebuje pomocy. Generalnie (łącznie na wszystkie pytania) bardziej otwarci są uczniowie liceów ogólnokształcących, następnie uczniowie szkół zawodowych, jednak analizując poszczególne pytania sytuacja ulega zmianie. Najbardziej uczynni w trudnej sytuacji są uczniowie zasadniczej szkoły zawodowej, a najmniej uczniowie liceum. Natomiast, pracowitość najbardziej cenią uczniowie liceum, a najmniej uczniowie technikum. Podobnie jest ze zdyscyplinowaniem z tym, że na drugim miejscu są uczniowie techników, a na końcu uczniowie szkół zawodowych.

W umiejętnościach praktycznych (technicznych) najlepsi są uczniowie techników a następnie zasadniczych szkół zawodowych. Analiza poszczególnych pytań wykazuje znaczne zróżnicowanie w pozytywnych odpowiedziach uczniów szkół licealnych i zasadniczych zawodowych (Tabela 4).

Zmienne zależne i odpowiadające im pytania w ankiecie a procent pozytywnych odpowiedzi

Do badania zmiennych w klasach ponadpodstawowych użyto tych samych pytań we wszystkich typach szkół. Założono, że pozytywna odpowiedź na postawione pytanie świadczy o dodatnim wpływie turystyki. Pytania dotyczące wiadomości skonstruowano w ten sam sposób, aby odpowiedzi pozytywne mogły być udzielone tylko wtedy, gdy odpowiadający uprawiał turystykę i krajoznawstwo.

Zmienne zależne i odpowiadające pytania w ankiecie a procent pozytywnych odpowiedzi			Licea ogólnokształcące	Technika zawodowa	Zasadnicze zawodowe
Zmienne zależne	nr.pyt.	Treść pytania	Procent pozytywnych odpowiedzi	Procent pozytywnych odpowiedzi	Procent pozytywnych odpowiedzi
Stosunek szkoły do turystyki	14 a	Czy szkoła organizuje wycieczki przedmiotowe?	35,24	45,43	26,91
	15 a	Czy szkoła organizuje wycieczki krajoznawcze?	38,17	28,27	57,81
	16 b	Czy imprezy organizowane przez szkołę są udane?	24,29	33,31	25,88
		<u>średni procent</u>	32,57	35,67	36,87
Wiadomości o własnym regionie	22	Czy w Twojej okolicy żyli lub żyją sławni ludzie?	56,86	52,94	Wsp.zależ. -0,52 46,06
	23	Wymień jakie znasz rośliny chronione w Twojej okolicy.	58,25	43,74	-0,84 24,03
	24	Wymień pomniki przyrody w Twojej okolicy	38,75	34,82	-0,52 19,35
	28	Wymień skały najbliższej okolicy	24,48	11,4	-0,72 4,0
	29	Czy w Twojej okolicy znajdują się nowoczesne zakłady przemysłowe?	52,37	63,76	51,08
	35	Czy w Twojej okolicy znajdują się rezerwaty przyrody, muzea, miejsca sławne z historii, zabytki kultury materialnej?	85,16	72,9	69,35
		<u>średni procent</u>	52,64	39,93	30,55

Zmienne zależne i odpowiadające pytania w ankiecie a procent pozytywnych odpowiedzi			Licea ogólnokształ- cące		Technika zawodo- we		Zasadnicze zawo- dowe	
Zmienne zależne	nr.pyt.	Treść pytania	Procent po- zytyw. odpowiedzi	wsp. zależ.	Procent po- zytyw. odpowiedzi	wsp. zależ.	Procent pozy- tywnych odpowiedzi	wsp. zależ.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Wiadomo- ści o kraju	25	Wymień zmiany w środowisku przyrodni- czym spowodowane działalnością gos- podarczą człowieka w Polsce	70,4	+0,2	70,57	+0,37	40,46	+0,97
	26	Jakie znasz sposoby ochrony krajobra- zu?	67,53	+0,25	61,67	+0,45	47,91	+0,97
	27	Wymień przykłady niewłaściwego wyko- rzystania środowiska przyrodniczego w Polsce	49,47	+0,35	51,85	+0,58	39,48	
	31	Który z wymienionych krajobrazów poz- nałeś w czasie wycieczki?	94,63		95,9	0,67	87,73	
	36	Jakie są cechy stylu gotyckiego, które widziałeś na własne oczy?	63,11	0,40	52,92	0,75	25,82	+0,75
	37	Jakie inne style poznałeś?	17,95	0,47	16,55		8,60	
	32	Czy byłeś w czasie wycieczki w:rezer- wacie, parku narodowym lub parku krajobrazowym? <u>średni procent</u>	60,5		58,24		34,92	
Aspirac- je życio- we		Podkreśl cele, o które warto w życiu zabiegać.						
	44a	-wysokie stanowisko	39,55		34,36	-0,46	41,12	-0,93
	44e	-szacunek ludzi	51,86		48,11	-0,85	48,87	-0,89
	44g	-dobrobyt materialny	36,14		38,37	-0,65	37,92	-0,79
	44h	-rozgłos i sława	23,32		13,91		40,87	-0,87
	44m	-rozwój własnej osobowości	42,98		25,91		20,08	-0,74
	44n	-osiągnięcia twórcze <u>średni procent</u>	23,71 36,26		11,75 28,74		0 31,48	1
Poczucie patrio- tyzmu	17c	Czy przyczyną uprawiania przez Ciebie turystyki jest chęć poznania kraju?	30,21		23,51	+0,70	10,04	-0,80
		Poniżej podane są cele życiowe - pod- kreśl te, które uważasz za ważne						
	44d	-poświęcenie w obronie kraju	5,93	+0,4	3,95		2,66	słaba kor.
	44p	-walka o lepszą pozycję Polski w świe- cie <u>średnia procent</u>	6,12 14		4,37 10,6	+0,48	3,28 5,33	

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ukształtowa- na wraz z liwością estatecz- na	17b	Jakie są przyczyny uprawiania przez Ciebie turystyki?(m.in.)piękno przyrody	29,63		29,29	+0,83	16,19	+0,92
	34a	Czy jest coś szczególnego w przyrodzie, co z wielką przyjemnością obserwujesz?	66,36		62,73	+0,44	43,95	+0,81
	33a	Czy obserwowałeś wschód lub zachód słońca? Jakie cechy charakteru najbardziej cenisz u kolegi (m.in.)	63,44		63,56	+0,53	39,34	
		<u>Średni procent</u>	53,14		51,86		31,82	
Stosunek do przy- rody i dóbr kul- tury mate- rialnej	11a	Co najchętniej robisz w czasie wolnym? (m.in.) - jadę na wycieczkę	10,73		10,61		8,29	
	19ab	Co najchętniej lubisz zwiedzać- pozytywna odpow. dom						
	cde	muzea, zabytki, pamiątki historycz- ne, parki narodowe, krajobrazy	85,15		85,94		91,44	
	20a	Czy to co się tobie podoba w czasie imprezy turystycznej starasz się utrwalić ? <u>średni procent</u>	34,11 43,33		24,35 40,3		26,71 42,15	
Postawy interper- sonalne	43a	Jakie cechy charakteru najbardziej cenisz u koleżanki-kolegi						
		- uczynność	54,74	+0,48	47,38	-0,77	39,67	-0,85
	43b	- koleżeńskość	53,9	+0,39	50,37	-0,71	41,30	brak
	43c	- pracowitość	55,92	+0,46	34,76	-0,39	42,30	-0,81
	43d	- zdyscyplinowanie	63,53		46,87	-0,6	43,64	-0,95
	43g	-poczucie humoru (cele, o które warto zabiegać(m.in))	69,85	+0,31	33,25		37,49	-0,73
	44e	grono oddanych przyjaciół,	55,19	+0,5	33,79	-0,4	40,45	-0,85
	45c	-będę pomagał koledze <u>średni procent</u>	46,35 57,07	-0,49	51,91 42,62	+0,52	60,48 43,19	+0,85

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Postawy intrapersonalne	43a	Brak pozytywnych odpowiedzi na postawione pytania			52,62			
	43b				49,63			
	43c				65,24			
	43d				53,13			
	43g				66,75			
	440				66,22			
	45c				48,09			
		<u>średni procent</u>	42,93		57,38		56,81	
Umiejętności praktyczne	10a	Czy posiadasz sprawności harcerskie?	22,0		19,13	-0,76	15,47	
	18a	Czy posiadasz odznaki turystyczne?	23,77		33,39	+0,93	12,69	
	38a	Czy potrafisz rozstawić namiot, zbudować kuchnię polową?	75,85	46,28	81,10	+0,56	73,26	
	39a	Czy potrafisz posługiwać się mapą i kompasem?	64,16	+0,49	79,11		53,64	
	40a	Czy potrafisz przejść strumień bez mostku?	75,76	+0,22	85,04	+0,38	68,8	
	41a	Czy na biwaku wykonujesz jakieś urządzenia (zagospodarujesz teren)	60,99		62,38		41,35	
		<u>średni procent</u>	46,28		60,02		44,20	
Rozrywka jako przyczyna uprawiania turystyki	17	Co jest przyczyną uprawiania turystyki? Chęć oderwania się od codziennego życia	40,0		40,47		36,33	

11.2. Analiza wyników badań zmiennych zależnych wg. wielkości miejsca zamieszkania uczniów

A. Licea ogólnokształcące

Procent pozytywnych odpowiedzi uczniów na pytania zawarte w ankiecie na temat stosunku szkoły do turystyki młodzieżowej jest bardzo zróżnicowany (12,7 - 43,86%) w szkołach tej samej miejscowości, jednak generalnie daje się zauważyć, że jest większy w miastach średniej wielkości i małych niż w miastach największych. Współczynnik korelacji liniowej między aktywnością turystyczną a zainteresowaniem szkoły turystyką jest dodatni, co świadczy o tym, że jeżeli szkoła jest przychylna i pomaga w organizowaniu imprez turystycznych, to młodzież częściej uprawia turystykę i krajoznawstwo (Tabela 5).

Wiadomości młodzieży o własnym regionie są na zróżnicowanym poziomie w różnych szkołach tej samej miejscowości np. od 19,33% - 52,78% w Koszalinie. Najwięcej wiedzy o własnym regionie posiada młodzież miast średniej wielkości (śr. 71,66%), najmniej młodzież większych miast (37,15%).

Występują natomiast silna, dodatnia współzależność między aktywnością turystyczną i wiadomościami o własnym regionie, wynika z tego, że im aktywniejsza turystycznie jest młodzież, tym większa jest jej wiedza krajoznawcza o własnym miejscu zamieszkania i okolic. (Tabela 6).

Najwięcej wiadomości krajoznawczych o własnym kraju posiada młodzież licealna w miastach rzędu 100-50 tys. (śr. 55,95%) oraz małych 20-10 tys., jednak występują duże różnice w poszczególnych szkołach, od 26,92% do 58,98%.

Korelacja liniowa między aktywnością turystyczną i wiadomościami o kraju jest ujemna, co jest zjawiskiem nieoczekiwanym. Dlaczego młodzież, bardziej aktywna turystycznie posiada mniej wiedzy o własnym kraju? Można przypuszczać, że młodzież opuszczająca miejsce zamieszkania jest zainteresowana innymi problemami niż krajoznawstwem (Tabela 7).

Aspiracje życiowe młodzieży są bardzo niskie w dużych miastach. Procent pozytywnych odpowiedzi na pytania wynosi 11,94%. Aspiracje życio-

we młodzieży rosną w miarę zmniejszania się liczby ludności miejsca zamieszkania ucznia do 76,55%.

Zależność aspiracji i aktywności turystycznej jest silna, jednak ujemna. Wynika z tego, że turystyka w tym wypadku nie wpływa na potrzebę rozwoju własnej osobowości. Pozytywne odpowiedzi dotyczyły tylko potrzeb ekonomicznych (Tabela 8). Aspiracje nie zależą od uprawiania turystyki, lecz od wielkości miejsca zamieszkania, a że największa aktywność turystyczna jest w dużych miastach a duże aspiracje w małych - więc korelacja między tymi zmiennymi jest zawsze ujemna.

Wielkość miejsca zamieszkania młodzieży szkół licealnych nie ma zasadniczo wpływu na uczucia patriotyzmu. Duże różnice występują zarówno w szkołach tego samego typu jak i w szkołach tego samego rzędu wielkości miast. Ogólnie procent odpowiedzi świadczący o przywiązaniu do własnej Ojczyzny jest niski i zależy w dużym stopniu od aktywności turystycznej, korelacja jest dodatnia i bardzo silna (Tabela 9).

Poziom wrażliwości estetycznej jest wyraźnie zależny od wielkości miejsca zamieszkania młodzieży. Największy jest w miastach (śr. 55,49%) a najmniejszy w małych (śr. 40,0%). Jedna ze szkół koszalińskich ma wynik bardzo niski i dlatego w analizie nie brano jej pod uwagę. Występuje również duże zróżnicowanie między młodzieżą szkół tej samej miejscowości. Widoczna jest dodatnia silna korelacja między aktywnością turystyczną i ukształtowaną wrażliwością estetyczną, to znaczy, że im częściej młodzież uczestniczy w turystyce, tym bardziej uwrażliwiona jest na piękno. (Tabela 10).

Pozytywny stosunek do przyrody i dóbr materialnych u młodzieży szkół licealnych w małym stopniu zależy od wielkości miejsca zamieszkania. Ujawniają się niewielkie tendencje do tego, że młodzież mniejszych miast potrzebuje częściej kontaktu z przyrodą i zabytkami, jest duże zróżnicowanie w szkołach tego samego rzędu wielkości miast. Występuje natomiast dodatnia średnia korelacja między badaną cechą i aktywnością turystyczną. Wynika z tego, że turystyka wpływa w sposób

widoczny na rozwój potrzeb kontaktu z przyrodą i dobrami kultury materialnej (Tabela 11).

Postawy interpersonalne - zamknięte w sobie w największym stopniu reprezentuje młodzież największym miast oraz małych - poniżej 20 tys. mieszkańców. Młodzież miast w przedziale 10-20tys. (z wyjątkiem Piły i Chojnic) w niskim procencie odpowiadała na pytania świadczące o postawach ^{pro}społecznych. Występuje jednak silna korelacja dodatnia między aktywnością turystyczną i postawami intrapersonalnymi. Można więc wnioskować, że duża częstotliwość wyjazdów uczniów w celach turystycznych kształtuje postawy ~~społeczne~~ społeczne (Tabela 13).

Poziom umiejętności praktycznych, potrzebnych do uprawiania turystyki, młodzieży licealnej nie jest zależny od wielkości miejsca zamieszkania, natomiast występuje dodatnia i silna korelacja między aktywnością turystyczną i procentem odpowiedzi wskazujących na to, że ~~każda~~ ^{badana} cecha występuje.

Wyjazdy turystyczne młodzieży szkół licealnych z rodzicami mają pozytywny wpływ na wiedzę krajoznawczą i kształtowanie pozytywnych postaw uczniów, z wyjątkiem uczucia przywiązania do własnego kraju. Na szczególną uwagę zasługuje to, że silna korelacja ujemna w turystyce szkolnej dotycząca wiadomości o kraju i postaw interpersonalnych zmienia się, w turystyce domowej, na dodatnią-również bardzo silną. (Tabela 14).

Poziom zmiennych zależnych wg. wielkości miejsca zamieszkania uczniów liceów
ogólnokształcących

Stosunek szkoły do turystyki wg. wielkości miejsca zamieszkania uczniów liceów
ogólnokształcących (procent pozytywnych odpowiedzi i współczynnik korelacji liniowej)

Lp.	powyżej 100 000		100 000 - 50 000		50 000 - 20 000		20 000 - 10 000		Współczynnik korelacji liniowej między akt.tur. a % pozytywnych odpowiedzi		
	kl.	%	kl.	%	kl.	%	kl.	%	I	II	III
1	2		3		4		5				
1.	Koszalin	12,7	Słupsk	29,53	Wągrowiec	34,67	Miastko	36	+0,090	0,215	+0,844
2.	Koszalin	31,95	Słupsk	44,45	Lębork	34,41	Wronki	38,40	nie is- tnieje	b.słaba	b.silna
3.	Koszalin	15,38	Inowrocław	56,79	Wągrowiec	30,44	Wronki	39,22			
4.	Koszalin	43,86	Inowrocław	25,81	Wągrowiec	28,89	Miastko	28,73			
5.	Koszalin	22,22	Piła	18,64	Chojnice	41,02					
6.	Koszalin	27,38	Piła	53,58	Chojnice	48,72					
7.	Koszalin	20,56									
8.	Bydgoszcz	21,50									
9.	Bydgoszcz	31,92									
Średnia arytm. cechy		25,27		38,13		36,36		35,58			

Tabela 6

Wiadomości o własnym regionie

1	2		3		4		5		I	II	III
		%		%		%		%			
1.	Koszalin	38,1	Słupsk	77,78	Wągrowiec	38	Miastko	41,33	+0,130	+0,164	+0,945
2.	Koszalin	52,78	Słupsk	61,11	Lębork	83,35	Wronki	74,36	słaba	słaba	b.silna- wsp.kor. z akt. domową + 0,854
3.	Koszalin	28,2	Inowrocław	81,48	Wągrowiec	57,25	Wronki	63,24			
4.	Koszalin	26,31	Inowrocław	50	Wągrowiec	61,11	Miastko	45,98			
5.	Koszalin	35,86	Piła	73,21	Chojnice	47,44					
6.	Koszalin	42,86	Piła	86,37	Chojnice	39,74					
7.	Koszalin	19,33									
8.	Bydgoszcz	42,86									
9.	Bydgoszcz	48,08									
Średnia arytm. cechy		37,15		71,66		54,48		56,22			

Wiadomości o kraju

7

1	2		3		4		5		6		
		%		%		%		%	I	II	III
1.	Koszalin	41,27	Słupsk	65,74	Wągrowiec	26,67	Miastko	44,67	-0,030	-0,40 1	- 0,88
2.	Koszalin	46,53	Słupsk	59,88	Lębork	61,29	Wronki	80,77			b.siln
3.	Koszalin	21,8	Inowrocław	59,26	Wągrowiec	35,51	Wronki	41,18			Wsp.kor.
4.	Koszalin	20,18	Inowrocław	46,24	Wągrowiec	52,22	Miastko	55,17			z aktyw.
5.	Koszalin	39,4	Piła	47,02	Chojnice	26,92					domowa
6.	Koszalin	40,47	Piła	57,58	Chojnice	58,98					+0,834
7.	Koszalin	24,67									b.silna
8.	Bydgoszcz	45,24									
9.	Bydgoszcz	42,31									
Średnia arytm. cechy		35,76		55,95		43,60		55,45	słaba	średnia	
Turystyka jako rozrywka		61,29		35,06		39,83		28,66			

Aspiracje

8

1	2	3	4	5	6	I	II	III		
	%	%	%	%						
1. Koszalin	11,95	Słupsk	54,63	Wągrowiec	52,67	Miastko	70	-0,560	-0,495	-0,786
2. Koszalin	6,95	Słupsk	72,23	Lębork	85,63	Wronki	0			b.silna
3. Koszalin	14,1	Inowrocław	37,66	Wągrowiec	87,68	Wronki	74,02			Wsp.kor
4. Koszalin	12,28	Inowrocław	73,12	Wągrowiec	62,22	Miastko	85,63			z aktyw
5. Koszalin	12,63	Piła	16,67	Chojnice	9,61			silna	silna	domową
6. Koszalin	11,91	Piła	6,57	Chojnice	15,38					średnia
7. Koszalin	13,33									+ 0,42
8. Bydgoszcz	10,12									
9. Bydgoszcz	13,46									
Średnia arytm. cechy	11,94		43,38		51,55		76,55			

Poczucie patriotyzmu

9

1	2	3	4	5	6					
	%	%	%	%	I	II	III			
1. Koszalin	15,87	Słupsk	18,52	Wągrowiec	21,33	Miastko	17,33	+0,290	+0,301	+0,821
2. Koszalin	16,67	Słupsk	11,11	Lębork	6,45	Wronki	17,95			b.siln
3. Koszalin	10,26	Inowrocław	13,58	Wągrowiec	8,7	Wronki	8,82			wsp.kor
4. Koszalin	7,02	Inowrocław	7,53	Wągrowiec	20	Miastko	5,75			z aktyw
5. Koszalin	19,19	Piła	14,29	Chojnice	25,64			średnia	średnia	domowa
6. Koszalin	10,71	Piła	14,14	Chojnice	33,33					-0,288
7. Koszalin	8									słaba
8. Bydgoszcz	7,14									
9. Bydgoszcz	12,82									
Średnia arytm. cechy	10,86		13,2		19,24		12,46			

Ukształtowana wrażliwość estetyczna

10

1	2	3	4	5	6					
	%	%	%	%	I	II	III			
1. Koszalin	53,57	Słupsk	26,39	Wągrowiec	42	Miastko	30	+70,450	+0,426	+0,713
2. Koszalin	68,75	Słupsk	50,93	Lębork	36,29	Wronki	75			b.siln
3. Koszalin	7,69	Inowrocław	62,96	Wągrowiec	48,91	Wronki	32,35			wsp.kor
4. Koszalin	35,53	Inowrocław	45,97	Wągrowiec	51,67	Miastko	23,27	silna	średnia	z aktyw
5. Koszalin	60,61	Piła	71,43	Chojnice	62,5					domowa
6. Koszalin	67,86	Piła	61,37	Chojnice	65,38					+0,371
7. Koszalin	48									średnia
8. Bydgoszcz	78,57									
9. Bydgoszcz	78,85									
Średnia arytm. cechy	55,49		53,18		51,13		40			

Stosunek do przyrody i dóbr kultury materialnej

Tabela 11

Lp.	powyżej 100 000	100 000 - 50 000	50 000 - 20 000	20 000 - 10 000	Współczynnik korelacji liniowej między akt.tur. a % pozytywnych odpow.			
	%	%	%	%	I	II	III	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Koszalin 85,71	Słupsk 16,67	Wągrowiec 48	Miastko 16	+0,130	+0,121	+0,292	+0,25
2.	Koszalin 16,67	Słupsk 37,04	Lębork 25,81	Wronki 53,85	słaba	b.słaba	średnia	
3.	Koszalin 7,69	Inowrocław 100	Wągrowiec 26,09	Wronki 35,29				
4.	Koszalin 21,05	Inowrocław 35,48	Wągrowiec 13,33	Miastko 17,24				
5.	Koszalin 30,3	Piła 25	Chojnice 50					
6.	Koszalin 28,57	Piła 39,39	Chojnice 46,15					
7.	Koszalin 16							
8.	Bydgoszcz 50							
9.	Bydgoszcz 11,54							
Średnia arytm. cechy		29,72	42,20	34,9	30,6			

Postawa interpersonalna

12

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Koszalin 21,77	Słupsk 57,14	Wągrowiec 57,71	Miastko 68,57	-0,450	-0,401	-0,880	+0,561
2.	Koszalin 28,57	Słupsk 65,08	Lębork 83,87	Wronki 37,36				
3.	Koszalin 25,27	Inowrocław 79,89	Wągrowiec 70,19	Wronki 65,13				
4.	Koszalin 21,05	Inowrocław 64,98	Wągrowiec 36,19	Miastko 43,35				
5.	Koszalin 33,33	Piła 25	Chojnice 24,73					
6.	Koszalin 27,55	Piła 22,51	Chojnice 24,17					
7.	Koszalin 26,29							
8.	Bydgoszcz 33,16							
9.	Bydgoszcz 32,97							
Średnia arytm. cechy		27,77	52,43	49,48	53,6			

Postawa intrapersonalna

Tabela 13

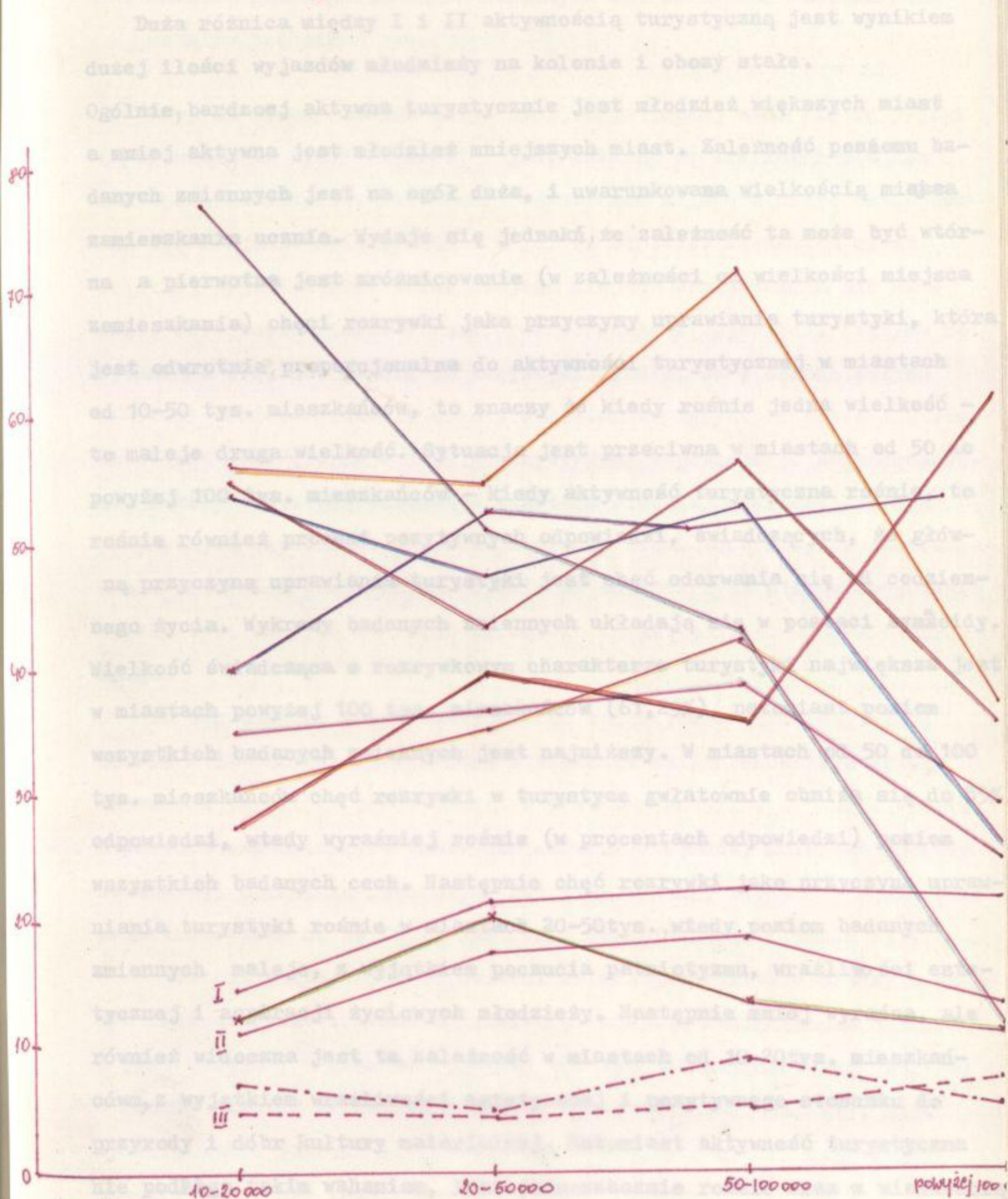
Lp.	powyżej 100 000		100 000 - 50 000		50 000 - 20 000		20 000 - 10 000		Współczynnik korelacji liniowej między akt.tur. a % pozytywnych odpow.			
		%		%		%		%	I	II	III	
1	2		3		4		5			6		
1.	Koszalin	78,23	Słupsk	42,86	Wągrowiec	42,29	Miastko	31,43	+0,450	+0,401	+0,880	+0,561
2.	Koszalin	71,43	Słupsk	34,92	Lębork	16,13	Wronki	62,64				
3.	Koszalin	74,73	Inowrocław	20,11	Wągrowiec	29,81	Wronki	34,87				
4.	Koszalin	78,95	Inowrocław	35,02	Wągrowiec	63,81	Miastko	56,65				
5.	Koszalin	66,67	Piła	75	Chojnice	75,27						
6.	Koszalin	72,45	Piła	77,49	Chojnice	57,83						
7.	Koszalin	73,71										
8.	Bydgoszcz	66,84										
9.	Bydgoszcz	67,03										
Średnia arytm. cechy		72,22		47,57		47,52		46,39				

Umiejętności praktyczne

14

1	2		3		4		5		6			
		%		%		%		%	I	II	III	
1.	Koszalin	43,65	Słupsk	45,37	Wągrowiec	42,67	Miastko	49,33	+0,200	+0,164	+0,945	+0,741
2.	Koszalin	54,86	Słupsk	52,47	Lębork	66,13	Wronki	69,23				
3.	Koszalin	47,44	Inowrocław	59,88	Wągrowiec	58,7	Wronki	52,45				
4.	Koszalin	52,63	Inowrocław	52,15	Wągrowiec	59,89	Miastko	43,68				
5.	Koszalin	56,57	Piła	60,12	Chojnice	51,28						
6.	Koszalin	58,93	Piła	61,62	Chojnice	52,56						
7.	Koszalin	54										
8.	Bydgoszcz	51,79										
9.	Bydgoszcz	47,43										
Średnia arytm. cechy		51,92		52,2		52,2		53,7				

Wykres poziomu zmiennych zależnych w liceach ogólnokształcących w/g wielkości miejsca zamieszkania ucznia

Rys. 2

- aktywność turystyczna
- - - "punktowa" aktywność turystyczna
- . - . "domowa" aktywność turystyczna
- rozrywka jako przyczyna uprawiania turystyki
- wiedza o własnym regionie
- pozytywny stosunek szkoły do turystyki
- wiadomości o kraju
- aspiracje życiowe
- poczucie patriotyzmu
- wrażliwość estetyczna
- stos. do przyrody i dóbr kult. m.
- postawy interpersonalne

Objaśnienia do rysunku 2.

Duża różnica między I i II aktywnością turystyczną jest wynikiem dużej ilości wyjazdów młodzieży na kolonie i obozy stałe. Ogólnie, bardziej aktywna turystycznie jest młodzież większych miast a mniej aktywna jest młodzież mniejszych miast. Zależność poziom badanych zmiennych jest na ogół duża, i uwarunkowana wielkością miejsca zamieszkania ucznia. Wydaje się jednak, że zależność ta może być wtórna a pierwotna jest zróżnicowanie (w zależności od wielkości miejsca zamieszkania) chęci rozrywki jako przyczyny uprawiania turystyki, która jest odwrotnie proporcjonalna do aktywności turystycznej w miastach od 10-50 tys. mieszkańców, to znaczy że kiedy rośnie jedna wielkość - to maleje druga wielkość. Sytuacja jest przeciwna w miastach od 50 do powyżej 100 tys. mieszkańców - kiedy aktywność turystyczna rośnie, to rośnie również procent pozytywnych odpowiedzi, świadczących, że główną przyczyną uprawiania turystyki jest chęć oderwania się od codziennego życia. Wykresy badanych zmiennych układają się w postaci *synsoidy*. Wielkość świadcząca o rozrywkowym charakterze turystyki największa jest w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców (61,29%), natomiast poziom wszystkich badanych zmiennych jest najniższy. W miastach od 50 do 100 tys. mieszkańców chęć rozrywki w turystyce gwałtownie obniża się do 35% odpowiedzi, wtedy wyraźniej rośnie (w procentach odpowiedzi) poziom wszystkich badanych cech. Następnie chęć rozrywki jako przyczyna uprawiania turystyki rośnie w miastach 20-50 tys., wtedy poziom badanych zmiennych maleje, z wyjątkiem poczucia patriotyzmu, wrażliwości estetycznej i aspiracji życiowych młodzieży. Następnie mniej wyraźna, ale również widoczna jest ta zależność w miastach od 10-20 tys. mieszkańców, z wyjątkiem wrażliwości estetycznej i pozytywnego stosunku do przyrody i dóbr kultury materialnej. Natomiast aktywność turystyczna nie podlega takim wahaniom, lecz jednoznacznie rośnie wraz z wielkością miejsca zamieszkania uczniów. Dlatego można przypuszczać, że rozrywkowy stosunek młodzieży do turystyki ma większy wpływ na to, czy turystyka kształci i wychowuje częstotliwość wyjazdów na imprezy turystyczne

młodzieży w badanych szkołach.

B. Analiza poziomu zmiennych zależnych wg. wielkości zamieszkania uczniów techników zawodowych

Stopień zróżnicowania aktywności turystycznej waha się od 37,69% (Bydgoszcz) do 8,40% (Lębork) i jest zależny od wielkości miejsca zamieszkania uczniów. Aktywność turystyczna maleje w miarę zmniejszania się miejscowości, wynika z tego, że młodzież większych miast częściej wyjeżdża poza teren swojego miejsca zamieszkania niż młodzież mniejszych miast. Jednak, równocześnie z odpowiedzi uczniów na pytania o stosunek szkoły do turystyki wynika, że w bardzo dużych miastach zainteresowanie szkoły uprawianiem turystyki przez ich uczniów jest małe (19,8% - 21,57% pozytywnych odpowiedzi). Zainteresowanie szkoły turystyką wzrosło w miastach średniej wielkości do 50% pozytywnych odpowiedzi. Korelacja między wielkością miejsca zamieszkania a procentem pozytywnych odpowiedzi świadczących o zainteresowaniu szkoły tym, aby jej młodzież uprawiała turystykę jest ujemna i bardzo silna.

Ta sprzeczność między aktywnością turystyczną młodzieży miast 100-50 i 50-200 tys. mieszkańców a większym zainteresowaniem szkoły uprawianiem turystyki przez młodzież jest zastanawiająca i może wynikać z powodów ekonomicznych (mniejsze ośrodki miejskie, mniejsze dochody ~~rodziców~~), społeczno-zawodowych rodziców i samej młodzieży - mniejsze zapotrzebowanie na tę formę spędzania czasu wolnego (Tabela 15).

Procent pozytywnych odpowiedzi świadczących o poziomie wiedzy o własnym regionie jest zależny od wielkości miejsca zamieszkania uczniów i jest mniejszy w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców (śr. 35,98%) a rośnie w miarę zmniejszania się miejscowości (śr. 56,82%). Duże zróżnicowanie poziomu wiedzy występuje między miastami tego samego rzędu wielkości - Inowrocławiem i Piłą.

Trudno zrozumieć jest wynik ujemny korelacji liniowej między

wielkością aktywności turystycznej a wiedzą o własnym kraju, to znaczy, że im częściej uczestniczą uczniowie szkół zawodowych w imprezach turystycznych, tym słabiej znają własny kraj. Można jedynie przypuszczać, że młodzież lepiej przygotowuje się merytorycznie do imprezy turystycznej, wtedy, kiedy rzadziej w niej uczestniczy, gdy częściej wyjeżdżają nie przywiązując uwagi do zdobywania wiedzy krajoznawczej. Wydaje się, że uczniowie wielkich miast są w mniejszym stopniu niż uczniowie mniejszych miast zainteresowani poznaniem własnego kraju (Tabela 17).

Bardzo niskie są aspiracje uczniów szkół techników zawodowych dużych miast (śr. 8,93%) i rosną w miarę zmniejszania się wielkości miast - śr. 65,99%. Należałoby zastanowić się nad przyczyną tego zjawiska, ze szczegółowej analizy pytań wyników, że aspiracje dotyczące poziomu życia są generalnie większe, natomiast rozwoju własnej osobowości są bardzo niskie.

Dziwnym również wydaje się, ujemny współczynnik średni korelacji między aktywnością turystyczną a aspiracjami. Dlaczego młodzież częściej uczestnicząca w różnych imprezach turystycznych ma mniejsze aspiracje życiowe? (Tabela 18).

Poczucie patriotyzmu u młodzieży szkół zawodowych jest niskie i wynosi 13,73% pozytywnych odpowiedzi, jednak jest znacznie zróżnicowane - zależne od wielkości miejsca zamieszkania. Bardziej przywiązani do swojej Ojczyzny są uczniowie największych miast, natomiast mniej uczniowie mniejszych miast. Występują jednak znaczne różnice w szkołach tych samych miejscowości.

Występuje dodatnia, współzależność między uczuciem patriotyzmu a wielkością aktywności turystycznej, z której wynika, że im młodzież częściej bierze udział w imprezach turystycznych, tym jest silniej związana z własnym krajem. (Tabela 19)

Procent odpowiedzi na pytania świadczące o poziomie wrażliwości estetycznej wyróżnia zależy od wielkości miejsca zamieszkania. Najsilniej rozwinięte poczucie estetyki mają uczniowie dużych miast (śr. 58,47%),

wielkość ta maluje u młodzieży małych miast, mimo, że są różnice w miastach tej samej wielkości. Istnieje również silna dodatnia zależność między poziomem aktywności turystycznej a ukształtowaną wrażliwością estetyczną. Młodzież częściej uczestnicząca w imprezach jest bardziej wrażliwa na piękno. (Tabela 20)

Pozytywny stosunek do przyrody i dóbr kultury materialnej maleje w miarę wzrostu wielkości miasta, rośnie wraz ze zmniejszeniem się liczby mieszkańców miasta. Zjawisko to jest potwierdzeniem znanych problemów cywilizacji i urbanizacji. Człowiek dużych miast zatracą potrzebę kontaktu z przyrodą i zabytkami kultury materialnej. Mimo to dziwnym się wydaje bardzo silna ujemna współzależność między aktywnością turystyczną a procentem pozytywnych odpowiedzi świadczących o pozytywnym stosunku do przyrody i dóbr materialnych. (Tabela 21)

Postawy interpersonalne-prospołeczne otwarte dla drugiego człowieka są zależne od wielkości miejsca zamieszkania. Niski procent odpowiedzi świadczący o postawie interpersonalnej występuje w dużych miastach - średnio 21,56% i wzrasta w miastach średniej wielkości. Należy jednak zwrócić uwagę, że występuje znaczna zróżnicowanie w szkołach tej samej miejscowości (Inowrocław-Piła). Wysoki poziom aktywności turystycznej wpływa niekorzystnie na kształtowanie się postaw prospołecznych, występuje ujemna korelacja (silna), to znaczy, że im częściej uczniowie uczestniczą w imprezach turystycznych, tym mniej ich interesuje drugi człowiek (Tabela 22).

Postawy aspołeczne, w większym procencie, są ukształtowane w dużych miastach a mniej ich jest w miastach o mniejszej liczbie mieszkańców. Występuje również dodatnia korelacja silna między wielkością aktywności turystycznej a procentem odpowiedzi mówiących o postawach intrapersonalnych. Im częściej młodzież wyjeżdża poza swoje miejsce zamieszkania, tym jest bardziej aspołeczna.

Wyniki te potwierdzają pogląd, że mieszkańcy dużych miast, są bardziej zamknięci, mało interesują się drugim człowiekiem (Tabela 23).

Umiejętności praktyczne potrzebne do uprawiania turystyki i krajoznawstwa są zależne od wielkości zamieszkania uczniów i są większe w miastach dużych niż małych. Występuje dodatnia i silna zależność między poziomem aktywności turystycznej a procentem odpowiedzi uczniów świadczących o tych umiejętnościach (Tabela 24).

W miarę wzrostu poziomu zainteresowania szkoły uprawianiem przez młodzież turystyki rośnie wiedza uczniów o własnym regionie i kraju (porównaj tab. 1, 2 i 3). Natomiast nie ma związku między pozytywnym stosunkiem szkoły do turystyki a patriotyzmem i wrażliwością estetyczną.

Turystyka uprawiana przez uczniów razem z rodzicami, w większym stopniu spełnia kształcącą i wychowawczą rolę. Istnieje silna, lub bardzo silna zależność dodatnia między częstotliwością wyjazdów turystycznych a wszystkimi badanymi zmiennymi, z wyjątkiem poczucia patriotyzmu i wrażliwości estetycznej oraz umiejętności praktycznych (przeciwnie niż w turystyce szkolnej).

Stosunek szkoły do turystyki wg. wielkości miejsca zamieszkania nik korelacji	procent pozytywnych odpowiedzi i współczyn-
--	---

Lp.	powyżej 100 000	100 000 - 50 000	50 000 - 20 000	współczynnik korelacji liniowej między %pozytyw.odpowiedzi		
	%	%	%	I	II	III
1.	Bydgoszcz 21,57	Inowrocław 37,5	Lębork 31,67	-0,760	-0,737	-0,808
2.	Bydgoszcz 19,8	Inowrocław 45,83	Lębork 42,98			
3.	Koszalin 39,4	Piła 50				
		Piła 32,26				
Srednia aryt. cechy	26,92	41,4	37,33			

Wiadomości o własnym regionie wg. wielkości miejsca zamieszkania uczniów techników zawodowych

Lp.	powyżej 100 000		100 000 - 50 000		50 000 - 20 000		współczynnik korelacji liniowej między % pozytywn. odpowiedzi			współczyn. korel. z aktyw. tur. domowej
		%		%		%	I	II	III	
1.	Bydgoszcz	37,26	Inowrocław	65,63	Lębork	60,83	-0,710	-0,670	-890	+0,903
2.	Bydgoszcz	32,82	Inowrocław	51,04	Lębork	56,14				
3.	Koszalin	31,06	Piła	40,48						b. silna
			Piła	44,09						
Średnia artm. cechy		33,71		50,31		58,48				

Lp.	powyżej 100 000		100 000 - 50 000		50 000 - 20 000		wsp. korelacji liniowej			współ. kor. z aktyw. tur. domową
		%		%		%	I	II	III	
1.	Bydgoszcz	34,31	Inowrocław	63,54	Lębork	57,5	0,49	-0,384	-0,560	+0,524
2.	Bydgoszcz	38,02	Inowrocław	43,75	Lębork	56,14				
3.	Koszalin	35,61	Piła	33,93			słaba	słaba	średnia	
Średnia arytm. cechy		35,98		40,60		56,82				

Aspiracje

18

Lp.	powyżej 100 000		100 000 - 50 000		50 000 - 20 000		wsp. korelacji liniowej			współ. kor. z aktyw. tur. domową
		%		%		%	I	II	III	
1.	Bydgoszcz	6,86	Inowrocław	36,98	Lębork	42,5	-0,550	0,495	-0,510	+0,37
2.	Bydgoszcz	7,81	Inowrocław	38,54	Lębork	89,47				
3.	Koszalin	12,12	Piła	11,91						
			Piła	11,83						
Średnia arytm. cechy		18,93		24,82		65,99				

Poczucie patriotyzmu

19

Lp.	powyżej 100 000		100 000 - 50 000		50 000 - 20 000		Współczynnik kor. liniowej			Wsp. kor. z akt.tur."dom
		%		%		%	I	II	III	
1	2		3		4		5			6
1.	Bydgoszcz	13,73	Inowrocław	7,29	Lębork	8,33	+0,610	+0,585	+0,624	- 1
2.	Bydgoszcz	13,54	Inowrocław	6,25	Lębork	14,03				
3.	Koszalin	15,15	Piła	10,71						
4.			Piła	6,45			średnia	średnia	średnia	
		14,14		7,68		11,18				

Ukształtowana wrażliwość estetyczna

20

1	2	%	3	%	4	%	I	II	III	6
1.	Bydgoszcz	70,59	Inowrocław	49,22	Lębork	22,5	+0,670	+0,608	+0,779	-0,618
2.	Bydgoszcz	59,38	Inowrocław	45,32	Lębork	36,84	średnia	średnia	silna	
3.	Koszalin	45,45	Piła	45,45						
		58,47		51,5		29,67				

Stosunek do przyrody i dóbr kultury materialnej

21

1	2	%	3	%	4	%	I	II	III	6
1.	Bydg oszcz	41,18	Inowrocław	43,75	Lębork	43,3	-0,790	-0,603	-0,957	+0,998
2.	Bydgoszcz	47,9	Inowrocław	40,95	Lębork	43,85	duża	średnia	b.silna	
3.	Koszalin	36,36	Piła	45,2						
4.			Piła	44,1						
		41,81		43,5		43,57				

Postawa interpersonalna

22

1	2		3		4		5			6
		%		%		%	I	II	III	
1.	Bydgoszcz	21,01	Inowrocław	83,48	Lębork	40	-0,56	-0,458	-0,712	+0,826
2.	Bydgoszcz	26,79	Inowrocław	71,88	Lębork	76,32				
3.	Koszalin	16,88	Piła	26,02			średnia	słaba	silna	
4.			Piła	21,2						
		21,56		50,65		58,16				

Postawa intrapersonalna

23

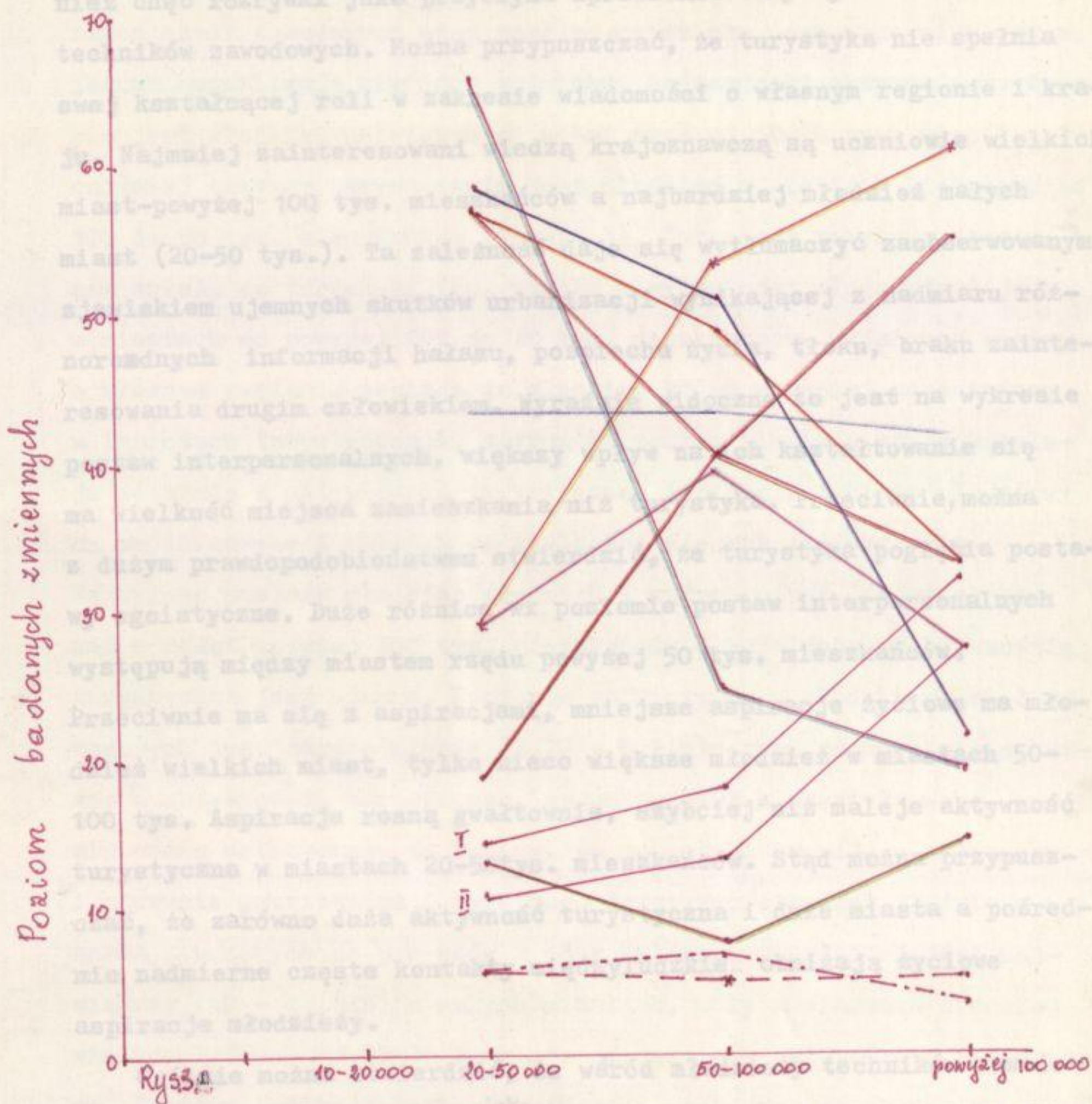
1	2		3		4		5			6
		%		%		%	I	II	III	
1. Bydgoszcz		78,99	Inowrocław	16,52	Lębork	60,0	+0,560	+0,458	+0,712	-0,826
2. Bydgoszcz		73,21	Inowrocław	28,12	Lębork	23,68	średnia	słaba	duża	
3. Koszalin		83,12	Piła	73,98						
4. Piła			Piła	78,8						

Umiejętności praktyczne

24

1	2	3	4	5	6					
	%	%	%	I	II	III				
1.	Bydgoszcz	70,59	Inowrocław	61,46	Lębork	46,67	+0,760	+0,7	+0,937	-0,801
2.	Bydgoszcz	64,58	Inowrocław	59,38	Lębork	60,53	silna	silna	b.silna	
3.	Koszalin	62,12	Piła	59,53						
4.			Piła	55,38						
		65,76		58,96		53,6				

Wykres poziomu zmiennych zależnych w technikach zawodowych w/g wielkości miejsca zamieszkania ucznia

Rysunek

- aktywność turystyczna
- - "punktowa" aktywność turystyczna
- - - "domowa" aktywność turystyczna
- przyczyna uprawiania turystyki
- wiadomości o regionie
- wiadomości o kraju
- aspiracje życiowe młodzieży
- patriotyzm
- "wrażliwość estetyczna"
- stosunek do przyrody i dóbr kultury materialnej
- postawy interpersonalne
- pozytywny stosunek szkoły do turystyki

Objaśnienia do rysunku 3

Wydaje się, że na poziom kształcącej i wychowawczej roli turystyki ma wpływ nie tylko aktywność turystyczna, lecz ~~różnica~~ również chęć rozrywki jako przyczyna uprawiania turystyki młodzieżowej techników zawodowych. Można przypuszczać, że turystyka nie spełnia swej kształcącej roli w zakresie wiadomości o własnym regionie i kraju. Najmniej zainteresowani wiedzą krajoznawczą są uczniowie wielkich miast-powyżej 100 tys. mieszkańców a najbardziej młodzież małych miast (20-50 tys.). Ta zależność daje się wytłumaczyć zaobserwowanym zjawiskiem ujemnych skutków urbanizacji wynikającej z nadmiaru różnorodnych informacji hałasu, pośpiechu życia, tłoku, braku zainteresowania drugim człowiekiem. Wyraźnie widoczne to jest na wykresie postaw interpersonalnych, większy wpływ na ich kształtowanie się ma wielkość miejsca zamieszkania niż turystyka. Przeciwnie, można z dużym prawdopodobieństwem stwierdzić, że turystyka pogłębia postawy egoistyczne. Duże różnice w poziomie postaw interpersonalnych występują między miastem rzędu powyżej 50 tys. mieszkańców. Przeciwnie ma się z aspiracjami, mniejsze aspiracje życiowe ma młodzież wielkich miast, tylko nieco większe młodzież w miastach 50-100 tys. Aspiracje rosną gwałtownie, szybciej niż maleje aktywność turystyczna w miastach 20-50 tys. mieszkańców. Stąd można przypuszczać, że zarówno duża aktywność turystyczna i duże miasta a pośrednio nadmierne częste kontakty międzyludzkie obniżają życiowe aspiracje młodzieży.

Ogólnie można stwierdzić, że wśród młodzieży techników zawodowych aktywność turystyczna, ^{jako} rozrywkowa przyczynia uprawiania turystyki, patriotyzm i pozytywny stosunek do przyrody są wzajemnie wprost proporcjonalne, to znaczy, że wzrost jednej wielkości powoduje wzrost drugich wielkości.

C. Analiza poziomu zmiennych zależnych wg. wielkości miejsca zamieszkania uczniów zasadniczych szkół zawodowych

W badaniach ankietowych uczestniczyło tylko pięć klas zasadniczych szkół zawodowych stąd analiza materiału jest mało miarodajna, jednak sygnalizuje niektóre zjawiska. Najbardziej aktywna turystycznie jest młodzież największych miast oraz od 50-20 tys. mieszkańców, najmniej aktywna turystycznie jest młodzież w miastach liczących od 100 do 50 tys. mieszkańców (Tabela 3). Natomiast pozytywny stosunek szkoły do turystyki (tak wynika z wypowiedzi młodzieży) jest w miastach od powyżej 100 do 20 tys. mieszkańców. Najwięcej wiedzy o własnym regionie posiada ta młodzież która najmniej uczestniczy w imprezach turystycznych, natomiast poziom wiedzy o kraju koreluje dodatnio z aktywnością turystyczną. Aspiracje życiowe młodzieży są zróżnicowane i zależne od wielkości miejsca zamieszkania. Najwyższe posiada młodzież średnich i małych miast, najmniejsze zaś z miast powyżej 100 tys. mieszkańców - korelacja z aktywnością turystyczną jest ujemna. Poczucie patriotyzmu u młodzieży szkół zawodowych jest bardzo niskie (2,22 - 5,21%) z tym, że koreluje dodatnio z aktywnością turystyczną, podobnie jest z ukształtowaną wrażliwością estetyczną, to znaczy, że turystyka rozwija u młodzieży i poczucie patriotyzmu i estetykę. Pozytywny stosunek młodzieży szkół zawodowych do przyrody i dóbr kultury materialnej jest największy (50 - 41,62%) w małych miastach, mały w miastach średniej wielkości (20 - 21,88%) - koreluje dodatnio z aktywnością turystyczną. Postawy interpersonalne - otwarte, przyjazne ma młodzież najmniejszych miast i turystyka "szkolna" nie rozwija tych cech.

Turystyka uprawiana z rodzicami wywiera odmienny wpływ na wiedzę i postawy uczniów niż turystyka "szkolna". Tam, gdzie była współzależność dodatnia, między aktywnością a badanymi zmiennymi,

Poziom zmiennych zależnych wg. wielkości miejsca zamieszkania uczniów zasadniczych szkół zawodowych

Stosunek szkoły do turystyki w szkołach zawodowych

Lp.	powyżej 100 000		100 000 - 50 000		50 000 - 20 000		20 000 - 10 000		Współczynnik korelacji między aktyw.tur. i badaną cechą	
		%		%		%		%	I	II
1.	Bydgoszcz	32,05	Inowrocław	41,57	Chojnice	40,00	Żnin	25,00	-0,080	-0,910
2.			Piła	45,61						

Wiadomości o własnym regionie

Lp.	powyżej 100 000		100 000 - 50 000		50 000 - 20 000		20 000 - 10 000		Współczynnik kor. między akt.tur. i badaną cechą		wsp.kor. z aktyw.tur."dom
		%		%		%		%	I	II	
1	2		3		4		5		6		7
1.	Bydgoszcz	26,28	Inowrocław	43,75	Chojnice	26,11	Żnin	51,39	-0,820	-0,808	+0,663
2.			Piła	30,70							

Wiadomości o własnym kraju

		%		%		%		%	I	II	
1	2		3		4		5		6		7
1.	Bydgoszcz	33,34	Inowrocław	25,52	Chojnice	36,67	Żnin	23,61	+0,860	+0,871	- 1
2.			Piła	26,32							

Aspiracje życiowe uczniów

		%		%		%		%	I	II	
1	2		3		4		5		6		7
1.	Bydgoszcz	9,62	Inowrocław	69,79	Chojnice	12,22	Żnin	53,47	-0,910	-0,768	+0,953
2.			Piła	12,58							

Poczucie patriotyzmu

1.	powyżej 100 000		100 000 - 50 000		50 000 - 20 000		20 000 - 10 000		Wsp. kor. między akt. tur. i badaną cechą		wsp.kor. z aktyw. "dom"
	2	%	3	%	4	%	5	%	I	II	
1.	Bydgoszcz	3,85	Inowrocław	5,21	Chojnice	2,22	Żnin	8,34	+0,600	+0,724	brak kor.
2.			Piła	7,02							

Ukształtowana wrażliwość estetyczna

1	2	3	4	5	6	7
		%	%	%	I	II
1.	Bydgoszcz	46,15	Inowrocław	22,66	Chojnice	45,00
2.			Piła	31,58		
					Żnin	22,92
						+0,950
						+0,0961
						-0,93

Stosunek do przyrody i dóbr kultury materialnej

1	2	3	4	5	6	7
		%	%	%	I	II
1.	Bydgoszcz	50,00	Inowrocław	21,88	Chojnice	20,00
2.			Piła	0		
					Żnin	41,67
						+0,210
						+0,416
						-0,600

Postawa interpersonalna

1	2	3	4	5	6	7
		%	%	%	I	II
1.	Bydgoszcz	28,02	Inowrocław	68,31	Chojnice	20,48
2.			Piła	23,31		
					Żnin	77,97
						-0,800
						-0,705
						+0,907
						b.silna

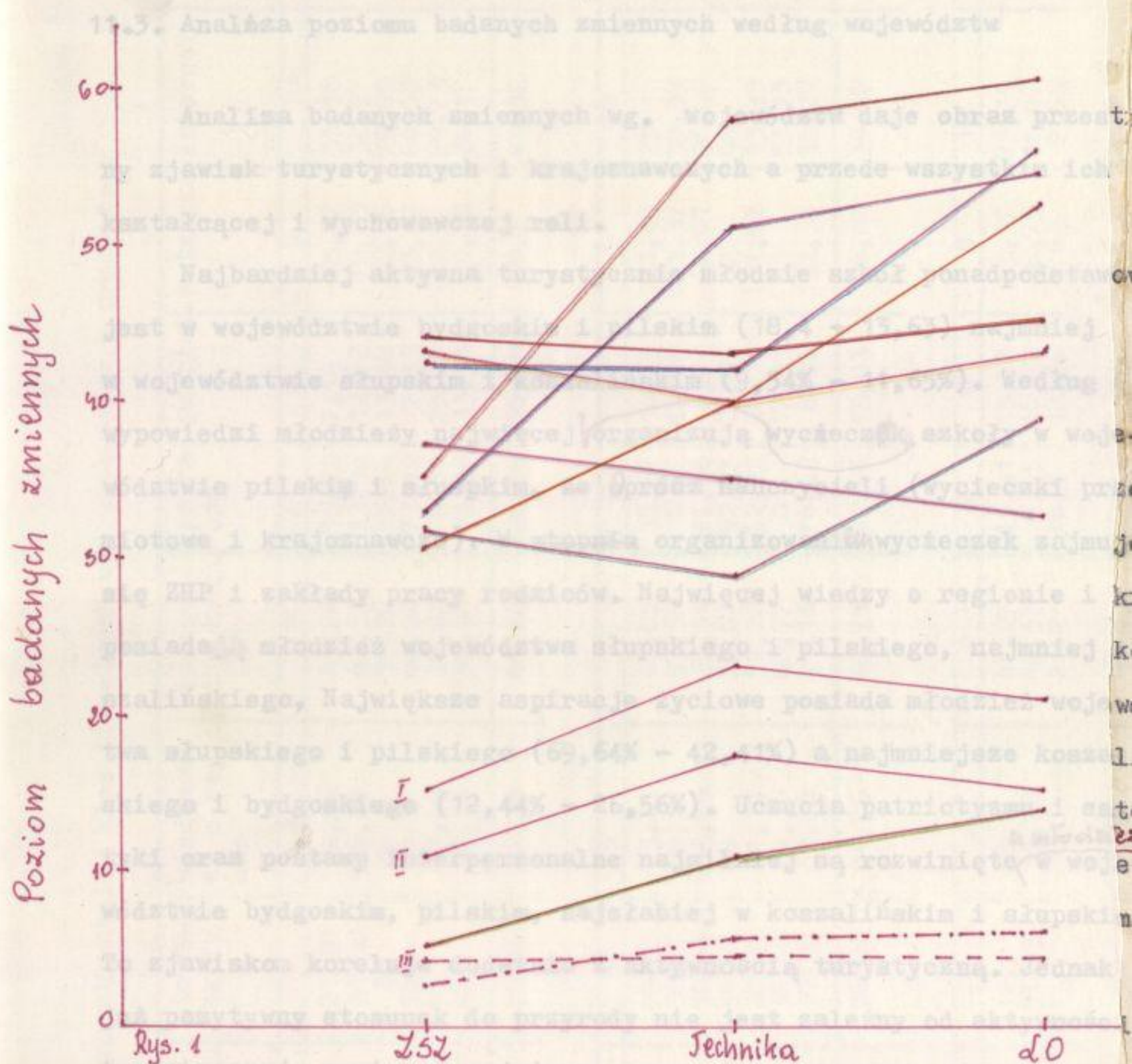
Postawa intrapersonalna

Lp.	powyżej 100 000		100 000 - 50 000		50 000 - 20 000		20 000 - 10 000		wsp.kor. między aktyw. tur. i badaną cechą		wsp.kor. z aktyw. tur."dom"
		%		%		%		%	I	II	-
1	2		3		4		5		6		7
1.	Bydgoszcz	71,98	Inowrocław	31,69	Chojnice	79,52	Żnin	22,03	+0,800	+0,705	- 0,937
2.			Piła	76,69							

Umiejętności praktyczne

1	2	3	4	5	6	7	
	%	%	%	%	I	II	
1.	Bydgoszcz	Inowrocław	Chojnice	Żnin	-0,810	-0,874	+0,968
2.		Piła					

Wykres aktywności turystycznej i poziomu badanych zmiennych w/g typów szkół

Rys. 1

ZSZ

Technika

LO

- aktywność turystyczna
- „punktowa” aktywność turystyczna
- „domowa” aktywność turystyczna
- rozrywka jako przyczyna uprawiania turystyki
- wiadomości o własnym regionie
- wiadomości o kraju
- aspiracje życiowe młodzieży
- poczucie patriotyzmu
- wrażliwość estetyczna
- stosunek do przyrody i dóbr kultury, materialnej
- postawy interpersonalne
- pozytywny stosunek szkoły do turystyki
- umiejętności praktyczne

to w turystyce z rodziwami ta współzależność jest ujemna (Tabela 26-36).

11.3. Analiza poziomu badanych zmiennych według województw

Analiza badanych zmiennych wg. województw daje obraz przestrzen-
ny zjawisk turystycznych i krajoznawczych a przede wszystkim ich
kształkającej i wychowawczej roli.

Najbardziej aktywna turystycznie młodzie szkół ponadpodstawowych
jest w województwie bydgoskim i pilskim (18,4 - 13,63) najmniej
w województwie słujskim i koszalińskim (9,54% - 11,65%). Według
wypowiedzi młodzieży najwięcej organizują wycieczek szkoły w woje-
wództwie pilskim i słujskim, ~~se~~ oprócz nauczycieli (wycieczki przed-
miotowe i krajoznawcze). ~~W stopniu~~ organizowaniem wycieczek zajmuje
się ZHP i zakłady pracy rodziców. Najwięcej wiedzy o regionie i kraju
posiadają młodzież województwa słujskiego i pilskiego, najmniej ko-
szalińskiego, Największe aspiracje życiowe posiada młodzież wojewódz-
twa słujskiego i pilskiego (69,64% - 42,41%) a najmniejsze koszaliń-
skiego i bydgoskiego (12,44% - 26,56%). Uczucia patriotyzmu i este-
tyki oraz postawy interpersonalne najsilniej są rozwinięte ^{u młodzieży} w woje-
wództwie bydgoskim, pilskim, najsłabiej w koszalińskim i słujskim.
To zjawiskom koreluje dodatnio z aktywnością turystyczną. Jednak
już pozytywny stosunek do przyrody nie jest zależny od aktywności
turystycznej, ponieważ najwyższy procent pozytywnych odpowiedzi
dała młodzież województwa słujskiego i pilskiego a później dopiero
bydgoskiego i koszalińskiego (41,7% . 26,26%), Umiejętności praktycz-
ne nabyte w czasie uprawiania turystyki są wyrównane we wszystkich
województwach.

Wartości badanych zmiennych uczniów klas licealnych wg. województw w procentach.

woj. bydgoskie

Lp.		u	aktywność turystyczna	stosunek szkoły	wiedomoś- ci o regio- nie	wiedomoś- ci o kraju	apira- cje	patriot.	estetyka	interper.	stosu- nek do przyro- dy	umiejęt. praktycz- ne
		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	Bydgoszcz	28	15	21,50	42,86	45,24	10,12	7,14	78,57	33,16	50,0	51,79
2.	Bydgoszcz	26	30,92	31,50	48,08	42,31	13,46	12,62	78,85	32,97	11,54	47,43
3.	Inowrocław	27	17,19	20	38	59,26	37,66	13,58	62,96	79,89	57,0	59,88
4.	Inowrocław	31	11,74	16	50	46,24	73,12	7,53	45,97	64,98	35,48	52,15
5.	Chojnice	26	13	41	47,44	26,92	9,61	25,64	62,5	24,73	50	51,28
6.	Chojnice	13	21	48	39,74	59,98	15,38	33,33	65,38	24,17	46,15	52,56
średnia arytm. cechy woj. pilskie		151	18,4	29,66	44,35	46,66	26,56	16,64	65,7	43,32	41,70	52,51

		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	Piła	28	16,14	44,05	73,21	47,02	16,67	14,29	71,43	25	25	60,12
2.	Piła	33	46,48	38,38	86,37	57,58	6,57	14,14	61,37	39,39	22,31	61,62
3.	Wągrowiec	23	8,52	30,44	57,25	35,51	87,68	8,7	48,91	26,09	70,19	42,67
4.	Wągrowiec	25	11,84	34,67	38	26,67	52,67	21,33	42	48	57,71	58,7
5.	Wągrowiec	15	10,40	28,89	61,11	52,22	62,22	20	51,67	13,33	36,19	59,89
6.	Wronki	13	14,77	38,46	74,36	80,77	0	17,95	75	53,85	37,36	69,23
7.	Wronki	34	8,24	39,22	63,24	41,18	74,02	8,82	32,35	35,29	65,13	52,45
średnia arytm. cechy		171	13,63	36,30	64,79	48,71	42,41	15,03	54,68	34,42	44,84	57,81

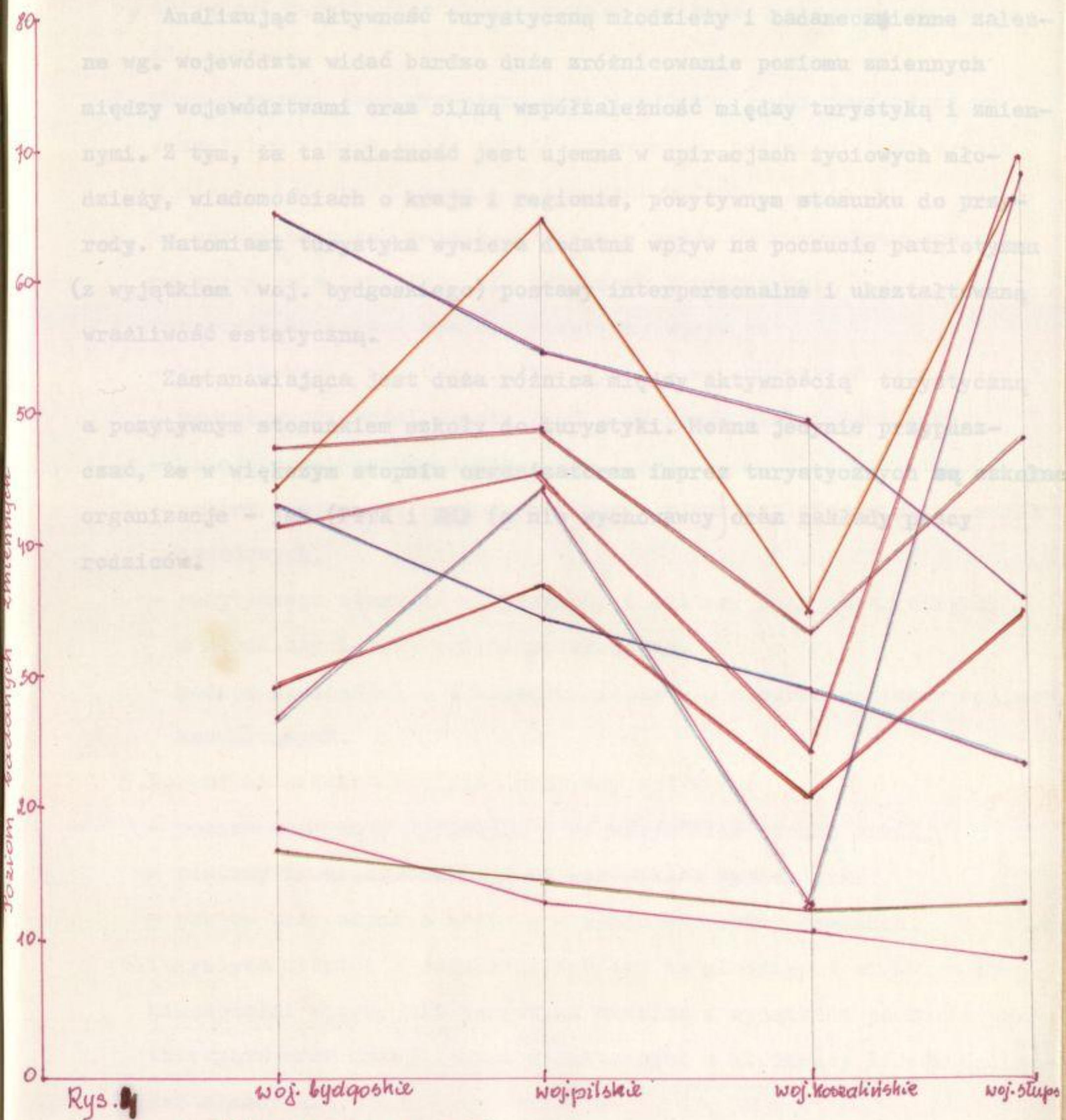
woj. koszalińskie

		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	Koszalin	21	8,19	12,7	38,1	41,27	11,91	15,87	53,57	85,71	21,77	43,65
2.	Koszalin	24	10,67	31,95	52,78	46,53	6,95	16,67	68,75	16,67	28,57	54,86
3.	Koszalin	13	14,15	15,38	28,2	21,8	14,1	10,26	7,69	7,69	26,27	47,44
4.	Koszalin	19	11,26	43,86	26,31	20,18	12,28	7,02	35,53	21,05	21,05	52,63
5.	Koszalin	33	19,94	22,22	35,86	39,4	16,63	19,19	60,61	30,3	33,33	56,57
6.	Koszalin	28	16,86	27,38	42,86	40,47	11,91	10,71	67,86	28,57	27,55	58,93
7.	Koszalin	25	14,32	16	19,33	24,67	13,33	8,0	48,0	16,0	26,29	54

woj. śląskie

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1. Słupsk	18	7,44	25,93	77,78	65,74	54,63	18,52	26,39	16,67	57,14	45,37
2. Słupsk	27	10,07	44,45	61,11	59,88	72,23	11,11	50,93	37,04	65,08	52,47
3. Lębork	31	10,84	34,41	83,33	61,29	81,72	6,45	36,29	25,81	83,87	66,15
4. Miastko	25	9,84	36,0	41,33	44,67	70,0	17,33	30,0	16,0	68,57	43,68
średnia arytm. cechy	101	9,54	35,2	65,88	57,89	69,64	13,35	35,90	23,88	68,66	51,91

Wykres poziomu zmiennych zależnych w licech ogólnokształcących w woj. łódzkim

- Rys. 4
- aktywność turystyczna młodzieży
 - pozytywny stosunek szkoły do turystyki
 - wiadomości o własnym regionie
 - wiadomości o kraju
 - aspiracje młodzieży
 - poczucie patriotyzmu
 - wrażliwość estetyczna
 - stosunek do przyrody i dóbr kultury materialnej
 - postawy interpersonalne

11.4. Objaśnienia do rysunku 4

Analizując aktywność turystyczną młodzieży i badane ~~zmienne~~ zależne wg. województw widać bardzo duże zróżnicowanie poziomu zmiennych między województwami oraz silną współzależność między turystyką i zmiennymi. Z tym, że ta zależność jest ujemna w aspiracjach życiowych młodzieży, wiadomościach o kraju i regionie, pozytywnym stosunku do przyrody. Natomiast turystyka wywiera dodatni wpływ na poczucie patriotyzmu (z wyjątkiem woj. bydgoskiego) postawy interpersonalne i ukształtowaną wrażliwość estetyczną.

Zastanawiająca jest duża różnica między aktywnością turystyczną a pozytywnym stosunkiem szkoły do turystyki. Można jedynie przypuszczać, że w większym stopniu organizatorem imprez turystycznych są szkolne organizacje - jak (PTTK i ZHP (a nie wychowawcy) oraz zakłady pracy rodziców.

- pozytywnego stosunku do przyrody i kultury dóbr materialnych, a młodzieży liceów ogólnokształcących,
- poziom wiadomości o własnym regionie - u młodzieży liceów ogólnokształcących.

5. Turystyka szkolna wywiera negatywny wpływ na:

- poziom aspiracji życiowych - we wszystkich typach szkół,
- postawy interpersonalne - we wszystkich typach szkół,
- poziom wiadomości o kraju - u młodzieży szkół średnich.

6. Turystyka uczniów z rodzicami wywiera na młodzież w większym stopniu dodatni wpływ niż turystyka szkolna z wyjątkiem poczucia patriotyzmu oraz umiejętności praktycznych u młodzieży liceów ogólnokształcących.

7. Występuje bardzo duże zróżnicowanie w poziomie badanych zmiennych w poszczególnych województwach większe niż zróżnicowanie w aktywności turystycznej.

11.5. Wnioski

1. Aktywność turystyczna rośnie wraz z wielkością miejsca zamieszkania uczniów.
2. Chęć rozrywki jako przyczyna uprawiania turystyki jest różna we wszystkich typach szkół ponadpodstawowych, natomiast jest wyższa w miastach dużych i maleje w miastach małych.
3. Na poziom badanych zmiennych większy wpływ ma rozrywkowa przyczyna uprawiania turystyki niż aktywność turystyczna.
4. Turystyka "szkolna" wywiera pozytywny wpływ na:
 - kształtowanie się uczuć patriotyzmu - we wszystkich typach szkół.
 - wzrost wrażliwości estetycznej - we wszystkich typach szkół,
 - umiejętności praktycznych,
 - poziom wiadomości o własnym kraju u młodzieży zasadniczych szkół zawodowych,
 - pozytywnego stosunku do przyrody i kultury dóbr materialnych, u młodzieży liceów ogólnokształcących,
 - poziom wiadomości o własnym regionie - u młodzieży liceów ogólnokształcących.
5. Turystyka szkolna wywiera negatywny wpływ na:
 - poziom aspiracji życiowych - we wszystkich typach szkół,
 - postawy interpersonalne - we wszystkich typach szkół,
 - poziom wiadomości o kraju - u młodzieży szkół średnich.
6. Turystyka uczniów z rodzicami wywiera na młodzież w większym stopniu dodatni wpływ, niż turystyka szkolna z wyjątkiem poczucia patriotyzmu oraz umiejętności praktycznych u młodzieży liceów ogólnokształcących.
7. Występuje bardzo duże zróżnicowanie w poziomie badanych zmiennych w poszczególnych województwach większe niż zróżnicowanie w aktywności turystycznej.

A-948 23

~~23~~ III
—

A-948